

občina krško

ŠTEVILKA 7 LETO VIII 26. JUNIJ, 1987

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

5. junija 1987 je že petindvajsetič zapored pripeljal v Slovenijo vlak bratstva in enotnosti s skoraj 1700 udeleženci iz 36 občin. V Krškem kjer je bila njihova prva postaja na območju SR Slovenije, so potnike vlaka pozdravili visoki predstavniki družbenopolitičnega življenja naše republike in občine.

Med potniki vlaka je bila tudi delegacija pobratene občine Bajina Bašta ki je ostala na obisku v naši občini.

Ka sliki: Zoran Šoln, predsednik SO Krško, Branislav Ikonjič, predsednik skupščine SR Srbije in Jože Smole, predsednik RK SZDL Slovenije. (Foto: Jože SIMČIČ)

Slovesnosti ob občinskem prazniku

Občinski praznik je slovesna priložnost, da se s ponosom ozremo na prehojeno pot in dosežke na njej.

Res smo že veliko dosegli. Imamo močno razvito industrijo, ki ustvarja štiri petine družbenega proizvoda občine. Razveseljivo je, da ima že precejšen del naših vodilnih kadrov dober posluh za tehnološko posodabljanje proizvodnje. Utrdila se je zavest, da je rodovitna ravnina Krškega polja neprecenljiv vir našega življenja, zato tudi varovanje kmetijske zemlje pri nas ni zgolj fraza. Veliko smo vlagali za dvig kakovosti življenja naših občanov, in to — kar je še posebej pomembno — ne samo v središču, ampak tudi v manjših krajih.

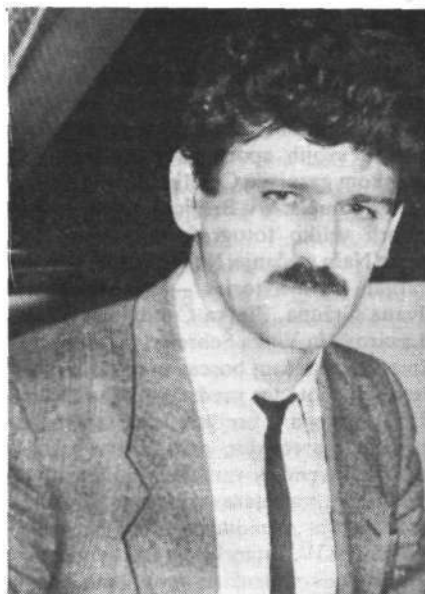
To pa ne pomeni, da ni več ničesar, kar bi bilo treba postoriti. Imamo, na primer, en sam vir pitne vode, pa še ta je ogrožen. Naše ceste so potrebne temeljite preнове, telefonske povezave si tega imena skoraj več ne zaslužijo. Do lastnega življenjskega okolja se vedemo vse preveč mačehovsko.

Vsem tem in tudi drugim vprašanjem bomo morali nameniti veliko pozornosti, se jih lotiti **takoj** in jih rešiti, kajti življenje se ne bo

končalo, ko nas več ne bo, ampak bomo morali svojim otrokom in vnukom vrniti življenjski prostor, od njih sposojen.

Ob letošnjem občinskem prazniku nismo slavili delovnih zmag. Da nam jih današnji čas s svojimi zagatami ni omogočil, tega ni treba ponavljati. Zato pa je toliko bolj pomembno, da smo se morali ob prazniku kljub osebnim in drugačnim stiskam srečati kot ljudje. Oživili smo spomine na čase, ko je bilo še težje kakor danes, pa naj je bilo to v izgnanstvu, v dneh po vrnitvi na izropane in porušene domačije ali pa v surovih bojih za preživetje, narodovo čast in svobodo. Prepričali smo se v tistih prvih junijskih dneh, da bratstvo in enotnost nista prazni besedi, ampak resnično čustvo, ki živi v naših ljudeh, še posebno v Slovencih in Srbih. Tega ne more zanikati nihče — zlasti ne tisti, ki imajo polna usta skrbi za našo vzajemnost — kajti prisrčnega objema, stiska roke in solze v očeh ni mogoče ponarediti.

In vse to je ravno toliko vredno kot vsaka nova šola, tovarna ali cesta. Vredno zato, ker v nas ohranja človečnost.

Od sredine junija opravlja dolžnosti sekretarja predsedstva OK ZKS Krško Franc DULAR, dosedanji predsednik Občinskega sveta ZSS. Na funkcijo sekretarja POK ZKS Krško je bil izvoljen na zadnji seji občinskega komiteja 20. maja. Dosedanji sekretar Jože Habinc je prevzel novo delovno dolžnost v TCP Djuro Salaj

BORCI IN NASLEDNIKI

Letalska enota v Cerkljah nadaljuje revolucionarne tradicije druge eskadrilje NOVJ. Dan formiranja te vojne enote letalska enota praznuje kot svoj praznik.

Pred 43. leti — 1. julija 1944 — je bila na vročem afriškem pesku formirana druga eskadrilja NOVJ (351. skvardon RAF). V prvi vrsti te enote na letališču Benina pri Bengaziju so se našli borci, ki so prišli iz Jugoslavije in iz Afrike. Na tem letališču so končali šolanje in potem bili prestavljeni v bazo na letališču Cane v Italiji, potem na Vis in v Zadar, od koder so odhajali v napade na sovražnikove enote na tleh Jugoslavije od Črnomoškega primorja do Trsta. V dnevniku te slavne enote je zapisanih 970 borbenih poletov oziroma 226 operacij.

Letos je letalska enota že sedmič povabila v svoje vrste pilote in tehnike iz Benine. S večanost ob prazniku je bila 21. in 22. junija, in sicer na Lisci nad Sevnico in v

Cerkljah. Za srečanje so se gostitelji, kot vsako leto doslej, zelo dobro pripravili. Organizirali so razne manifestacije in kulturne prireditve. Pri organizaciji širokega programa proslave jim vsako leto pomagajo domicilne občine Brežice, Krško in Sevnica ter posamezne delovne organizacije, kot so Tovarna celuloze in papirja »Djuro Salaj« iz Krškega, Slovin iz Brežic, Lisca iz Sevnice, Pivovarna Laško.

V program prireditev so vključili več predavanj o enoti in njeni tradiciji, tribuno »spomini«, kjer so borci pripovedovali o svojih spominih starešinam in vojakom garnizije Cerkle.

V domu JLA v Brežicah so 22. junija odprli veliko fotografsko razstavo na temo Naša srečanja. Na več kot 300 fotografijah štirih avtorjev — starešin JLA, Ivana Gržana, Zlatka Čandjara, Nikole Lazarova in Vinka Šebreka, so prikazani trenutki s srečanj borcev in pripadnikov letalske enote ter predstavnikov DPS in DPO Posavja iz prejšnjih let. Fotografije pričajo o srečanjih, prijateljstvu in nerazdružljivem tovarištvu, govorijo o vrednotah, na katere so posebno ponosni.

Osrednja prireditev je bila srečanje borcev NOVJ, starešin letalske enote ter predstavnikov družbenopolitičnih skupnosti in DPO na Lisci — 21. junija, sledile pa so mu vojaške svečanosti, ki so se nadaljevale naslednji dan v Cerkljah.

Letalska enota je dosledna naslednica druge eskadrilje NOVJ. Vsako leto ta enota doseže v svojem urjenju lepe rezultate in je pri samem vrhu v vojnem letalstvu po svoji usposobljenosti. Leta 1984 so bili prvi — najboljši v JLA v rangu letalskih enot. Posebno visoke rezultate dosega v urjenju na letalih domače izdelave »jastreb« in »orek«. Zadnje letalo je osvojilo srca pilotov, ki zelo radi letajo v tej jekleni ptici.

Praznik je obenem priložnost, da se izrečejo priznanja in nagrade najboljšim. Pilot Djino Vareško je dobil najvišje letalsko priznanje enote — naziv »najboljši pilot«, letalski tehnik Rade Bunjevac pa enako priznanje kot pripadnik stajanke — »najboljši tehnik«. Več starešin bo dobilo denarne in knjižne nagrade, vojaki pa značke »vzoren vojak« in nagradni dopust. Za izredne rezultate prisodelovanju in povezavi starešin in prebivalstva ter delovnih ljudi tega kraja bo prejel bronasto plaketo vojnega letalstva Jože Habinc, direktor TOZD Celuloza v TCP »Djuro Salaj« iz Krškega.

Podpolkovnik Vinko Šebrek

NAŠ GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE — Izdaja: INDOK center Krško — Naklada: 2000 izvodov — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, tel. 71-768 — Tisk: Papirkonfekcija Krško — Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informiranje št. 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila ali pojasnila, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi teksti podpisani!

Spodnja fotografija: delegacija TCP Djuro Salaj na enem izmed sprejemov za dobre sodelavce in prijatelje!

Znaki in priznanja občine Krško

Zbori občinske skupščine so na predlog komisije za odlikovanja in občinska priznanja sklenili, da se ob letošnjem občinskem prazniku podelijo tri priznanja in dva znaka občine Krško. Podeljena so bila na slovesnosti v delavskem domu. 6. junija letos.

Vinko BAH je prejel znak občine Krško za pomemben prispevek k razvoju krške občine.

Čeprav živi v naši občini šele od l. 1974, se je s svojo izjemno prizadevnostjo uveljavil tako na strokovnem področju v svoji delovni organizaciji (TCP) kot tudi v delegatskem sistemu in družbenopolitičnih organizacijah od osnovne do republiške ravni. Aktivno je deloval v delegacijah v zavarovalstvu, vodni skupnosti in MGZ Posavja, v skupini delegatov za zbor občin skupščine SR Slovenije, skupini delegatov za delegiranje v zbor združenega dela skupščine SRS iz Posavja, kot predsednik konference delegacij za zbor združenega dela občinske skupščine ter predsednik zbora združenega dela SO Krško. V enem od težjih razvojnih obdobjih je uspešno opravljal funkcijo predsednika občinskega izvršnega sveta. Že drugo mandatno obdobje je član OK ZKS, uspešno pa opravlja tudi odgovorno dolžnost na področju SLO in DS v Posavju.

Martin FRANKOVIČ (1932) je prejel znak občine Krško za pomemben prispevek k razvoju KS Podbočje.

Že v mladih letih je bil vaški in občinski odbornik, najbolj uspešno pa je bilo njegovo delo, ko je bil dve mandatni obdobji predstavnik sveta KS Podbočje ter delegat krajevne skupnosti v zboru občinske skupščine. V tem času se je svet resnično uveljavil kot izvršilni organ za programe, sprejete na skupščini KS: asfaltiranje cest, gradnjo vodovodov, med katerimi je bil najzahtevnejši tisti na Gorjancih. Zasluga tovariša Frankoviča je, da mu je k tem akcijam uspelo pritegniti krajanje, da so pomagali tako z denarnimi prispevki kot s prostovoljnimi delom. Prispeval je k temu, da so se v KS Podbočje v zadnjih letih odločili za dva uradna in več drugih samoprispevkov in da je bil odziv na volitvah vedno zgleden. S svojimi bogatimi delovnimi izkušnjami in ugledom, ki ga uživa med ljudmi, je še vedno eden od organizatorjev in izvajalcev vsega, kar temu območju krške občine pomaga dohitevati bolj razvite. Sodelovanje pri zadnjih delegatskih volitvah in referendumu za samoprispevek, pri elektrifikaciji Šarega gradu in Bočja, napeljavi telefonije v Gorjancih, organizaciji vzdrževanja vaških poti ter oskrbi Podbočja z zdravno pitno vodo — vse to dokazuje, da tovariš Frankovič pojmuje pripadnost svojemu kraju in naši družbi kot dolžnost, ki ji ne služi z besedami, ampak z dejanji.

SREDNJA ŠOLA KOVINARSKÉ IN ELEKTROTEHNIČNE USMERITVE KRŠKO je ob 30-letnici delovanja dobila priznanje občine Krško.

Srednja šola Krško je bila ustanovljena 21. 6. 1957. Njeno ustanovitev je terjal takratni hitri razvoj industrije v Posavju, zlasti v občini Krško, ki je terjal veliko tehničnega kadra. Vse dotlej se je mladina za te usmeritve šolala v drugih večjih slovenskih centrih, se po končanem šolanju tam zaposlovala in se praviloma ni več vračala domov.

Delovne organizacije Posavja so šoli v njenih začetkih pomagale s kadri, materialnimi sredstvi in ustvarjanjem pogojev za praktično delo. Izreden je tudi prispevek pedagoških in drugih delavcev, ki so se zvrstili na šoli. Skupaj z učenci so ustvarili vrsto orodij, opreme in bivalnih pogojev, brez katerih delovanje šole ne bi bilo mogoče.

V začetku je imela šola le oddelek strojne smeri s 34 učenci in oddelek elektro smeri s 60 učenci, nato pa je postopno prerasla v sodobno srednjo šolo usmerjenega izobraževanja, ki izobražuje kadre za potrebe strojne in kovinske, elektrotehnične in elektronske industrije, papirne industrije in rudarstva.

Prispevek šole k razvoju občine, drugih posavskih občin in tudi Slovenije je znaten. V času obstoja šole je v tej ustanovi uspešno končalo šolanje 3867 učencev (o tega 265 deklet) in mnogi med njimi so se razvili v vrhunske strokovnjake, ki opravljajo najbolj odgovorne delovne naloge v občini, Posavju in drugod. To dovolj zgovorno priča o pomenu in vlogi šole v tem delu Slovenije.

OBRTNO ZDRUŽENJE KRŠKO je za zasluge pri razvoju obrti v naši občini prejelo priznanje občine krško.

Obrtniki krške občine so l. 1976 ustanovili Društvo zasebnih obrtnikov in gostincev Krško. Ker pa to s svojo zasnovano članom kmalu ni več zadoščalo, so l. 1979 osnovali Obrtno združenje Krško, ki naj bi jim omogočalo medsebojno strokovno sodelovanje, povezovanje in pomoč. V desetih letih delovanja je združenje doseglo velike uspehe, zato mu je Zveza obrtnih združenj Slovenije ob jubileju podelila zlato plaketo, najvišje republiško priznanje za zasluge pri razvoju obrti.

V začetku je imelo združenje 70 članov, danes pa šteje že 368 obrtnikov, ki zaposlujejo 435 delavcev.

Z raznovrstnimi oblikami dopolnilnega izobraževanja članstva, z organiziranimi ogledi ter sodelovanjem na različnih obrtnih razstavah in sejmih je združenje prispevalo h kakovostnemu napredku tako proizvodne kot tudi storitvene obrti. Bilo je tudi med prvimi Sloveniji, ki je pričelo skrbeti za organiziran letni oddih svojih članov in pri njih zaposlenih delavcev, za katere ima v tem letu na voljo 20 ležišč v obmorskih krajih. Stanovska pripadnost in dobro gospodarjenje sta združenju zagotovila tudi ureditev lastnega doma, nedvomno ene najlepših stavb v

množičnih prvomajskih srečanj prebivalcev krške krajevne skupnosti.
(vse foto: Jože Simčič)

LOVSKA DRUŽINA KRŠKO je dobitnik priznanja občine Krško za 40-letno delovanje in skrb za ohranitev naravnega okolja.

LD je v začetku upravljala lovišče, ki ji ga je dodelila SO Krško in jo hkrati pooblastila, da varuje in goji divjad v urejenih razmerah. Zato je dobila še več hektarjev neobdelane zemlje na Krškem polju in na njej uredila več remiz za varstvo in gojitev male divjadi. Prav gojitveno delo prispeva, da se ohranja naša avtohtona divjad (poljski zajec, jerebica, srnjad), priselili

pa so tudi fazana in poskrbeli, da se je prilagodil novim razmeram. Zato se pri nas kljub zoževanju življenjskih pogojev v vse bolj onesnaženem okolju lahko ponasamo z bogatimi lovišči. Ta so vabljiva tudi za tuje goste — lovce, ki v organizaciji LD Krško že vrsto let zahajajo v njena lovišča in za uplenjeno divjad puščajo pri nas nemalo trdnih deviz. Pomemben je tudi njen prispevek k urejanju lovskega naprava, ki so potrebne za uspešen lov.

V krški LD je razgibano društveno življenje, ki ga med drugim omogoča tudi dolga leta lepo urejen in vzdrževan društveni dom na Trški gori. Postal je priljubljeno zbirališče tudi za mnoge organizacije združenega dela. Posebno vrednost pa ima prispevek LD Krško k obujanju delavskih tradicij, saj je prav dom na Trški gori že vrsto let prizorišče

starem delu Krškega.

Nemajhno skrb posveča združenje organiziranju družbenih ter športno-rekreativnih in tekmovalnih dejavnosti.

Posebej velja omeniti še tvorno sodelovanje obrtnega združenja pri nastajanju občinskih družbenih planov in resnično dobro delo njegovih delegatov v sku-

pščinem sistemu. Obrtno združenje je vedno imelo posluh za širše družbene potrebe in tako samo ali z neposrednimi pripevki svojih članov podprlo nemalo programov v okviru t.i. svobodne menjave dela na komunalnem, kulturnem, športnem in drugih odročjih.

30 LET SREDNJE ŠOLE KRŠKO

Letos mineva 30. leto, odkar so se 1. septembra 1957 prvič odprla vrata tehnične srednje šole v Krškem. Vse hitrejši razvoj industrije je zahteval tudi večje število usposobljenih ljudi. Odgovorni Krčani so spoznali, da prihodnost Krškega ni samo v papirni, ampak je tudi v kovinski in elektro industriji. Odločili so se, da za potrebe krškega in posavske regije ustanovijo šolo, ki bo vzgajala in usposabljal mlade ljudi, delavce in strokovnjake. Po sklepu okrajnega ljudskega odbora Trbovlje je šola pričela z delom v šolskem letu 1957/58.

Zanimanje za vpis v šolo je bilo večje od zmogljivosti, tako da je bilo v prvem letu v strojni oddelku sprejetih 34 učencev od 86 prijavljenih, v elektro oddelku pa od 116 prijavljenih 60 učencev.

Novo ustanovljena šola ni imela svojih prostorov. Osnovna šola Krško, ki je bila v zgradbi na Hočevarjevem trgu, ji je odstopila tri razrede. Za šolo so bili to težki časi. Zraven pomanjkanja prostorov za teoretični pouk, ni bilo prostorov za delavnico, v kateri bi se izvajal praktični pouk, ki je bil sestavni del učnega načrta. Ob podpori organizacij združenega dela, predvsem gre zahvala tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj, ki je omogočila praktično usposabljanje učencev v svojih de-

lavnica in nudila šoli tudi materialno pomoč, so bile delno premagane začetne težave in zagotovljene možnosti za delo in obstoj šole.

Prostorska stiska pa je bila z vsakim šolskim letom vse večja. Občinski ljudski odbor je sprejel sklep, da se zgradi nova zgradba za potrebe tehnične šole. Določena je bila tudi lokacija, vendar zaradi pomanjkanja sredstev ni prišlo do gradnje. Ko je bila zgrajena nova osnovna šola leta 1971 je celotno zgradbo na Hočevarjevem trgu dobila v uporabo tehnična šola. S tem je bil problem prostora rešen.

K tehniški šoli se je priključila vajeniška šola, ki je delovala v Krškem ves čas po vojni. S tem se je obseg dejavnosti šole še povečal, obenem pa se je večala potreba po lastnih delavniških prostorih. Delno je bil dan pogoj za delo kovinarskih delavnic, izredno slabo je bilo z elektro stroko. Iskali smo rešitve, adaptirali dvoriščne zgradbe, pomožne prostore in gostovali v raznih privatnih zgradbah vse do leta 1977, ko je občina ustanovila sklad za negospodarske investicije, od koder smo dobili sredstva za izgradnjo nove delavniške hale. Tako smo po dvajsetih letih obstoja zagotovili pogoje za nemoten potek praktičnega pouka strojne in elektro smeri ter laboratorijske vaje.

Arnek Stanko, učenec prve generacije

Drobna pozornost za najzvestejše — dolgoletne prizadevne delavce. Med njimi sta tudi prof. Melita TOMAŠIČ in prof. Janez PLESTENJAK (Foto: Mitja Kostrevc SS Krško)

Zabavno glasbeni nastop učencev SŠ Krško ob proslavi 30-letnice šole. (Foto: Mitja KOSRTREVC)

Razvoj šole narekuje potrebo po novih sodobnejših prostorih novih kabinetih, sodobno opremljenih učilnicah. Zaposleni se zavedamo svojega dolga družbi in gospodarstvu, da vzgajamo ljudi, ki bodo nosilci prihodnosti in za to potrebujemo, nujno potrebujemo boljše pogoje za delo. Razmišljali smo že o novogradnji, vendar smo pri razmišljanju tudi ostali. Po plan-skih predvidevanjih občine smo na drugem mestu. Najprej bi zgradili nov zdravstveni dom. Upanje ni splahnelo, upamo pa tudi, da za to ne bo potrebnih naslednjih trideset let.

V šolskem letu 1981/82 smo pričeli z usmerjenim izobraževanjem. Na podlagi potreb smo se odločili za kovinarsko, elektrotehnično, papirniško in rudarsko usmeritev, nekaj pozneje smo dobili še elektroniko.

Po združitvi z dijaškim domom smo s pomočjo združenega dela adaptirali zgradbo dijaškega doma in s tem pridobili 10 učilnic. Tako so bili dani pogoji za enoizmenski pouk.

Tudi težave s kadri so bile v preteklosti precejšnje. Rednih učiteljev je bilo premalo, primernih honorarnih predavateljev pa tudi nismo mogli dobiti. Tako so morali vso breme nositi redni učitelji. Zadnja leta je kadrovska zasedba zadovoljiva. Sedaj poučuje na šoli 20 profesorjev, 11 diplomiranih inženirjev in 10 učiteljev praktičnega pouka. Trenutno je največji problem neustrezna zgradba in slaba opremljenost šole.

Šolanje na srednji šoli Krško je končalo 1102 strojnih tehnikov.

Na poklicni šoli strojne stroke: 1266 učencev.

Na elektrošoli 866 tehnikov in v elektro triletnem programu 79 učencev.

Delovodska šola strojne in el. stroke: 406 slušateljev.

Obratni strojni tehnik: 12 slušateljev.

Skrajšani program: 64 učencev.

Dislocirani oddelek papirniške usmeritve: 104 učenci.

Dislocirani oddelek poklicne elektro srednje šole elektrotehniške in rač. usmeritve Maribor: 48 učencev.

Dislocirani oddelek rudarske srednje šole Zagorje: 20 učencev.

Vzporedno s praktičnim poukom se je razvijala tudi proizvodna dejavnost v začetku v obliki uslug. Pozneje je šola pričela izdelovati razne stikalne elemente, transformatorje manjših moči, transformatorji za trafo spajkalnike.

Nenehni razvoj tehnologije zahteva tudi nove elemente. Tako smo pričeli z

razvojem in izdelavo elektro magnetnih ventilov za krmiljenje razvodnikov v pnevmatiki. Sedaj so izpolnjeni z ročnim aktivatorjem in zaščito pred vdari napetostnih sunkov.

V fazi testiranja so tudi ventili za vročo vodo.

Tudi v prihodnosti bomo še naprej iskali možnosti za razvoj novih elementov, tako da bo naša ponudba potrošnikom še boljša, naša najboljša reklama pa bo tako kot do sedaj solidnost in kvaliteta.

(Pričujoči zapis je povzetek nekaterih sestavkov iz publikacije, ki jo je SŠ Krško izdala ob svoji 30-letnici).

Tone Rožman,
preds. sveta šole

SŠ KRŠKO DELUJE ŽE TRIDESET LET

Vsako leto maja in junija se tudi v našem mestu zvrsti veliko različnih kulturnih in športnih prireditev. Ker v prvi polovici junija praznujemo občinski in krajevni praznik, je teh prireditev posebno veliko. V zadnjem času se v Krškem odvija tudi veliko republiških srečanj različnih nivojev in vsebin. Vse to poudarja izjemno dinamiko v našem prostoru, ki postaja vedno bolj popularen in zanimiv (speedway, NEK, mladinski kongres, itd.).

Letos je del svečanosti ob domačih praznovanjih prispevala tudi Srednja šola Krško, ki je praznovala 30-letnico življenja in dela. Tudi slučajni obiskovalci mesta so lahko s transparentov in panojev zaznali ta dogodek. V tem zapisu želimo opisati aktivnosti, ki smo si jih zamislili in izvedli v našem šolskem kolektivu.

S praznovanji smo začeli za dan mladosti, ko smo izvedli prikaz: **dejavnosti krožkov in različnih športnih aktivnosti.**

To je bil pravzaprav šolski dan, ki so ga posamezni učenci preživeli tako, kot so si sami izbrali. Predhodno smo učencem ponudili celo vrsto aktivnosti od nogometa, kolesarjenja, pohoda, šaha, slikanja in kviza iz znanja o filmu. Ta dan je bila tudi razstava izdelkov učencev pri praktičnem pouku in izdelkov šolske delavnice.

V istem tednu smo pripravili še prijateljsko **športno srečanje s sosednjo srednjo šolo v Brežicah**. Vse se je odvijalo na domačem terenu. Učenci so se pomerili v štirih disciplinah, Brežičani so zmagali v šahu (3:7) in v košarki (47:50), naši fantje pa v streljanju (1555:1406) ter rokometu (18:15). Posebno zanimanje pa je vzbudila nogometna tekma med učitelji obeh kolektivov. Imeli smo redko priliko videti, kako so se potili učitelji, učenci pa so jih vzpodbujali in navijali... Zmagala je ekipa domačih (7:5). Ko že govorimo o športnih srečanjih ne moremo mimo posebno vabljive in razburljive tekme. V

nogometu sta se namreč pomerili ekipi učiteljev in učencev naše šole. Posebno se je izkazal napadalec v ekipi učencev (Rozman, 3. CDE), saj je bil vratar v učiteljski vrsti (Vegelj) pogosto nemočen. Čast predpostavljenih je rešil tovariš Rožman, kot je izjavil eden od očitvidcev, saj se je vedro in faer srečanje končalo z znosnim rezultatom 6 : 5 za učence. Zlobneži pripominjajo, da je bil rezultat kupljen, kot se spodobi v jugo nogometu in da bi bil rezultat dejanskega merjenja moči dosti bolj katastrofalen...

Večji delež aktivnosti učencev je bil tudi v **zabavno-glasbenem programu**, ki so ga pripravili in izvedli v obliki šolske proslave oziroma v stilu pokaži kaj znaš. Na odru DKD E. Kardelja so se v petek, 12. junija, zvrstile v glavnem glasbene točke z izjemo prve, ko so fantje pokazali gimnastične spretnosti. Marsikdo je bil nad njihovim izvajanjem presenečen in navdušen. V nadaljevanju pa smo spremljali parado glasbenih nastopov od igranja na klavir, harmoniko do električne kitare. Prisotni smo imeli možnost videti zelo različen nivo in tako so posamezniki vidno izstopali, n. pr. Toni Sotošek s svojo harmoniko. Posebnost v programu je bil nastopajoči iz pihalnega orkestra TCP Djuro Salaj oziroma njihov zabavni del, ki so nastopili kot gostje. Proti koncu so nastopila še dekleta, ki so sodelovala v letošnjem zaključnem programu za dan mladosti v Beogradu. V originalnih dresih so predstavile svojo ritmično točko.

V sklopu praznovanja 30-letnice SŠ Krško smo pripravili tudi **publikacijo**, s katero smo želeli dogodke in doživetja iz preteklosti in sedanjosti iztrgati pozabi. Vsebinsko smo si zamislili v treh delih. V prvem smo opravili pogled v preteklost ter opisali začetek in razvoj naše šole. V drugem so z različnih vidikov pregovorili učitelji o življenju in delu na šoli, v zadnji sklop pa smo razvrstili prispevke nekdanjih in sedanjih učencev, saj smo iz ohranjenih Diagonal (šolsko glasilo) našli veliko njihovih vtisov in razmišljanj. V publikaciji je zbranih 25 sestavkov in preko 30 fotografij. Publikacijo smo izdali v 500 izvodih, omogočila pa jo je TCP Djuro Salaj Krško.

Na **svečani seji sveta šole**, ki je bila 10. junija t. l., smo podelili častne listine članom kolektiva za deset oziroma dvajset let dela na naši šoli. Ob tej priložnosti smo jim podelili tudi **bronaste in srebrne plakete**, ki smo jih prvič dali izdelati sedaj ob 30-letnici šole in ki bodo tudi v prihodnje ostale simbolični del priznanj za zvestobo kolektivu. Tokrat smo posebno pozornost izrazili tovarišu Plestenjaku, prof. slovenskega jezika, saj na šoli vztraja kar 29 let in je povezan s šolo pravzaprav od njenih začetkov.

REZULTATI ŠTAFETNEGA TEKA OD KOSTANJEVICE DO KRŠKEGA

Že tradicionalni spominski štafetni tek, ki ima svoj start pri spomeniku NOB v Kostanjevici in cilj pri spomeniku krških žrtev v Krškem, se je letos odvijal v petek, 12. junija. Ta manifestacija vedno poteka v okviru občinskega praznika.

Letos je tekmovalo 22 ekip. Večino tekmovalcev je bilo iz posameznih razredov srednje šole v Krškem. Poglejmo rezultate prvih petih ekip!

1. mesto: ATLETSKI KLUB Brežice, rezultat 52,03 min.
2. mesto: MARATON Leskovec, rezultat 54,00 min.
3. mesto: NIKO SEVNICA, rezultat 54,18 min.
4. mesto: SŠ KRŠKO — prva ekipa, rezultat 54,22 min.
5. mesto: SŠ KRŠKO — 3 AK razred, rezultat 57,58 min. (lm)

Prvouvrščena ekipa AK Brežice

Priznanja je zmagovalcem izročil sekretar SO Krško, Žilko ŠEBEK. Najmlajša ekipa — osnovnošolcev je za pogum prejela (kot ostali) le spominek!

Vrh in zaključek praznovanja 30-letnice šole smo imeli v soboto, 13. junija 1987, ko smo pripravili **osrednjo svečano prireditev**. Vse se je odvijalo v DKD E. Kardelja, kamor smo povabili predstavnike DPS in OZD, poslovne partnerje,

predstavnike nekaterih srednjih šol in osnovnih šol domače občine. Njim smo podelili častna priznanja za dosedanje sodelovanje in vzpodbudo k nadaljevanju medsebojnih stikov. Prireditev, ki je bila namenjena tudi javnosti, so z odličnim

nastopom obogatili pevci ljubljanskega okteta, ki letos praznujejo 15-letnico delovanja. Sledilo je tovariško srečanje; poseben čar mu je dala prisotnost učencev prve generacije, sedanjih in nekdanjih učiteljev ter predstavniki Obrazovnega centra iz Bajine Bašte.

Trideset let naše šole je mimo. V naslednjem šolskem letu bomo stopili v četrto desetletje. Ker človekov spomin ni trajen, smo vendar želeli ohraniti vsaj drobce sedanjega trenutka. V duhu sodobne tehnologije smo posamezne utrinke zapisali na video kot dokument o praznovanju 30-letnice SŠ Krško.

Ivan Mirt

PREDPOČITNIŠKA POMISEL

Letošnjo pomlad in prve dni poletja je bilo v Krškem živahno, kot morda še nikoli doslej. Vsakoletni vrsti prireditev v maju in juniju, ko se zvrstita tudi občinski in krajevni prazniki, so krški organizatorji dodali še nekaj srečanj širšega pomena. Tako so bili v Krškem mladi čebelarji, mladi tehniki, pionirji, ekolozi, delavci socialnih ustanov, borci prekomorske brigade, udeleženci vlaka bratstva in enotnosti, da ob tem ne naštevamo vrste športnih tekmovanj, jubilejev in manjših proslav.

Večina prireditev, ki so se večji del odvijale v DKD Evarda Kardelja, hotelu Sremič ali na trgu pred njima, je uspela, organizatorji so doživeli priznanje in pohvalo, kljub temu pa se je tako med aktivnimi udeleženci kot med publiko in slučajnimi opazovalci pojavilo nekaj vprašanj in tudi predlogov.

Vsak od organizatorjev posameznih prireditev je prejel ali slej ugotovil, da se mora ukvarjati z zadevami, za katere je menil, da je sicer v Krškem zanje že poskrbljeno. Pogosta so bila tudi presenečenja, ko prireditelji niso vedeli eden za drugega, dokler se niso srečali na istem prizorišču. Še enkrat je bilo namreč potrjeno, da ob sicer velikem trudu (in stroških) posameznih organizatorjev pri obveščanju obveščenost ni primerna vložnemu delu; še več, pojavlja se zmeda, zaradi katere posamezni obiskovalci za teden dni zgrešijo posamezno prireditev, odgovorni funkcionarji le stežka prisostvujejo dogodkom, udeležencem iz drugih krajev pa Krškega ne uspemo približati tako, kot bi lahko.

Očitno je namreč pomanjkanje stalnega in kvalitetnega sodelovanja med vsemi prireditelji, ki se začne pri planiranju in konča z izvedbo prireditev in informiranjem o njenih rezultatih. Obveščanje o vseh pomembnejših dogodkih od mladinskih plesov do filmskih predstav, od delovnega časa posameznih lokalov do strokovnih

agropop

srečanj bi moralo biti enotno in izvedeno v prikladni obliki, s katero bi dosegli vsakega občana. To ne pomeni, da bi bila taka oblika kaj dražja, saj bi odpadel marsikateri strošek posameznih organizatorjev, udeležba na prireditvah in njihova odmevnost pa bi bili večji.

Čeprav je res, da precejšnje število turistov ne pride v Krško zaradi bojazni pred NE Krško in onesnaževanja TCP Djuro Salaj, pa po drugi strani interes za ta dva objekta nenehno raste in vse več je skupin, ki obisk le-teh združujejo z ogledom kulturnih zanimivosti in družabnim delom. Krško se pojavlja takorekoč vsakodnevno v sredstvih javnega obveščanja v domovini in preko njenih meja, samo pa ni dovolj pripravljenost za tako vlogo. Nalog, ki se pojavljajo s tem v zvezi, ni mogoče več reševati le prostovoljno in ljubiteljsko, potrebno bi bilo več organiziranega profesionalnega pristopa.

Krško nedvomno potrebuje celovito sodobno informacijo o možnostih, ki jih nudi prišleku. V njej bi morali poleg preteklosti, o kateri je bilo precej napisanega, predvsem poudariti današnji dan in perspektivo. Nučen bi bil letni plan vseh prireditev, ki se vsako leto ponavljajo in ki

skim kulturnim domom za razne kulturne, športne in zabavne prireditve, za katere je bilo prej nekoliko predsodkov, z nekaj ponovitvami pa je med občani poraslo zanimanje za dogajanje na tem prostoru. Dejstvo je, da ima malo slovenskih mest takšne možnosti za prireditve na prostem, kot jih ima Krško, verjetno pa bi jih drugod bolje izkoristili, kot smo jih mi doslej. Žal graditelji niso mislili na to, da bi vgradili v prostor ustrezen večnamenski oder, s katerim bi odpadle vsakokratne skrbi in stroški organizatorjev, ki se včasih tudi zaradi tega problema in najemanja ozvočenja odpovejo misli na zanimivo prireditev. A pustimo tarrnanje in upajmo, da bodo nedavne izkušnje vzpodbudile konkretne akcije na ustreznih mestih. Potem bo več dobre volje pri sprejemanju nalog v zvezi s posameznimi prireditvami, le-te pa bodo še popestrile življenje v našem mestu in mu povečale privlačnost tudi za obiskovalce.

In ne nazadnje: pred nami so pasji dnevi, med katerimi se je včasih mesto precej izpraznilo, zato se ni obnesla ideja o poletnih kulturnih prireditvah, zdaj pa bi bilo ob splošnem zategovanju pasov menda spet vredno razmisliti o tem?

S. Mavsar

bi utegnile biti zanimive tako za domačine kot za organizirane ali zgolj naključne goste. Krško še vedno ni prav veliko mesto, vendar dogajanje v njem zahteva bistven premik na omenjenih področjih. Med lanskim mladinskim kongresom je bila dokazana uporabnost trga pred delav-

NAŠI JUNAKI O PREHOJENI POTI V SVOBODO

(doživljajski spis)

Mladi se radi pogovarjamo in poslušamo nekdanje partizane, kurirje in borce. Zato nas je zelo navdušila novica, da nas bodo obiskali borci V. prekomorske brigade, o kateri sicer doslej nismo veliko vedeli. Pri zgodovini nam je tovariš povedal nekaj najpomembnejših podatkov o brigadi. Zvedeli smo, da je bil njen član tudi Ivan Božičnik iz Koprivnice, ki je padel nekaj dni pred začetkom svobode.

V četrtek, 14. 5. 1977, so nas torej obiskali trije borci V. prekomorske brigade. Dva izmed njih živita v Brestanici, eden pa v Ljubljani. Slednji je tudi začel s pripovedovanjem. Zvedeli smo, da je na začetku druge svetovne vojne delal na železnici v Ljubljani. Skrbel je za akumulatorje vlakov. Tu je tudi začel s sodelovanjem s partizani, saj jim je preskrbel municijo. Povedal nam je tudi, kako je prvič nesel pošto mimo italijanske zasede. Ker pa je prišlo do izdaje, so ga Italijani zaprli ter z mučenjem poskušali izveliči iz njega resnico. A kljub temu niso ničesar izvedeli. Tovariš pa je sklenil, da se ne bo nikoli več pustil zapreti.

Tovariš iz Brestanice pa nam je pripovedoval, kako so ga nasilno, skupaj z drugimi mladimi fanti, priključili k nemški vojski. Potovali so iz taborišča v taborišče po raznih državah Evrope. Nekoč pa je prišel k njim predstavnik Vrhovnega štaba ter jim predlagal, naj se priključijo partizanski vojski v Jugoslaviji. Dvatisočglava množica se je napotila nazaj v domovino. Niso se menili na pregovarjanja Italijanov, četnikov in ustašev, naj se priključijo k njim.

Vsi trije borci se spominjajo, kako radi so imeli noč, saj so se lahko partizanske kolone takrat varno in neopazno pomikale naprej. Kljub težkim časom so si zapeli borbene pesmi in tega ne bodo nikoli pozabili. Z obžalovanjem in žalostjo v očeh so se spominjali svojih bojnih tovarišev, ki so padli nekaj dni pred začetkom svobode. Zvedeli smo še, kako lepo je bilo, ko so korakali skozi svobodno mesto, posuto s cvetjem. Vse trpljenje in bolečine so bile pozabljene. Pripovedovanje naših gostov je bilo tako zanimivo, da smo poslušali z odprtimi usti in iskrenimi se očmi. Na žalost pa je to srečanje prehitro minilo, čas nas je neusmiljeno preganjal. Borci in učenci si želimo še več takih pogovorov, saj si s tem na zanimiv način obogatimo znanje iz narodnoosvobodilnega boja.

Penič Mojca, 8. r. OŠ Koprivnica

V soboto, 6. junija, so se v Krškem zbrali borci V. prekomorske brigade Ivana Turšiča — Iztoka.

Svečani pregled zbora pred spomenikom Matije Gubca sta opravila Zoran Šoln in Silvo Hrovat, predsednik skupnosti borcev V. prekomorske brigade

Na slovesnosti pred delavskim domom je o bojni poti V. prekomorske brigade spregovoril Zoran Šoln. Poudaril je, da nam mora biti kratka, a učinkovita pot prekomorcev spodbuda v spopadih s težavami današnjega časa. Kot priznanje za sodelovanje je naša občina borcem brigade Ivana Turšiča — Iztokapodelila srebrno plaketo občine Krško. Silvu Hrovatu jo je izročil Zoran Šoln.

Borci V. prekomorske brigade so že maja obiskali vse osnovne šole v občini in učencem pripovedovali o bojni poti svoje enote. Na podlagi njihovih spominov so osnovnošolci oblikovali literarne naloge, na slovesnosti, ki je bila 3. junija zvečer, pa so zanje prejeli priznanja in nagrade. Najboljši z vsake šole je dobil knjigo Alberta Kluna Domovina je ena. To so bili: Jana Čuber, Mojca Penič, Jožica Rakoše, Sandra Račič, Marjanca Prah, Aleksander Vrhovšek, Klavdija Tratnik in Tonino Žagar.

(na fotografiji): Žirija pod vodstvom Jožeta Šmita, književnika in prekomorca, je med 150 nalogami trem določila enakovredne nagrade, še posebej pa izbrala prvo, drugo in tretjo. Prvo je osvojila Sandra Račič z OŠ (druga z desne), drugo Jana Čuber iz Brestanice in tretjo Klavdija Tratnik z Rake. Po slovesnosti je preds. SO Krško Zoran Šoln v prostorih DKD Edvarda Kardelja odprl razstavo o bojni poti V. prekomorske brigade Ivana Turšiča — Iztoka. (Foto: Branko Hartman)

Vlak bratstva in enotnosti '87

DRUŽE, PRUŽI MI RUKU DA SAGRADIMO MOSTOVE OD SRCA

*Druže, pruži mi ruku
da sagradimo mostove od srca
i moje srce nek
u ritmu tvoga kuca*

*Nek zakuca snažno i smelo
kao nekada davno
kada su naši dedovi
ginuli hrabro i slavno*

*Druže, pruži mi ruku
da sagradimo mostove od ljubavi
i svaka nepravda sveta
u plamenu slobode nek sagori*

*Neka od ratova i zla
ništa ne ostane
i neka svuda u svetu
sunce slobode osvane*

*Druže pruži mi ruku
da sagradimo mostove od slobode
i podjimo zajedno stazama
koje do boljšeg života vode*

*Nek ratovi prestanu
nek sunce slobode grane
nek nepravde nestanu
nek ljubav u srcima ljudi plane*

*I zato druže pruži mi ruku
da sagradimo mostove od srca
i da svim mladima sveta
srce u istom ritmu kuca*

*Da sagradimo čvrste mostove
od srca, ljubavi i slobode
i da nas u srečniji život
isti putevi vode.*

Mirjana
Lončarević
15 let — 8. razred
OŠ Bajina Bašta

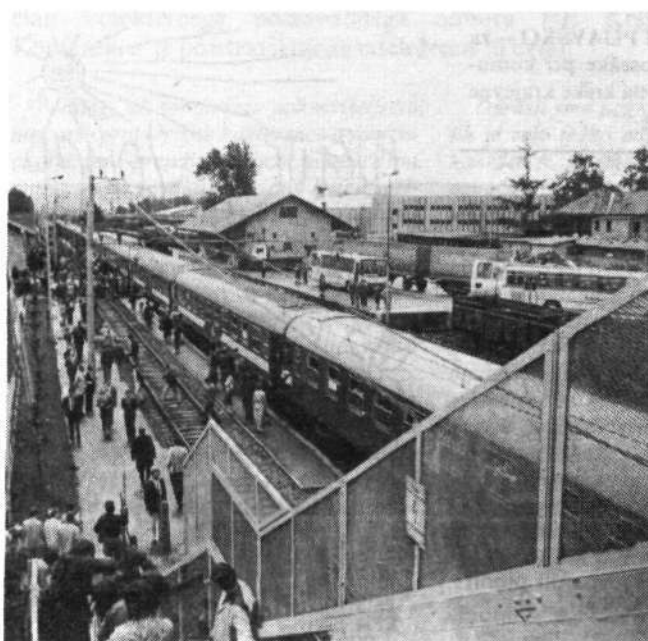
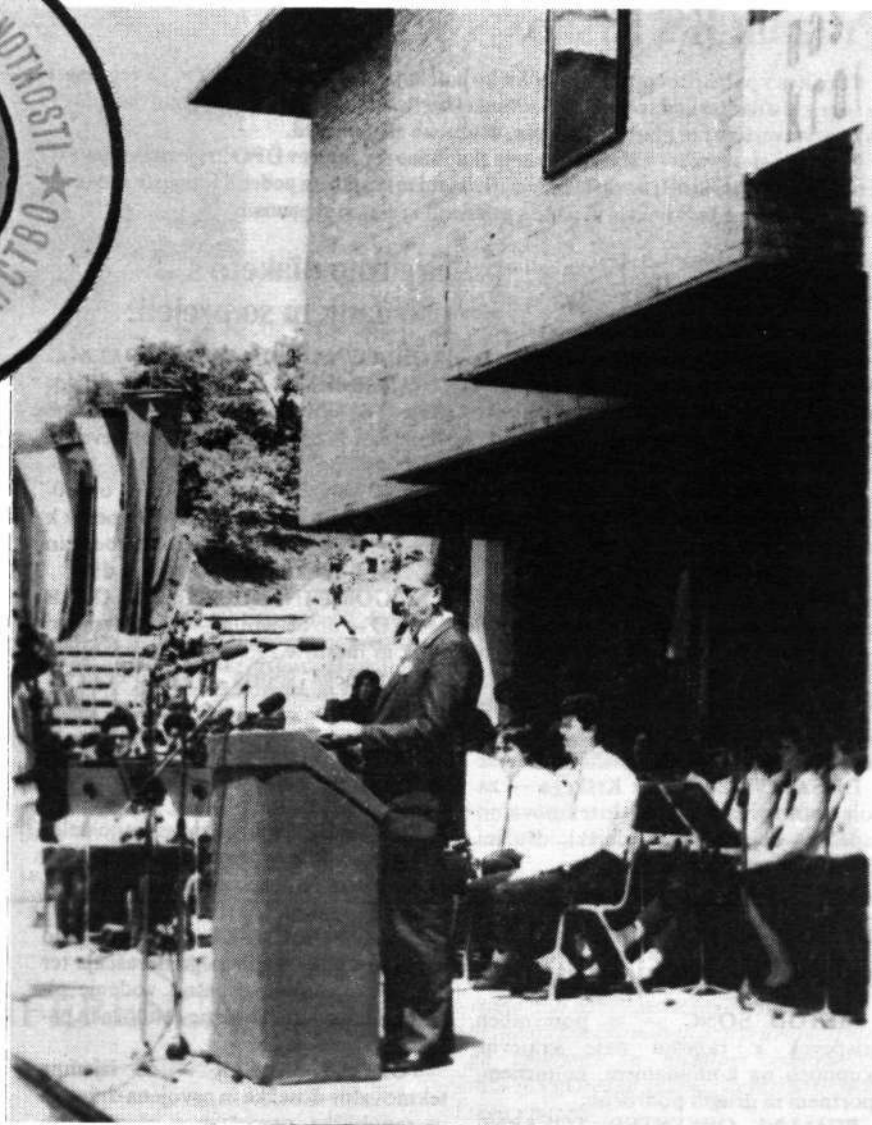
Mirjana je ob obisku vlaka bratstva in enotnosti bila gostja vrstnice (Kerinare) iz Krškega. Njena pesem je bila nagrajena na natečaju šolarjev SR Srbije na temo: »Bratstvo in enotnost« ob odhodu letošnjega »Vlaka« v Slovenijo

(Foto: Jože Simčič)

Osrednja slovesnost za udeležence letošnjega vlaka bratstva in enotnosti v Krškem je bila na Trgu Matije Gubca. V imenu občine gostiteljice je goste iz Srbije pozdravil Zoran Šolin, predsednik naše občinske skupščine, nato pa prepuštil besedo predsednika RK SZDL Slovenije, Jožetu Smoletu. Ta je v svojem govoru, ki ga je povedal izmenično v slovenskem in srbohrvaškem jeziku, orisal razvoj in smisel te manifestacije. Poudaril je, da ima tako osebno zblizanje pripadnikov dveh narodov neprecenljiv pomen za naše medsebojno spoznavanje in da zapolnjuje vrzeli, ki jih pušča za sabo vsak, še tako razvit informacijski sistem. V imenu gostov je nato udeležence slovesnosti pozdravil Branislav Ikončić, predsednik skupščine SR Srbije.

Praznik KS Krško

Pireditve v počastitev praznika KS Krško potekajo že skoraj ves junij. Od 11. tega meseca so se zvrstila številna športna tekmovanja (kegljaška, veslaška, tek, nogometna, plavalna), razstave, nastopi glasbenih skupin, družabna srečanja itd.

Osrednja slovesnost — slavnostna seja skupščine ter vodstev DPO krajevne skupnosti v petek, 19. junija. Na njej so zaslužnim aktivistom in krajanom podelili bronaste znake OF ter zlate, srebrne in bronaste plakete s priznanji krajevne skupnosti.

Bronasti znak OF so prejeli:

DRAGOLJUB KUPIROVIČ iz Krškega — za dolgoletno delovanje v mladinski in drugih družbenopolitičnih organizacijah;

CIRIL LOGAR z Narpnja — za uspešno delo v socialistični zvezi delovnih ljudi ter društvih;

MARJAN SERNE iz Krškega — za življenjsko delo na področju telesne kulture in športa;

ALEKSANDER STRUPEH iz Krškega — za delovanje v krajevni konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva ter za organizacijsko delo v športnih društvih;

DUŠAN VUČAJNK iz Krškega — za dolgoletno organizacijsko in tekmovalno uspešno dejavnost v ribiški družini Krško—Brestanica.

Dobitnika zlate plakete KS Krško s priznanjem sta:

METOD ŠONC — za pomemben prispevek k razvoju naše krajevne skupnosti na komunalnem, kulturnem, športnem in drugih področjih;

PIHALNI ORKESTER TOVARNE CELULOZE IN PAPIRJA DJURO SALAJ KRŠKO ob 30-letnici obstoja — za izjemne kakovostne dosežke na področju amaterske glasbene kulture in poustvarjalnosti.

Srebrno plaketo s priznanjem so prejeli:

OSNOVNA ŠOLA JURJA DALMATINA KRŠKO — za dolgoletno sodelovanje v aktivnostih krške krajevne skupnosti in za pomemben prispevek k vsestranski vzgoji mladega rodu;

SREDNJA ŠOLA KRŠKO — ob 30-letnici obstoja, za pomemben prispevek k nenehnemu izboljševanju izobrazbene in strokovne strukture v združenem delu;

NOGOMETNI KLUB CELULOZAR KRŠKO — ob 65-letnici — za pomemben delež in mesto v zgodovini in sedanjosti tekmovalnega športa v krški krajevni skupnosti.

Bronasto plaketo s priznanjem so dobili:

CVETO BEVK — za dolgoletno delovanje v samoupravnem življenju krajevne skupnosti in še posebej za organizacijsko delo v avto-moto športu;

DRAGO GRADIŠEK — za dolgoletno uspešno vzgojo godbenega naraščaja ter strokovno nadvse uspešno vodenje pihalnega orkestra Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj;

TONČKA ŠKAFAR — za izjemne tekmovalne dosežke in osvojena državna in republiška prvenstva v plavanju in kegljanju;

VAŠKA SKUPNOST PIJAVŠKO — za prizadevno delo in dosežke pri komunalnem razvoju tega dela krške krajevne skupnosti.

TONČKA ŠKAFAR IZ KRŠKEGA NA SVETOVNEM PRVENSTVU V KEGLJANJU

Niso pogostni primeri, ko se naš krajan — krajanka pojavi na svetovnem športnem prizorišču. Tokrat je bila to Tončka Škafar, ki je v Igelheimu v ZR Nemčiji, kjer se je odvijalo svetovno prvenstvo v kegljanju, v finalu med posameznicami zasedla odlično deseto mesto (409 kegljev)!

Komaj 4-letna Tončka je začela s plavanjem pri klubu Celulozar. Zaradi bol ezni je morala v 16. letu s tem športom prekiniti. To ni bilo lahko, saj je tekmovala v slovenski in državni reprezentanci. Ker brez telesne aktivnosti ni mogla živeti, se je oprijela kegljanja in tako je s pridnim treningom dosegla današnje rezultate. Skupaj z Metko Zupančič sta na slovenskem prvenstvu v Krškem zasedli prvo mesto. Na štirih srečanjih po Jugoslaviji pa si je Tončka priborila vstopnico za svetovno prvenstvo. V kategoriji ženskih parov je z Busijevo zasedla celo četrto mesto (411 kegljev)! Vsekakor je to uspeh, ki je vreden naše pozornosti in čestitk.

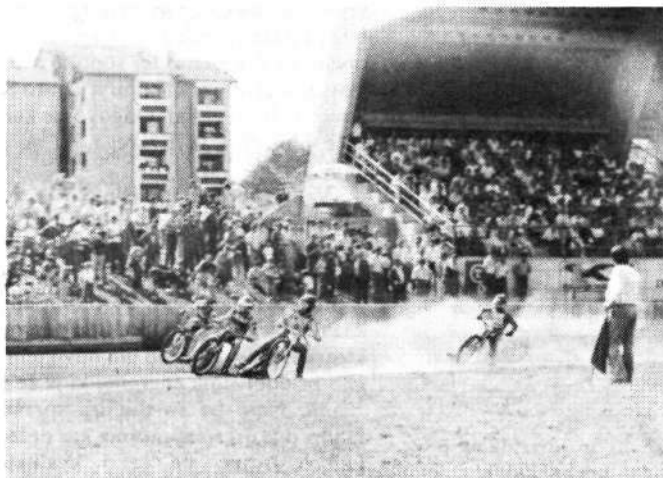
Naj dodamo, da je Tončka Škafar prejela Bronasto plaketo Krajevne skupnosti Krško za izjemne tekmovalne dosežke, za osvojena državna in republiška prvenstva v plavanju in kegljanju. Plaketo je prejela na svečani seji KS Krško, ki je bila 19. junija 1987.

(im)

Prispevek najmlajših k praznovanju občinskega praznika je bila enourna predstava z naslovom Pustite nam sonce. Malčki iz enot VVZ Krško so jo prvič izvedli že za dan mladosti, 4. junija pa so jo še posebej namenili pionirjem — udeležencem republiške pionirske konference Varstva okolja. (Foto: Miranda Bodor).

K sliki Jedek (ČSSR) prvi v Krškem

Češkoslovaški speedwayist Ljubomir Jedek je bil najuspešnejši voznik velikega mednarodnega tekmovanja za »zlati znak SO Krško«, ki si ga je ogledalo več kot 6000 ljubiteljev tega zanimivega in privlačnega športa. Tekmovanje je bilo v lepem vremenu, brez poškodb, boji pa so bili lepi, ni pa bilo tudi dodatnih voženj za končne uvrstitve.

Albert Kocmut je bil najuspešnejši domači tekmovalca, z osmimi točkami pa se je uvrstil na 8. mesto. Andrej Matjašec in Goran Hobljaj, oba mlada in neizkušena tekmovalca, ki sta tokrat nastopila na večjem mednarodnem tekmovanju prvič, sta zbrala 2 točki oziroma 1.

Rezultati: 1. Jedek (ČSSR) 15, 2. Tihanyi (Mad) 13, 3. Vandirek (ČSSR) 12, 4. Trampusger (ZRN) in Juhas (Mad) po 11, 6. Rigetto (It) in Pfeifar (ČSSR) po 10, 8. Kocmut (Jug) 8.

(Besedilo: Boris Kotnjek — DELO, fotografija: Mitja Kostrevc)

Pionirji:

PROBLEMSKA KONFERENCA O VARSTVU OKOLJA

IVAN ŠPILER,

član kolektivnega poslovnega odbora NE Krško, pokroviteljice Konference, je pozdravil njene udeležence in dejal:

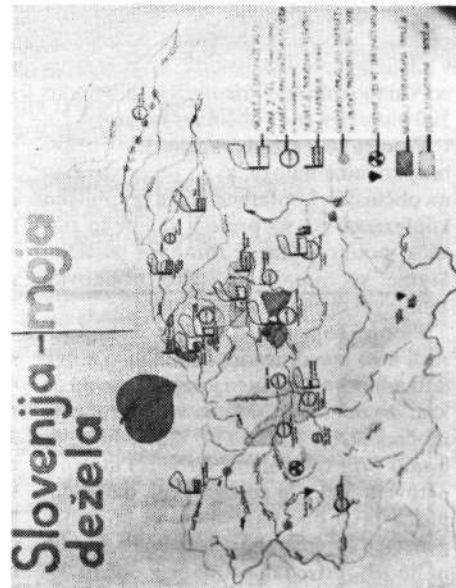
Predlog, da sprejmemo pokroviteljstvo nad vašo problemsko konferenco o varstvu okolja, smo sprejeli z veseljem, poudariti pa moramo, da se nikakor nismo hoteli sprijazniti z mislijo, da nam je pokroviteljstvo ponujeno samo zaradi finančne pomoči organizatorju, temveč da smo pokroviteljstvo nad konferenco s prav to temo zaslužili z rezultati našega dela v obdobju več kot petih let in še posebej z rezultati meritev vpliva jedrske elektrarne Krško na okolje.

Zadnje čase je Nuklearna elektrarna Krško zelo pogosto povod za razprave o varstvu okolja, in to tako, da jo omenjajo kot onesnaževalca. Prav je, da je krška elektrarna povod za razprave, pa ne kot onesnaževalec, temveč zato, ker je to eden redkih objektov v Jugoslaviji, pri katerem se je že ob projektiranju in graditvi izjemno velika pozornost posvečala zaščiti okolja, v katerem proizvaja električno energijo.

Odrasli smo nagnjeni k predsodkom, ki jih je zelo težko odpraviti celo z dokazi, kakršen je, recimo, zemljevid Slovenije z označenimi onesnaževalci okolja, ki je bil izdelan letos in s katerega je jasno razvidno, da Nuklearna elektrarna Krško ni med njimi. V razvoju civilizacije so za redko katero novo tehnologijo znanstveniki predvideli posledice njene uporabe za okolje. Strokovnjaki, ki so razvili tehnologijo mirno uporabe jedrske energije, so o teh posledicah razmišljali in jih tudi upoštevali. Proces izpopolnjevanja in zagotavljanja varovanja okolja teče neprestano in ne glede na trenutno razpoloženje javnosti.

Iz razprav in polemik o varstvu okolja, ki trenutno potekajo pri nas, pa je mogoče dobiti vtis, da je znanost sovražnica človeštva

in da je kriva za vse njegove težave. Zelo narobe bi bilo, če bi mlade vzgojili v tem duhu, saj je znanost v resnici prispevala k napredku človeštva in k izboljšanju kvalitete življenja. Še zlasti v Jugoslaviji, kjer vedno bolj zaostajamo za razvitim svetom, bi znanju končno morali dati pravo mesto in ga uporabiti za nadaljnji vsestranski razvoj, vzporedno pa zmanjševati posledice tega v naravi.

Pionirji iz Radelj ob Dravi so izdelali zemljevid glavnih onesnaževalcev okolja v Sloveniji. (Foto: Miranda Bodor)

Poziv slovenskih pionirjev:

Bodimo vredni imena LJUDJE

Pionirji so imeli v dneh od 4. do 6. junija v Krškem republiško pionirsko konferenco Varstvo okolja. Prisotnih je bilo preko 100 pionirjev iz 47 občin ter mentorji.

Pionirji so v svojih okoljih delali prave raziskovalne naloge, ki so jih predstavili na občinskih konferencah, na republiško konferenco pa so prinesli sklepe in stališča, podkrepjene z zbranimi podatki. Stanje so ocenili in tako oblikovali zemljevid onesnaženosti Slovenije.

Pionirji so povedali, da jih ponekod odrasli niso jemali resno, da jim niso hoteli dati podatkov ali pa so jih izgovorom na kratko odpravili. Morda v Kopru zato močno skrbi, kakšno bo morje jutri, če bomo zanj tako slabo skrbeli. Pionirji v Titovem Velenju so ogorčeni, da se dopušča tako onesnaževanje, ki povzroča genetske spremembe na rastlinah, živalih in ljudeh. Povedali so, da je v občini 30-odstoten porast obolenj dihalnih poti in da se je smrtnost dojenčkov povečala za 71% od leta 1985 do 1986. Prinesli so tudi

dokazni material, svojo občino pa so črno pobarvali. V Ravnah na Koroškem gozdovi umirajo. V Ormožu jih moti prašičja farma, ki grozi onesnažiti podtalnico, v Beli Krajini Krupa, in tako naprej.

Pionirji niso samo ugotavljali onesnaževalcev v svojih občinah, povedali so tudi, kaj oni že danes delajo, da bi bilo bolje: zbirajo star papir, pogozdujejo, ne mečejo odpadkov na tla, ekološko se osveščajo.

Ponekod so se v občinah in krajevnih skupnostih s pionirji pogovarjali strokovnjaki, pojasnjevali so in so skupno iskali rešitve. Pionirji Zavoda za usposabljanje Janez Levec iz Ljubljane so s svoje pionirske odredne konference poslali vlogo komiteju za urejanje prostora, če lahko pred šolo, ki je bila zaparkirana z avtomobili, postavijo cvetlična korita. Vloga je bila v 10 dneh rešena in korita že stojijo. Ne bom več naštevala, kajti pionirji so po svojih močeh povsod uspešno delovali.

Organizacijo pionirske konference je

vodila občinska ZPM Krško, ki je pridobila za pokrovitelje Jedrsko elektrarno in občinsko skupščino ter sopokrovitelje Tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj. Spraševali so, zakaj. Odgovor je kar stališče pionirjev iz Krškega, ki so tako napisali:

»Veliko beremo in slišimo o JE. Mi pa živimo z njo. Zato jo moramo spoznavati, spoznajo pa naj jo tudi naši vrstniki v Sloveniji.«

Strokovnjaki iz JE so pionirjem pokazali objekt in nato film o delovanju nuklearke, predstavili so jim novo tehnologijo pridobivanja energije, ki je še malo znana. Nato pa so pionirji spraševali. Dobri dve uri so vprašanja kar deževala. Lahko trdim, da tako kvalitetnega razgovora pogosto ne slišimo celo med odraslimi. Strokovnjaki iz nuklearke so odgovarjali. Povedati moramo, da pri tem razgovoru žal ni bilo novinarjev. Zato moram poudariti, da se pionirji niso izrekli proti jedrski elektrarni, temveč so jih predvsem močno zanimali varnostni ukrepi, ki jih elektrarna in širše okolje morata zagotoviti za zdravo življenje.

Vsa poročila, ki so jih prinesli iz občin, bomo objavili v brošuri kot dokument enoletnega dela pionirjev na področju varstva narave. Pionirji so predlagali, da bi prihodnje leto spet pregledali stanje na področju varstva narave in želijo, da bi bili tedaj odrasli z njimi in jih šli »v živo«

Sekretarka OZPM
Vida Ba

STALIŠČA IN SKLEPI REPUBLIŠKE PIONIRSKÉ KONFERENCE »VARSTVO OKOLJA« V KRŠKEM

V vseh slovenskih občinah smo pionirji raziskovali in ugotavljali, v kakšnem okolju živimo, kakšen zrak dihamo, kakšno vodo pijemo.

Svoje raziskovalne naloge, pogovore z okroglih miz o varstvu okolja, ugotovitve z obiskov delovnih organizacijah smo strnili v poročila, ki smo jih na konferenci predstavili pionirji iz 47 občin.

Območja občin smo pobarvali z barvno lestvico za ocene od 1 do 5. Tako smo dobili zemljevid Slovenije, ki prikazuje, kakšno je okolje, v katerem živimo, po naši presoji.

Slika, ki nam jo prikazuje zemljevid, ni preveč rožnata, pa tu-

di ne dokončna, ker pionirji iz 19 občin niso imeli možnosti, da bi se konference udeležili.

Pionirji iz nekaterih občin so poročali, da odrasli za njihovo delo niso imeli posluha, nekatere delovne organizacije pa niso hotele dati pravih podatkov, kar se nam, pionirjem, zdi nerazumljivo, saj tudi delavci živijo v istem okolju, vdihavajo isti zrak, pijejo tako vodo kot mi.

Udeleženci na konferenci zahtevamo:

- da družba tudi nas vpraša, kaj mislimo o novih gradnjah, o ureditvi prometa, o odpiranju novih tovarn, zaježitvah rek, o gradnji novih jedrskih elektrarn, odlagališču jedrskih odpadkov in odlaganju smeti;

- komiteji za urejanje okolja naj napravijo popis vseh, ki onesnažujejo okolje in družba naj začne ukrepati;

- vsi onesnaževalci okolja naj svoje obrate opremijo s čistilnimi napravami, cena ne sme biti ovira;

- da smo sproti obveščeni o vseh nevarnostih onesnaževanja;

- da se nameni več sredstev za izobraževanje in osveščanje o škodljivosti onesnaževanja.

Izvršnemu svetu skupščine SR Slovenije predlagamo:

- da naj imajo pri naložbah prednost čistilne naprave;

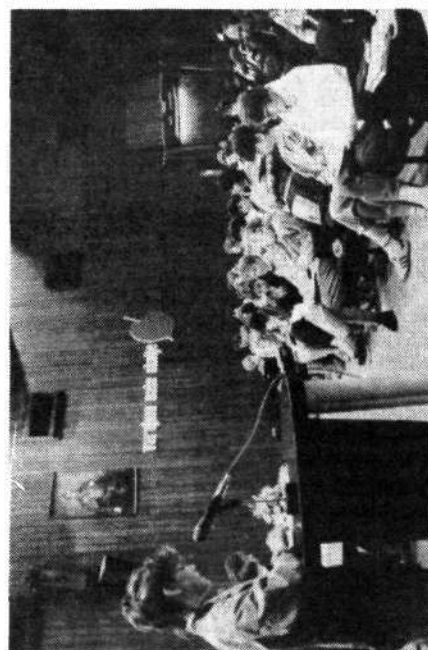
- da se več sredstev nameni za rešitev ekoloških problemov;

- da sprejme ostrejšo kazni za onesnaževalce, na ta način dobljena sredstva pa naj se uporabijo za izboljšanje okolja;

- da spodbudi gradnjo mini elektrarn.

Pionirji smo že v svojih poročilih povedali, kako smo in kako bomo po svojih močeh pripomogli k lepšemu in zdravemu okolju, pričakujemo pa tudi od odraslih, ki kar naprej govorijo, da smo otroci njihovo največje bogastvo, da bodo končno prisluhnili tudi našim besedam in željam, da bi radi živeli v zdravem in lepem okolju.

Krško, 4. 6. junija 1987

Slovenski pionirji so za dan svoje konference o varstvu okolja izbrali 5. junij, svetovni dan varstva okolja. Tega dne dopoldne smo lahko v domu Edvarda Kardelja slišali poročila, ki so jih pionirji pripravili na podlagi lastnih raziskovanj in med katerimi so nekatera opozorila na skoraj grozljiva stanja v našem okolju (npr. tisto iz Titovega Velenja). Zato tudi ni čudno, če so oceno 5 oziroma zeleno barvao svoji občini določili pionirji iz samo teh občin v Sloveniji (Gornja Radgona, Ribnica, del Kamnika)

Nuklearne elektrarne in njene tehnologije ne poznamo dobro. V zadnjem času veliko slišimo in beremo o nuklearnih elektrarnah v svetu. Mi v našem prostoru pa živimo z njo. Zato smo sprejeli sklep, da bomo v okviru pouka spoznali delovanje nove tehnologije in istočasno predlagamo, da se ta vsebina vnese v učne načrte in predmetnik za vse slovenske osnovnošolce. Od družbe kot celote pa zahtevamo, da se redno zagotavljajo rezervni deli za našo nuklearno elektrarno, da se zagotovi neprestano strokovno izpopolnjevanje zaposlenih in uredi skladiščenje jedrskih odpadkov.

Predno bodo gradili verigo novih Savskih elektrarn, je treba obvezno poskrbeti za čisto Savo. Danes poznamo pionirji čisto Savo samo iz pripovedovanja svojih babic in dedkov. Promet na območju naše občine je zelo razvit. Izpušni plini so zelo strupeni, zato pionirji predlagamo, da se ljudje ne bi vozili za vsako malenkost, da bi več peščili in bili bolj zdravi. Predlagamo mesečno akcijo z naslovom DAN PEŠCEV.

Pionirji zahtevamo odgovornost odraslih do narave in s tem odpravo divjih odlagališč smeti.

Predlagamo redno spremljanje zdravstvenega stanja prebivalcev občine Krško, predvsem pa otrok.

Pionirji bomo v akcijah za čisto okolje poleg zelene straže izvajali tudi akcijo velike metle in veliko akcij male metle.

S svojimi ugotovitvami in sklepi bomo seznanjali vse prebivalce občine Krško in širšo družbeno skupnost. Le s skupnimi močmi nam bo uspelo ob novogradnjah zgraditi čistilne naprave, ob obstoječi industriji pa jih vgraditi naknadno.

Pionirji občine Krško, ki so svoji občini dali oceno 2-3.

Janez Knez v krški galeriji

Iz teksta, ki ga je organizator razdelil udeležencem prijetne slovesnosti ob otvoritvi razstave akvarelov akademika Janeza Kneza smo razbrali, da so slikarja v samem začetku njegovega dela pritegnili prizori iz okolja, v katerem je živel. Tako so nastali lesorezni ciklus Rdeči revirji ter realistične upodobitve ljudi in krajine v Zasavju. Avtor je bil namreč rojen 1931. na Dobovcu pri Trbovljah.

Knezove slike in grafike izjemni dosežki tudi kar zadeva upoštevanje zakonitosti materiala in iz njega izvirajočih možnosti. Kot vsak resni raziskovalec pa je tudi Janez Knez v svojih iskanjih prihajal do mejnih točk, ko se je moral odločiti za (včasih) usodne preobrate. V takem trenutku pa je posegel po najtežjem in hkrati tudi najbolj logičnem sredstvu — predal se je slikanju v naravi in slikanju narave...

Sveži in hkrati barvno pridušeni akvareli, v tehniki, ki zahteva izredno koncentracijo in znanje, nam govorijo o umetnikovem doživljanju nenavadnih sprememb v krajini, o oblikah, ki jo naseljujejo in o našem načinu doživljanja krajine, ki je vedno »deformirano« z našo civilizatorično izkušnjo. Zato je Knezu krajina le izhodišče za iskanje globljih zakonitosti...

Ker slika krajino, ki jo vidi pred seboj in ker ohranja bistvene morfološke značilnosti, se nehote (verjetno pa tudi hote) približuje postimpresionističnim pogledom na slikanje človekovega okolja...

V širokem oviru ki bi ga lahko imenovali slovensko krajinarstvo, ima Knez zaradi teh značilnosti posebno mesto. Po eni strani mu gre za oživljanje neke (po krivici zapostavljene) motivike, po drugi strani pa za odziv na sočasne umetnostne tokove, predvsem na tiste, ki skušajo umetnost »vrniti« v tradicionalne okvire

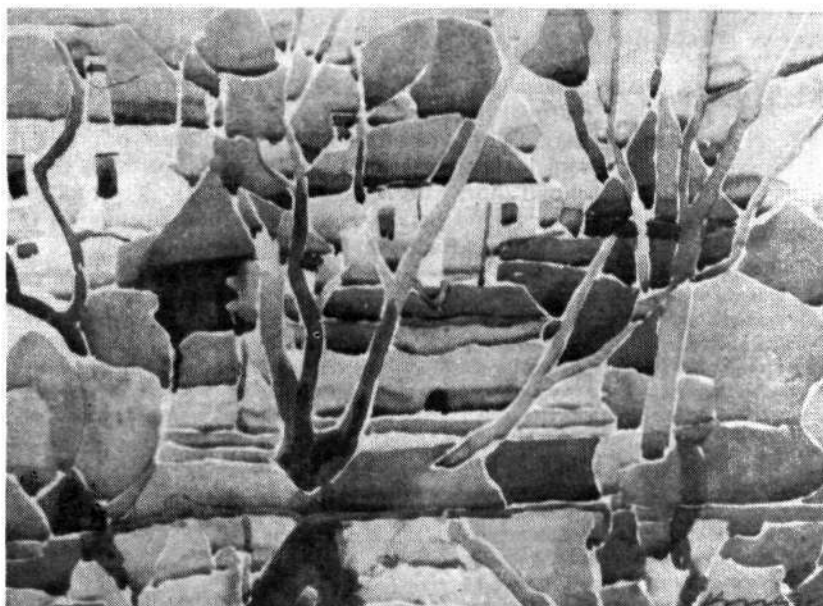

podobe, ki je za gledalca vir navdiha in estetskega doživljanja. Tudi zato so Knezove krajine v svojem bistvu podobne kratkim liričnim utrinkom, so naslikana poezija.

(tekst je pripravil Dr. Ivan Sedej)

Za Janezom Knezom je vrsta uspešnih samostojnih in skupinskih razstav. Nekatera dela, razstavljena v krški galeriji so tudi naprodaj!

J. Knez avtoportret

Janez Knez Hiša drevesi — akvarel

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVOSTVA
PODRUŽNICA KRŠKO**INFORMACIJA
O TEKOČIH GIBANJIH V OBDOBJU JANUAR
— MAJ 1987 V OBČINI KRŠKO**

Krško, junij 1987

**SKUPNA DRUŽBENA
PORABA**

V obdobju januar — maj 1987 so v občini Krško znašala bruto vplačila prihodkov za namene skupne družbene porabe 9.095.083 tisoč din ali 133,8% več kot v enakem obdobju leta 1986. V primerjavi s povprečnimi bruto vplačili v lanskem letu so bila letošnja povprečna mesečna vplačila že višja za 80,5%, v primerjavi s povprečnimi v zadnjem četrtletju lani pa za 39,0%.

Vplačila prispevkov za skupnost pokojninsko invalidskega zavarovanja so znašala 4.145.076 tisoč din, njihova rast pa presega povprečno za 41 odstotnih točk. Zaradi višje rasti teh vplačil je povečanje sredstev za ostale skupnosti nižje, znaša pa 107,9%. Po resolucijskih usmeritvah rast sredstev pokojninsko invalidskega zavarovanja ni omejena (zaradi hitreje rasti upokojevanja, valorizacije pravic in postopnega prehoda na izračun pokojninske osnove na zadnje leto dela.

V naslednji tabeli so prikazana bruto vplačila prispevkov za posamezne interesne skupnosti in razporejena sredstva občinskim interesnim skupnostim v petih mesecih letos in lani:

v 000 din

SIS za	bruto vplačila		razporejeno občinskim SIS	
	indeks		indeks	
	I.—V. 1987	I.—V. 87 I.V. 86	I.—V. 1987	I.—V. 87 I.V. 86
— zdrav. varstvo	1.871.272	240,5	1.871.272	240,5
— pokoj. inval. zav.	4.145.076	274,7	—	—
— otroško var.	660.978	226,6	660.978	226,6
— izobraž.	1.618.717	173,5	1.022.286	251,2
— kultura	186.984	273,9	82.779	248,6
— raziskovanje	309.191	172,4	25.248	220,8
— teles. kultura	42.727	214,5	42.727	214,5
— zaposlovanje	41.960	238,9	41.960	238,9
— social. skrbstvo	218.234	236,4	218.234	236,4
Skupaj	9.095.083	233,8	3.965.484	240,1

Visoka rast sredstev za namene skupne porabe je posledica, enako kot že nekaj zadnjih let, tako višjih prispevnih stopenj kot povečanja osebnih dohodkov, ki so osnova za njihov obračun. Izplačila čistih osebnih dohodkov so bila v družbenem sektorju v letošnjih petih mesecih za 118,8% višja kot v enakem obdobju lani. V maju letos je bilo sicer evidentiranih nekaj nižanj prispevnih stopenj za posamezne interesne skupnosti. Kljub štirim takim primerom pa se je povprečna prispevna stopnja, katere osnova so osebni dohodki, vir pa ali osebni dohodek ali dohodek, znižala le za 0,07 odstotne točke; konec maja je znašala 44,26% in je bila od povprečne v letu 1986 višja za tri odstotne točke.

Pri bruto vplačilih izkazujejo najvišjo rast sredstva za pokojninsko invalidsko zavarovanje (174,7%) njim pasledesreds-

tva za kulturno skupnost (173,9%). Pri razporejenih sredstvih občinskim interesnim skupnostim pa so se najbolj povečala sredstva za izobraževalno skupnost (151,2%) in kulturno skupnost (148,6%).

Od vseh zbranih sredstev v občini so občinske interesne skupnosti družbenih dejavnosti dobile 45,6%. Vendar se del teh sredstev pri nekaterih skupnostih združuje na nivoju republike (solidarnost, vzajemnost).

**SPLOŠNA DRUŽBENA
PORABA**

Do konca maja letošnjega leta je bilo v občini Krško vplačanih 857.899 tisoč din prihodkov proračunov družbenopolitičnih skupnosti, kar je 76% več kot v enakem lanskem obdobju. V primerjavi s povprečnimi mesečnimi vplačili v letu 1986 so letošnja višja le za 3,3% v primerjavi s povprečnimi v zadnjem četrtletju pa nižja za 62,1%.

Pregled bruto vplačil posameznih vrst davkov in drugih izvirnih prihodkov proračunov DPS v petih mesecih letošnjega leta je prikazan v naslednji tabeli. Iz nje je razvidna tudi razporeditev prihodkov na občinski in republiški proračun.

	bruto vplačila				razporejeno			
	indeksi		republ. prorač.		indeksi		občinski prorač.	
	I.—V. 87 I.—V. 86	I.—V. 87 I.—V. 86	I.—V. 87 I.—V. 86	I.—V. 87 I.—V. 86	I.—V. 87 I.—V. 86	I.—V. 87 I.—V. 86	I.—V. 87 I.—V. 86	I.—V. 87 I.—V. 86
Davek na doh.	503.024	146,6	212.921	107,7	289.177	199,5	289.177	199,5
— iz oseb. doh.	39.524	32,1	39.653	32,2	—	—	—	—
— na dohodek	463.500	210,7	173.268	231,7	289.306	199,9	289.306	199,9
— iz oseb. doh.	280.884	291,4	—	—	280.884	291,4	280.884	291,4
Promet. dav.	21.598	306,1	—	—	21.598	306,1	21.598	306,1
Dav. na prem. in	29.480	218,2	1.686	165,7	26.505	187,2	26.505	187,2
doh. od prem. in	1.404	243,3	182	163,9	102	364,0	102	364,0
Takse	21.509	81,2	—	—	21.478	81,2	21.478	81,2
Pril. po posob. pred.	857.899	176,1	214.686	108,0	630.614	221,9	630.614	221,9
Pril. upr. org.	—	—	—	—	—	—	—	—
Pril. drugi pril.	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	857.899	176,1	214.686	108,0	630.614	221,9	630.614	221,9

Iz prikazanih stopenj rasti posameznih vrst vplačil prihodkov DPS je razvidno, da je njihovo vplačevanje v teku leta dokaj neenakomerno. Tako so bile akontacije davka na dohodek TOZD in delovnih skupnosti za leto 1986 vplačane šele v zadnjem četrtletju lani, letošnja vplačila tega davka pa se nanašajo le na poračun po zaključnem računu. Akontacij davka na dohodek za leto 1987 davčnimavezancem do konca maja še ni bilo potrebno vplačati. Zato predstavljajo vplačila tovrstnih prihodkov v petih mesecih letos le eno tretjino od vplačil v enakem obdobju lani. Tolikšno znižanje vplačil davka na dohodek je vplivalo na zmerno rast vseh prihodkov proračunov DPS v letošnjem letu. Ostale vrste prihodkov izkazujejo visoke nominalne rasti, to velja predvsem za vplačila davka na premoženje in dohodek od premoženja (206,1%) in vplačila prometnega davka (191,4%). Visoka rast slednjih izhaja iz

povečanega deleža prihodkov od posebnega republiškega prometnega davka, ki ga republika odstopa občinam, katerim lastni prihodki ne zadoščajo za oblikovanje sredstev za splošno porabo na družbeno dogovorjeni ravni.

Iz razporeditve zbranih sredstev za splošno družbeno porabo je razvidno, da so se sredstva namenjena občinskemu proračunu povečala za 121,9%, sredstva za republiški proračun pa le za 8%. Kakšni razliki v rasti so največ prispevali prihodki od davka na dohodek TOZD in delovnih skupnosti, ki skoraj v celoti odpadejo na republiški proračun, ki pa jih za leto 1987 še ni bilo potrebno vplačati. V strukturi prihodkov občinskega proračuna imajo največji delež prihodki od davkov iz osebnih dohodkov — 45,9%. Temu deležu se je dosti približala tudi udeležba prihodkov o prometnih davkov — 44,5%.

Uresničevanje zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev DPS in SIS družbenih dejavnosti za porabo v letu 1987.

Uresničevanje zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev DPS in SIS družbenih dejavnosti za porabo v letu 1987.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb se v letošnjem letu oblikujejo na podlagi zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev SIS družbenih dejavnosti in DPS za porabo v letu 1987. V skladu s tem zakonom smejo SIS in DPS razpolagati z izvirnimi prihodki do višine, ki so jo lahko porabile v lanskem letu, povečane za 90% stopnje rasti primerljivega dohodka družbenega gospodarstva v re-

publiki. Iz omejitve so izvzeta sredstva za določene namene (pokojnine, osebni prejemki, davki in prispevki občanov, sredstva za raziskovalne namene). Presežke prihodkov nad dovoljenim obsegom mora služba družbenega knjigovodstva izločiti na poseben račun, DPS oz. SIS pa jih ne sme uporabljati do konca obdobja, v katerem se ugotovi, da se presežki ne ustvarjajo. DPS in SIS morajo ustrezno višini presežkov prihodkov zmanjšati prispevne stopnje.

Obračun ustvarjenih prihodkov DPS in SIS družbenih dejavnosti, iz katerih se ugotavlja del za začasno prepoved porabe, je za obdobje januar — maj 1987 takšen:

	dovoljena raven za porabo	ustvarjeni prih., ki se omejuje	ind.	del sred. ka- terih poraba je začasno prepovedana
I. SIS družb.				
— dejav.	2.984.528	3.146.115	105,4	161.587
— izobražev.	926.572	986.896	106,5	60.324
— kultura	78.777	79.779	101,3	1.002
— teles. kult.	39.260	41.294	105,2	2.034
— otroš. var.	188.756	191.870	101,6	3.112
— social. skrb.	45.459	50.462	111,0	5.003
— zaposlov.	25.591	28.416	111,0	2.825
— zdrav. var.	1.680.111	1.767.398	105,2	87.287
II. DPS	370.824	384.016	103,6	13.192

V obdobju januar — maj 1987 so SIS družbenih dejavnosti občine Krško realizirale 3.146.115 tisoč din izvirnih prihodkov, ki se omejuje 5,4% več od dovoljene ravni sredstev za skupno porabo. Presežek v višini 161.587 tisoč din predstavlja 4,0% vseh prihodkov SIS v tem obdobju. Večina, 91,3% presežka prihodkov nad dovoljenim obsegom sta ugotovili izobraževalna in zdravstvena skupnost. V skladu z določili zakona je bil za DPS ugotovljen dovoljeni obseg sredstev za porabo v obdobju januar — maj v znesku 370.824 tisoč din, dejansko doseženi prihodki pa so bili višji za 13.192 tisoč din. Presežek sredstev, katerih uporaba je začasno prepovedana, predstavlja 3,6% izvirnih prihodkov DPS, ki se omejujejo. Pri izračunu prihodkov, ki se usklajujejo s stopnjo rasti dohodka, je bila upoštevana njegova 130,5% rast, dosežena v prvem četrtletju v gospodarstvu republike.

Sredstva, katerih poraba ni omejena so znašala v petih mesecih letošnjega leta v SIS družbenih dejavnosti v občini Krško 809.702 tisoč din ali petino vseh prihodkov, pri proračunu občine pa 260.161 tisoč din ali 40,4% vseh prihodkov.

OSEBNI DOHODKI

V petih mesecih letošnjega leta so zaposleni v občini Krško prejeli 11.432.278 tisoč din čistih osebnih dohodkov, to je za 118,8% več kot v enakem obdobju lani. V primerjavi s povprečnimi mesečnimi izplačili v lanskem letu so letošnja višja za 63,1%, v primerjavi s povprečnimi v zadnjem četrtletju lani pa za 8,9%.

Majska izplačila čistih osebnih dohodkov so bila od aprilskih višja za 7,6%, znašala pa so 2.594.154 tisoč din. Če pa jih primerjamo s povprečno izplačanimi čistimi osebnimi dohodki v zadnjem četrtletju lani, so majska izplačila že višja za slabo četrtino oz. za 23,6%.

V letošnjem letu veljata na področju osebne porabe zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev v OZD. V skladu s tema zakonoma banke, zavarovalnice, samoupravne interesne skupnosti ter združenja OZD ne smejo do konca junija 1987 razpolagati z družbenimi sredstvi za izplačilo čistih osebnih dohodkov nad zneskom povprečnega mesečnega osebnega dohodka v zadnjem četrtletju lani, ostale organizacije pa ta znesek lahko povečajo do višine stopnje rasti svoje produktivnosti. Po obračunu sredstev za izplačilo čistih osebnih dohodkov na področju gospodarstva za obdobje januar — marec 1987

(obrazec OD-OZD) so OZD iz občine Krško izplačale 5.419.269 tisoč din. Med 49 OZD je bilo 39 OZD takih, ki so izplačale manj, kot bi po zakonu lahko (za 852.474 tisoč din) in ena OZD ki je izplačala preveč — 634 tisoč din in jih bo morala poračunati pri izplačilih v naslednjih treh mesecih.

Obračun sredstev za izplačila čistih osebnih dohodkov pri določenih uporab-

nikih je pokazal, da en uporabnik (Zavarovalna skupnost) izplačal preveč sredstev (2.527 tisoč din) ostalih pet uporabnikov pa manj, kot bi lahko (11.050 tisoč din).

V naslednji tabeli je prikazan pregled izplačanih čistih osebnih dohodkov po posameznih uporabnikih družbenih sredstev:

	izplačila v 000 din			indeksi rasti				
	april	maj	I.—V. 1987	V. 87 IV. 87	I.—V. 87 I.—V. 86	Ø I.—V. 87 Ø 1986	Ø I.—V. 87 Ø X—XII. 86	V. 87 Ø X—XII. 86
— OZD in DS s podr. gospod.	2.071.744	2.277.219	9.989.248	109,9	220,7	166,3	112,0	127,7
— OZD in DS s podr. družb. l.	203.191	175.136	792.215	86,2	211,6	142,3	90,8	99,9
— DS bank in zavar. skup.	51.111	51.654	253.948	104,7	233,6	161,5	97,6	99,2
— DS org. in organizacij DPS	62.850	73.052	309.042	116,2	196,1	142,2	89,6	105,9
— DS sam. inter. skupnosti	21.116	17.093	87.825	80,9	154,8	125,0	88,0	85,6
skupaj	2.410.012	2.394.154	11.432.278	107,6	218,8	163,1	108,9	123,6

Kot je razvidno iz prikazanih podatkov, rast izplačil vseh uporabnikov družbenih sredstev opredeljujejo izplačila v OZD in delovnih skupnosti s področja gospodarstva. Njihov delež je namreč največji, v petih mesecih letos pa je znašal 87,4%. Gospodarstvo občine je v tem obdobju izplačalo 9.989 milijonov din čistih osebnih dohodkov ali 120,7% več kot v prvih petih mesecih leta 1986. Povprečna letošnja mesečna izplačila so za 12,0% višja od povprečnih v zadnjem četrtletju lani. Pri vseh ostalih uporabnikih družbenih sredstev pa so letošnja mesečna izplačila nižja od povprečnih v zadnjih treh mesecih leta 1986.

Sestavila: Ivanka Novoselič
12. 6. 1987

MEDOBČINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA POSAVJA BREŽICE

IN

TCP "DJURO SALAJ" KRŠKO
DO KOVINARSKA KRŠKO
JUTRANJKA SEVNICA
SOP KRŠKO

RAZPISUJEJO

JAVNI NATEČAJ

na področju razvoja novih izdelkov in inovacij

Medobčinska gospodarska zbornica Posavja in DO TCP "Djuro Salaj" Krško, Kovinarska Krško, Jutranjka Sevnica, SOP Krško želijo spodbuditi vse OZD in zainteresirane posameznike k učinkovitejšemu industrijskem in tehnološkemu napredku Posavja, predvsem v smislu iskanja novih proizvodnih programov in racionalnejših tehnoloških postopkov.

Od udeležencev natečaja pričakujemo ideje za nove izdelke, sestavne dele, sklope in tehnologijo, s katerimi želimo izpolniti ponudbo na trgu.

Pisni predlogi morajo vsebovati:

1. Opis ideje, izdelka ter njegov namen in uporabnost
2. Tehnološki del (tehnološke karakteristike, tehnične skice, načrte, navedba surovin, opis tehnološkega postopka)
3. Možnost plasmaja (opredelitev vrste uporabnikov)

Pisne predloge bo ocenjevala posebna strokovna komisija pri MGZ, sestavljena iz predstavnikov MGZ in strokovnjakov iz tistih panog, za katere bodo prispeli predlogi, ter bo za predlagane rešitve podelila nagrade v vrednosti:

- 400.000 din
- 250.000 din
- 150.000 din

Natečaj traja do 30.07.1987. Rezultati natečaja bodo objavljeni v 30 dneh po razpisnem roku.

Komisija si pridržuje pravico, da nagrade ne podeli, če ni ustreznih predlogov, DO "Djuro Salaj", Kovinarska, Jutranjka, SOP si pridržuje enoletno odkupno pravico za prispele predloge. Komisija dela po posebnem pravilniku o delu komisije in zagotavlja tajnost podatkov, ki jih vsebujejo predlogi.

Pisne materiale v zahtevani vsebini, s polnim imenom in naslovom predlagatelja pošljite na naslov (priporočeno): MGZ Posavja, Trg dr. Ribarja 14/III.

Delovne organizacije:

TCP "Djuro Salaj" Krško
Kovinarska Krško
Jutranjka Sevnica
SOP Krško

MEDOBČINSKA GOSPODARSKA
ZBORNICA POSAVJA BREŽICE

Domača pamet na pravem mestu

Konec maja so v Tovarni celuloze in papirja uspešno zaključili prvo od štirih etap projekta za računalniško avtomatizacijo kuhanja celuloze, ki naj bi bil dokončan v petih letih, t.j. sredi 1990. To je eden večjih projektov pri nas in njegovi prvi rezultati so v celoti plod domačega znanja iz cele vrste strok: tehnologije, vodenja sistemov, razvoja in proizvodnje računalnikov idr. Cilji projekta so povečanje proizvodnje, izboljšanje kakovosti, zmanjšanje porabe pare in surovin. Obenem je tako delo dokaz o možnosti in nujnosti uveljavljanja lastnega znanja ter najučinkovitejša »šola« za oblikovanje visoko usposobljenih kadrov.

Poleg Inštituta »Jožef Štefan« kot glavnega izvajalca sodelujejo pri izvajanju projekta še tehnologi in vzdrževalci iz TCP, strokovnjaki iz Inštituta za celulozo in papir v Ljubljani ter Industrijskega biroja.

V prvi etapi je Inštitut »Jožef Štefan« izdelal osnovno računalniško strojno in programsko opremo — sistem za avtomatsko vodenje: dva podrejena mikro-računalnika zbirata podatke iz kuharstev in jih posredujejo središčnemu procesnemu računalniku, ta pa periodično pošilja deloma že urejene podatke v tehnološki računalnik, kjer se ti shranjujejo in po potrebi naprej obdelujejo in analizirajo. Sedanji računalniški sistem bo še dopolnjen in njegova samostojnost se bo iz etape v etapo povečevala.

Prva etapa je torej uspešno zaključena in potrjuje, da je vodstvo TCP izbralo pravilno usmeritev za prihodnji razvoj tovarne. Kot je dejal Silvo Gorenc, predsednik poslovnega odbora TCP, fizičnega obsega proizvodnje ne bodo mogli povečevati, pač pa bo morala okoli 1.2000 petina njihovega dohodka izhajati iz »prodaje« lastnega znanja in posredovanja le-tega drugim; edino znanje in kakovost lahko zagotovita perspektivo ljudem, ki v tej tovarni delajo in z njo živijo.

Direktor TCP Djuro Salaj in inštituta Jožef Štefan v ozadju v medelobovjem računalnika

Predstavniki inštituta Jožef Štefan in TCP Djuro Salaj med tiskovno konferenco, na kateri so javnosti predstavili sadove svojega sodelovanja ter med ogledom delovanja računalnika za krmiljenje procesa kuhanja

V temeljni organizaciji Proizvodnja celuloze porabijo na dan 1700 prostorninskih metrov lesa in 400 ton pare. Vsako kuhanje lesa poteka sedem ur v sedmih kuharstvih, to pa je 21 operacij dnevno. Stroški so izredno veliki: 16 starih milijard na dan. Čeprav so v zadnjih 11 letih temeljito prenovili proizvodnjo celuloze, je njen prvi del — kuhanje lesa — ostal najbolj problematičen. Ob veliki zag-

nanosti je zaposlenim z ročnim poseganjem v proces sicer uspevalo zniževati stroške, vendar so bile možnosti omejene, saj se les kuha pri temperaturi 160 stopinj in pritisku 10 atmosfer, to pa pomeni, da ni mogoče kar tako »pogledati v lonec, ali je že kuhano«. Treba je bilo odkriti učinkovitejše pripomočke, ki bi proizvodnjo lahko spremljali in uravnavali dan in noč, proces po potrebi pospešili ali zavrlili.

V OBRIGHEIMU — PRODOREN USPEH NAŠE AMATERSKE KULTURE

Obrigheim, 22. — 25. maja

Da je sodelovanje med krško občino ter občino Obrigheim v Zvezni republiki Nemčiji (obe občini imata podpisano listino o prijateljstvu in sodelovanju) uspešno predvsem na kulturnem področju, je našim občanom že znano. Spomnijo se še lanskoletnega gostovanja mešanega pevskega zbora **Saengerkranz Frohsinn** v Krškem (ob jubileju moškega pevskega zbora Svobode Brestanica). Ker je letos nemški zbor proslavil častitljivo 110-letnico delovanja, so njegovi pevke in pevci povabili v goste poleg že omenjenega brestaniškega zbora še krški mešani pevski zbor Viktor Parma. Oba ansambla, ki ju vodi Janko Avsenak, sta se vabilurade volje odzvala in se 22. V. ponoči podala z avtobusi na gostovanje, ki sta ga zaključila s povratkom 25. maja. Povabljenim sta se v Obrigheimu pridružila tudi predsednik krške občinske skupščine, Zoran Šoln, ter skupščinski sekretar Živko Šebek.

Program gostovanja je bil zelo pester, saj so se gostitelji res potrudili, da bi že utrjena prijateljstva še poglobili. Toprijateljstvo so izpričevali na vsakem koraku; vse naše pevce so gostili na svojih domovih, med bivanjem pri njih pa so jim skušali pokazati čim več.

Seveda je imelo to gostovanje v prvi vrsti kulturno poslanstvo. Naši vtisi in strokovna kritika so dokazali, da so bila pričakovanja v tem okviru celo presežena. To velja že za odmevno razstavo likovnih amaterjev Staneta Fabjančiča in Silve Kotarja, ki so jo odprli v soboto (23. V.) popoldne v krajevni šoli in na kateri so s svojimi deli sodelovali še domači likovniki.

Večerni koncert obeh zborov v polni športni dvorani (sprejme okoli 1800 poslušalcev) pa je bil pravo zmagovalstvo naše slovenske pesmi in obeh zborov. Sam koncertni program je bil pravzaprav presenečenje tudi za nas, ki sicer nastope obeh skupin redno spremljamo. Zborovodja Janko Avsenak je z vsakim zborom naštudiral program s 13 pesmimi, ki je prinesel same novosti. V izvedbi se je poznalo, da so se pevke in pevci res skrbno pripravljali, prav gotovo pa je vse še posebej »ponesla«, kot temu pravimo, polna dvorana ter dolgotrajno ploskanje po vsaki pesmi; tako smo v petju obeh zborov lahko zaznali posebno veselje, ki je nedvomno samo še prispevalo k popolnosti izvedbe. In ko že govorimo o tem nastopu in programu, moramo še posebej poudariti, da je pokazal homogenost obeh skupin in da je dal tudi veliko možnosti, da se glasovno izkažejo

njegovi solisti: Dorči in Marko Železnik, Anton Omerzel, Jože Butkovič, Stanka Macur, Bronica Rožič, Vida Jalovec, Bernardka Tuma, Mojca Tomažin, Andreja Lovšin ter Sonja Avsenak. Na klavirju pa je zbora spremljal mladi Martin Šušteršič. V začetku slavnostnega koncerta je tri pesmi zapel domači zbor — jubilant, ob sklepu pa si trije skupaj še dve pesmi.

Štefan Marjetič, predsednik moškega pevskega zbora Svoboda iz Brestanice:

Vrsta koncertov in nastopov, ki sta jih v zadnjem času imela MoPZ DKD Svoboda Brestanica in MePZ Viktor Parma Krško, pomeni nov prispevek k bogati kulturni dejavnosti naše občine. K temu je poleg truda samih pevcev in pevovodje prispevalo še veliko posameznikov, družbenopolitičnih delavcev, zasebnikov in občanov, delovnih organizacij, ki imajo posluh za kulturo in vsak na svoj način in po svojih možnostih pomagajo k našim uspehom. Posebno bi se želel zahvaliti vsem, ki so omogočili izredno uspešno gostovanje naše kulturne in prijateljske skupine v zahodnonemškem Obrigheimu. Tam nismo peli le nemškimi prijateljem, temveč tudi našim izseljencem in zdomcem ter jim ganili srca s prelepo slovensko pesmijo.

Med številnimi uglednimi gosti so koncertu prisostvovali tudi generalni konzul SFRJ V Stuttgartu, Vlado Godler, Mitja Drobnič, naš konzul v Mannheimu, s soprogo, župan Obrigheima, gospod Roland Zimmermann, in predsednik Društva prijateljev Krškega — župan v pokolu Ernst Ertl.

Ob tej priložnosti je predsednik domačega zbora, gospod Walter Ernst, izročil gostujočima zboroma posebni darili, Tonetu Javoriču in Janku Avsenaku pa listini častnih članov.

Sicer pa slavnostni koncert ni bil edini nastop naših zborov. Mešani pevski zbor Viktor Parma je v nedeljo (24. V.) zapel še na osrednji slovesnosti v počastitev dneva mladosti, ki so jo klubi jugoslovanskih delavcev pripravili na stadionu v Mannheimu in kjer ga je poslušalo kar okoli 8.000 ljudi.

Za sklep pa moram zapisati še nekaj besed. V imenu krške občinske skupščine velja posebna zahvala obema zboroma, ki sta dosegla več kot samo prodoren uspeh, še posebej njunemu zborovodji Janku Avsenaku in nič manj vsem posameznikom, ki so gostovanje organizacijsko pripravili, ter delovnim kolektivom, ki so ga finančno podprli in s tem omogočili. Njihov trud in denar sta se tokrat več kot samo bogato obrestovala!

Ž. Šebek

Člani naše delegacije med gostitelji — v prvi vrsti: Živko Šebek, Zoran Šoln, naša diplomata v ZRN Vlado Godler in Mitja Drobnič s soprogo, župan Obrigheima g. Roland Zimmermann, Olaf Lavrenčič... (Fotografije vam je ljubeznivo poslal gostitelj)

Topla srca »hladnih« severnjakov

To niso amaterji, to so profesionalci! Je bilo slišati po koncertu brestaniškega in krškega pevskega zbora na nedavnem gostovanju v Obrigheimu. Kakor so naši pevci po eni strani pokazali visoko kvaliteto pevskega znanja, ki je še posebno prišla do izraza zaradi premišljeno izbranega repertoarja, tako so nemški gostitelji s svojim sprejemom presegli vsa pričakovanja več kot stoglave pevske karavane med tridnevni bivanjem v prijateljski občini. Priznanja vredno dejanje je bilo že samo vabilo tako številni pevski delegaciji na praznovanje visokega jubileja domačega zbora. Medtem ko je bilo pri nas v zvezi s tem potovanjem dosti obotavljanja, in to pri tistih, ki so morali dati le moralno podporo, kot pri onih, ki so dejansko prispevali k dostojnemu odzivu na vabilo, je bilo pri Nemcih še enkrat potrjeno, da zanje papirji ne veljajo kaj prida, če se kar se da hitro tudi praktično ne uresničujejo. No, naj bo pozabljeno, saj je bilo na koncu vse v najlepšem redu in še bolje, kot so si organizatorji mogli zamisliti.

Poleg sobotnega koncerta v Obrigheimu in še enega naknadno dogovorjenega, a kljub temu uspešnega in dobro sprejete nastopa MePZ Viktor Parma na proslavi dneva mladosti v Mannheimu, so domačini na vsak način želeli gostom pokazati čim več zanimivosti tega koščka Nemčije, hkrati pa zagotoviti tudi čas za medsebojno spoznavanje. Obisk v takikajšnji jedrski elektrarni in ogled staroveškega mesta Rothenburga sta bili doživetji za vse udeležence, še posebno zato, ker so se jim gostitelji pridružili, kolikor je bilo prostora na avtobusih, in popestrili potovanje s pripovedovanjem o zanimivostih v dolini reke Neckar in lepota Romantične ceste.

Če je bil toplej sprejem razumljiv pri tistih, ki so se že poznali iz prejšnjih srečanj, pa ni bil nič manj pristen tudi med tistimi, ki so se šele spoznali in v teh dneh postali nerazdružljivi prijatelji. Vredno je omeniti, da so gostitelji — in med njimi niso bili le člani njihovega zbora — morali poleg svojega časa, hiše in vsega potrebnega za prijetno počutje gostov seči v svoje žepe tudi za pokritje stroškov gostovanja. In vendar so bili primeri, da so tisti, ki v svojih domovih niso imeli prostora, plačali sobe v hotelih.

Ni bilo malo Krčanov, ki so bili ob taki gostoljubnosti nekoliko zmedeni, saj je med nami še vedno polno predsodkov o hladnih in preračunljivih severnjakih. Bili so presenečeni nad naravnost južnjaškim temperamentom, nad stalno pozornostjo in nenavadnim poslušom za razumevanje

Moški pevski zbor (zgoraj) iz Brestanice in mešani zbor iz Krškega (spodaj) na odru v Obrigheimu!

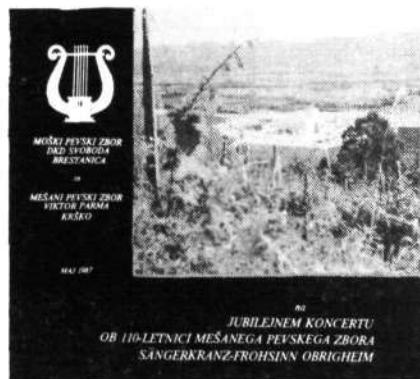

Spodaj: naslovna stran brošure, ki so jo posebej za to priložnost izdali in posneli na pot naši pevci

našega jezika, za katerega je bilo ponovno dokazano, da ne more biti ovira prijateljstvu.

Težko je opisati na kratko, kako je iz dneva v dan rastlo razpoloženje in kaj vse se je dogajalo v posameznih družinah; morda so največ povedale solze ob odhodu, ki se je zavlekel za dve uri. Medtem je trobentač na terasi mestne dvorane igral Tišino, ki še sedaj odmeva v pozdrav skupaj z vabilom: na svidenje čim prej v Krškem!

S. Mavsar

Dva kraja na rekah Neckar in Savi

Obrigheim in Krško združuje prijateljstvo, ki je nastalo v povezavi z razvojem nuklearne energetike KWO v Obrigheimu in NE v Krškem. KWO že od oktobra 1968 daje dragoceno električno energijo porabnikom ZRN. Dvanajst let po izgradnji KWO, oktobra 1981, je stekla električna energija iz NE Krško v jugoslovansko elektroenergetsko omrežje. Ves ta čas je med KWO in NE Krško v pripravi in v izgradnji bilo prisotno prijateljstvo obeh krajev in se nadalje razvijalo na področju kulture. Izmenjava koncertnih nastopov med MePZ Sängerkranz-Frohsinn Obrigheim in zborom MoPZ DKD SVoboda Brestanica, MePZ Viktor Parma Krško je dala prijateljstvu obeh krajev novih poletov. Rezultat medsebojnega sodelovanja so kvalitetni koncerti zborov in pristrčna ter nepozabna srečanja ob doseženih uspehih.

(Iz brošure, ki sta jo zbora iz Krškega in Brestanice ponesla s seboj na gostovanje)

Prijateljski obisk iz Obrigheima

Med 17. in 20. junijem je bila na obisku v Krškem 9-članska skupina iz Obrigheima (ZRN), s katerim ima naša občina podpisano listino o prijateljstvu in sodelovanju in katere načela uresničujemo že peto leto.

V galerijskem prostoru Delavskega kulturnega doma Edvarda Kardelja so 17. junija ob stalni postavitvi razstave o delovanju JE odprli filatelistično zbirko Bernharda Schneiderja z naslovom Od jedrske fizike do jedrske tehnike. Slavko Šribar, eden najuspešnejših krških in slovenskih filatelstov, ki ob Schneiderju razstavlja manjši izbor iz zbirke Ptiči, je v priložnostnem govoru poudaril pomen znakov za spoznavanje sveta v vseh živih in neživih oblikah, pomembno vlogo, ki jo imajo krški ljubitelji znakov pri razvoju slovenske in jugoslovanske filatelije ter z zadovoljstvom pozdravil novo možnost sodelovanja s prijatelji iz Nemčije. V ta namen so odprli tudi novo knjigo vtisov, ki je namenjena zgolj tovrstnim srečanjem, Bernhard Schneider pa je v znak priznanja prejel zlati znak krških filatelstov.

Zanimivo zbirko si je mogoče ogledati do konca meseca julija. Istega dne je v Krško pripotovala tudi šestčlanska namiznoteniška ekipa športnega kluba Germania iz Obrigheima, ki je med štiridnevnim bivanjem v Krškem odigrala dve srečanju z igralci Nuklearne elektrarne Krško, pokroviteljice tega prijateljskega obiska.

Goste iz Obrigheima je v četrtek (18. 6.) dopoldne sprejel tudi predsednik SO Krško, Zoran Soln, organizatorji gostovanja pa so se potrudili, da so Obrigheimčanom pokazali vrsto krških mestnih znamenitosti in delovnih organizacij.

Ž. Š in S.M.

OBRIGHEIM-KRŠKO
110 JAHRE GESANGSVEREIN
„SÄNGERKRANZ-FROHSINN“

Botschafter der Freundschaft
Beim 110-jährigen Jubiläum des Gesangsvereins „Sängerkranz-Frohsinn“ auch Gäste aus Krško

Der Gesangsverein des 110-jährigen Jubiläum des Gesangsvereins „Sängerkranz-Frohsinn“ auch Gäste aus Krško

RHEIN-NECKAR-ZEITUNG
Mosbacher Nachrichten
Montag, 22. Juni 1987

Entwicklungshilfe als Hilfe zur Selbsthilfe
II. Ist die Abschaffung von Handelsbarrieren und für die Öffnung des europäischen Marktes

Politische Plakate
Mosbach, 22. Juni 1987. Die Ausstellung der Plakate...

Einladung zum Konzert
Mosbach, 22. Juni 1987. Das Konzert...

Wir gratulieren
Mosbach, 22. Juni 1987. Wir gratulieren...

Ob prihodu v Obrigheim je eden brestaniških pevcev – likovni amater Stane Fabjančič v tamkajšnji osnovni šoli odprl razstavo svojih del. Na njej sta sodelovala s svojimi slikami tudi dva likovnika – domačina. Posnetek je z otvoritve

PREDSTAVLJAMO LADA SMREKARJA LETOŠNJEGA VALVASORJEVEGA NAGRAJENCA

Prizadevanja za uveljavitev kulturnega obličja Kostanjevice

»Široka, mnogostranska razgledanost je Smrekarju pomagala, da kljub množičnosti dogajanja v Kostanjevici niso zdrknili v povprečje, ampak je uspel, tudi po strogih muzeoloških merilih, vzdržati visoko profesionalno raven,« povzemamo iz obrazložitve za letošnjega Valvasorjevega nagrajence Lada Smrekarja iz Kostanjevice.

Smrekar priznava, da mu najvišje priznanje stanovske organizacije — muzejski svetovalec je postal ob koncu lanskega leta — resnično veliko pomeni: pravzaprav je mnogo simbolike v tem priznanju, saj je tudi Smrekar, podobno kot Valvasor, svojega duha, fizične moči in svoje premoženje vlagal za razvoj kulturnih dejavnosti.

● Lado Smrekar: »Ko sem izvedel, da dobim Valvasorjevo nagrado — in resnično je nisem pričakoval — sem mislil vseh tistih 187 obrazov ustvarjalcev, ki so darovali svoja dela za začetek in nastanek galerijskega življenja v Kostanjevici in tako prispevali k uveljavitvi našega mesta in mu dali sedanjí pečat. Hvaležno sem se spomnil danes že pokojnih akademika dr. FRANCETA STELETA in dr. Ivana Komelja, ing. arh. Špelke Valentinčič-Jurkovič, Staneta Nunčiča, ing. Nika Kurenta, Silva Gorenca, spomnil sem se svojih najsrečnejših dni, ko je moja kostanjeviška igralska skupina štela 85 igralcev, trenutka, ko se mi je ob obisku Mike Špiljke porodila misel, da bi na enem samem mestu zbrali ves opus Božidarja Jakca. Ta misel je izšla iz Špiljkove izjave: »Kakšno lepo zadužbino bo imel tukaj Jakac in z njim vsa naša umetnost'.

V meni je ostala neuresničena želja, da bi kostanjeviški grad postal slovenski Pantheon, kajti stari del objekta, kjer hranimo arhiv in neprecenljivo dokumentacijo, nam pred očmi propada.«

»O proučevanju Valvasorjevega življenja sem vse bolj prepričan, da ni pokopan v Mediji, marveč v Krškem, o čemer naj reče zadnjo besedo še stroka. Tudi oba sinova našega velikega polihistorja in občana sta bila v kostanjeviškem samostanu,« razglablja Lado Smrekar, katerega življenjsko vodilo je — niti dneva brez dela — kar izpričuje danes Kostanjevica, ki je z galerijami, Formo vivo in žal zamrlim Dolenjskim festivalom, postala slovensko kulturno žarišče. Vsem tem, v uveljavitvi Kostanjevice, je 37 let Smrekarjevega pedagoškega, galerijskega, izdajateljskega ter zlasti izjemnega kulturno animatorskega dela, pa tudi odrekovanja in zlasti vztrajnosti. Časi mu niso bili vedno naklonjeni, saj so mu preprečili

skrbno pripravljeno razstavo del kiparja Franca Goršeta, in je zaradi različnih intrig njegova družina celo živela v negotovosti.

Smrekar je namreč vse od svojega prihoda v »dolenjske Benetke« kot dober gospodar in s poslušom za spomeniške vrednote spremljal velika restavratorska in vzdrževalna dela v kompleksu samostana, ki žal, še niso sklenjena, a se v njih desetletje pretaka bogato kulturno življenje. Lani so minila tri desetletja, ko je živa galerijska hiša postala tamkajšnja šola z Gorjupovo galerijo in z okrog 2000 eksponati in odkar je bil odprt Lamutov likovni salon, urejeni galerijski prostori Božidarja Jakca, bratov Kralj, Jožeta Gorjupa in starih mojstrov. Preko 160 razstav, mnoge so spremljali bogati katalogi, je Smrekar organiziral v Kostanjevici, ki je po njegovi zaslugi zaslovela še s Formo vivo, Grafičnim białom jugoslovanskih otrok in drugimi kulturnimi dogodki trajne vrednosti, kajti Smrekarjevo delo je vseskozi načrtovano in

rezultat trdnega kulturnega dela in njegovega razdajanja.

»Rad imam ljudi in srečen sem, ko lahko kaj storim za človeka. Preveč nemira bi bilo v meni, če ne bi kaj naredil, ali uresničil dolga. Poglejte, pred 20 leti sem stiškemu menihu Gabrijelu Humku obljubil razstavo. Postavili smo jo pred dnevi, v najugodnejšem in najlepšem času, in naletela je na izjemen odmev. Čudovit občutek je to zame, veliko zadovoljstvo in prijetna utrujenost. Tudi v teh hudih časih, ko je več razlogov za pesimizem, se moramo še bolj obrniti vase in verjeti v smiselnost tega delovanja, prodirati naprej, tudi za ceno lastnega žrtvovanja!

Potrditev gornjih besed bodo prav gotovo prihodnja Smrekarjeva dejanja. Popeljal nas je v sedaj zaprto samostansko cerkev. Galerija Božidar Jakac že pripravlja v njej novo presenečenje, razstavo del slovenskega akademskega slikarja Poldeta Oblaka iz Münchna. Nagrajenčevo galerijsko delo kljub težkim časom teče dalje in simbolika z Janezom Vajkardom-Valvasorjem ostaja.

VLADO PODGORŠEK

Delo, 27. maja 1987

Jože Mlinarič

KOSTANJEVIŠKA OPATIJA 1234-1786**552 LET SLOVENSKE ZGODOVINE, OŽIVLJENIH
ZA NAŠ ČAS IN ZA PRIHODNOST:**

Jože Mlinarič

**KOSTANJEVIŠKA OPATIJA 1234—
1786**

Knjiga, na katero smo Slovenci lahko ponosni.

Nov, bogat, tehten prispevek k slovenski zgodovini.

Temeljno delo, v katerem privlačno, živahno avtorjevo besedilo, oprto na dognanja zgodovinske znanosti, ter reprodukcije izvirnih srednjeveških listin, številne barvne in črno-bele fotografije pa nazorni zemljevidi prepričljivo govorijo o življenju in delu belih menihov v arhitekturnem biseru pod Gorjanci.

Dragoceno delo, ki zajema več kot pol tisočletja dogajanja na celotnem slovenskem narodnem ozemlju.

Knjiga, ki je ne more pogrešati nobena slovenska knjižnica, ne javna ne zasebna.

Knjiga, ki je najprimernejše darilo prijateljem in znancem, še posebej pa slovenskim zdomcem, raztresenim po vsem svetu.

Knjiga je po vsebini in opremi ena najbogatejših, kar jih je bilo doslej natisnjenih na Slovenskem:

750 strani nadvse zanimivega branja

obsežni povzetki v angleškem, francoskem in nemškem jeziku
121 večbarvnih umetniških prilog na posebnem papirju
več kot 80 črno-belih umetniških in dokumentarnih fotografij
veliki format 24,7 x 21 cmvezava v celo platno ali celo belo usnje ali celo umetno usnje
večbarvni ščitni ovitek

3 ločilni trakovi v barvah (belo-modro-rdeče)

zaščitni karton

NAROČILNICA**GALERIJI BOŽIDAR JAKAC, Grajska cesta 45, 68311
KOSTANJEVIČA NA KRKI**Nepreklicno naročam(o)..... izvodov knjige: Jože
Mlinarič, KOSTANJEVIŠKA OPATIJA 1234—1786

Knjigo pošljite na naslov:

(ulica oz. cesta, poštna številka, kraj)

Številka osebne izkaznice in občina, ki jo je izdala: ..

Zapóšlen(a) v (pri)

Obvezujem(o) se, da bom(o) knjigo plačal(i) v zakonitem roku.

Kot prednaročnik bom(o) knjigo plačal(i):

- a) po povzetju
- b) v treh zaporednih obrokih po din.....
- c) z virmanom

(Prosimo, da ustrezno obkrožite!)

Žiro račun pri SDK Krško: 51600-603-30762

Vse morebitne spore rešuje pristojno sodišče v Krškem.

Ta dragocena knjiga je natisnjena v omejeni nakladi, le v 5.000 izvodih, zato pohitite in si jo priskrbite v prednaročilu.

Prednaročniška cena knjige je 30.000 dinarjev za izvod v celem platnu, 50.000 dinarjev za izvod v celem umetnem usnju in 70.000 dinarjev za izvod v celem belem usnju. Knjigo lahko plačate tudi v treh zaporednih obrokih.

Prednaročila sprejema Galerija Božidar Jakac, Grajska cesta 45, 68311 Kostanjevica na Krki. Knjigo lahko naročite tudi po telefonu (068) 60-051 vsak dan v tednu (razen sobote in nedelje) od 6. do 14. ure.

PREMISLITE:

S knjigo KOSTANJEVIŠKA OPATIJA 1234—1786 si boste pridobili monumentalno delo trajne vrednosti, ki bo obogatilo vašo knjižnico in vaš dom, z naročilom pa boste tudi podprli dolgoletna prizadevanja za obnovo nekdanjega cistercijskega samostana, ki je neprekinjeno deloval celih 552 let. Delo je lahko izšlo le s plemenito podporo mecenov, ki so doumeli pomen njegovega izida v taki obliki. Izkupiček od prodaje je v celoti namenjen za obnovo samostana, v katerem so že zdaj dragocene galerijske zbirke del pomembnih slovenskih umetnikov Božidarja Jakca, Franceta in Toneta Kralja, Jožeta Gorjupa, Zorana Didka in Franceta Goršeta, v njem pa so tudi knjižnica iz zapuščine Toneta Potokarja, lapidarij z najlepšimi primerki srednjeveške kapiteline plastike iz nekdanje opatijske cerkve, sloveča Pleterska slikarska zbirka starih mojstrov in Vinogradniška muzejska zbirka Tehniškega muzeja Slovenije.

Pohitite s prednaročilom, da ne zamudite enkratne priložnosti, kajti pozneje bo knjiga znatno dražja!

To je knjiga, namenjena zavednim Slovencem, ponosnim na svojo bogato kulturno preteklost, na vrednote, ki segajo tudi v naš čas in bodo pričevale znanjem.

Prednaročniška cena velja do 30. junija 1987

Žig

Naročnikov podpis:

vljudno vabimo vas in vaše prijatelje na osrednjo letošnjo prireditvev, ki bo v petek, dne 26. junija 1987 ob 18. uri v nekdanji samostanski cerkvi

POLDE OBLAK RETROSPEKTIVNA RAZSTAVA

odprl jo bo

MATJAŽ KMECL
sledi

SLOVENSKI OKTET

s popularnim sporedom renesenčnih,
duhovnih in narodnih pesmi

*GALERIJA BOŽIDAR JAKAC
KOSTANJEVICA NA KRKI*

TRIDESET LET DELOVANJA PIHALNEGA ORKESTRA TCP

Pihalni orkester TCP Djuro Salaj bo svečano proslavil že kar lep jubilej — 30. obletnico obstoja ter hkrati številčne in kvalitne rasti. Kot nam je povedal predsednik upravnega odbora orkestra Milenko Vlado, bodo naši godbeniki proslavili svojo tridesetletnico 29. in 31. maja. V petek, 29. maja, bodo v DKD E. Kardelja priredili jubilejni koncert, v nedeljo, 31. maja, pa bodo povabili v goste še pihalne orkestre, s katerimi so v minulih letih navezali stike. Po Cesti 4. julija se bodo pihalni orkestri napotili — igraje seveda — na ploščad pred DKD E. Kardelja, kjer bodo imeli po paradnem nastopu še skupnega. O dejavnosti orkestra nekdanj in danes, ko ga vodi dirigent Drago Gradišek, bomo do jubilejnih dogodkov še večkrat kaj zapisali, danes pa zabeležimo

KAKO SE JE GODBA RODILA

Bilo je to 1956 leta, ko se je v kolektivu krške tovarne celuloze — piše v brošuri, izdani ob 25-letnici pihalnega orkestra — ob zaključku postavitve prvega papirnega stroja porodila misel, da bi v kolektivu ustanovili godbo na pihala. Ta čas je v Krškem sicer še delovala gasilska pihalna godba, ki pa se je borila z vrsto težav in so bili obeti za njeno delo vse prej kot rožnati.

Pobudnik, da bi ustanovili novo godbo prav tedaj v največji delovni organizaciji krške občine, je bil ing. VLADIMIR ŠEGA. Z vrsto somišljenikov in ob podpori sindikata je do

uresničitve zamisli preteklo le malo časa. Še isto leto so iz Zvezne republike Nemčije uspeli dobiti 42 instrumentov, katerih del je bil namenjen tudi drugim glasbenim skupinam.

Kot prvi je »godbo v ustanavljanju« prevzel tedanji pevovodja FRANC STRMŠEK, osnove pa ji je dal še Albin Danko. Zanimanje med zaposlenimi je bilo za vključevanje med godbenike precejšnje in je za vse, ki bi radi sodelovali, instrumentov kaj hitro zmanjkalo.

V takih razmerah — povejmo še to, da sta se vanjo vključila le dva člana z znanjem igranja na instrumentih, drugi pa so bili popolni začetniki — je bilo razumljivo, da so se pričeli ozirati za strokovno usposobljenimi dirigentom, ki bi hkrati godbenike tudi poučeval v igranju.

3. novembra 1956. leta je godbo prevzel MAKS HUMEK, takratni vodja rudarske godbe na Senovem, ki je za delo poprijel z ve-

liko zagnanostjo. Godba stalnih prostorov za skupinsko delo in posamično vadbo ni imela. Uporabljali so sobo na bazenu ter prostor v nekdanji tovarniški kantini, kjer so svoje instrumente, došle iz Zvezne republike Nemčije, tudi razstavili in si jih je ogledal ves tedanji kolektiv.

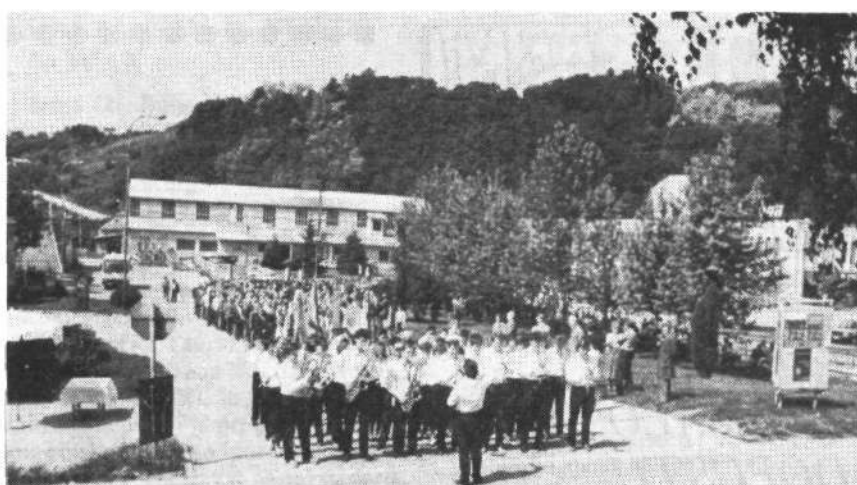
Prišli so dnevi trdega dela, ki so godbozačetnico počasi pripravljali na to, da bi se lahko prvič predstavila javnosti. 1. marca 1957 so izvolili PRVI UPRAVNI ODBOR te godbe in lahko zatorej ta datum štejeemo za njen rojstni dan. Sestavljali so ga: Rudi UMEK (predsednik) Maks Umek, Miha Mirt, Srečko Poljšak, Martin Božič, Jože Olenik, Željko Mikolavčič, Vinko Poljanec, Sane Hribar in Franc Ban.

Godba se je prvič predstavila 27. aprila 1957, na Semiču, ko je zaigrala članom kolektiva tovarne celuloze in papirja na njihovi proslavi

dneva ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in delavskega praznika, 1. maja. Stari zapiski povedo, da so imeli za ta nastop naštudiranih sedem koračnic in da je bila prva skladba, ki so jo pričeli vaditi, koračnica z naslovom »Intendantsi«.

Širši javnosti so se prvič predstavili ob krškem občinskem prazniku, ko so 11. avgusta 1957 zaigrali tudi ob otvoritvi tedanjega Hotela Sremič.

Povejmo še to, da je godba po prihodu dirigenta Maksa Umeka dobila delovne prostore v poslopju Lesnega prostora, v katerih je vztrajala dolgo vrsto let, vse do preselitve v novi Delavski dom Edvarda Kardelja v Krškem.

Pihalni orkester TCP je občinski praznik počastil s slavnostnim koncertom ob 30-letnici svojega delovanja, ki je bil v petek, 29. junija. Na njem je veliko število članov prejelo priznanje za dolgoletno zvestobo orkestru ter Gallusove značke Zveze kulturnih organizacij Slovenije za prizadevno delo v amaterski kulturi. Dva dni kasneje, v nedeljo, pa so krški godbeniki gostili številne pihalne godbe iz raznih krajev Slovenije, ki so se jim na paradi po Cesti 4. julija pridružile še maržoretke (na fotografiji). (Foto: Branko Hartman)

Lira iz Kamnika:

PRVO SLOVENSKO PEVSKO DRUŠTVO JE 9. MAJA GOSTOVALO PRI NAS

Na gradu Brestanica je na dan zmage, 9. maja 1987, mogočno zadonela pesem Le vkup, uboga gmajna. Znjo je Lira iz Kamnika oznanila pričetek celovečernega koncerta »prvega slovenskega pevskega društva« — najstarejšega tovrstnega društva pri nas.

S pesmijo potuje prvo slovensko pevsko društvo že 105 let, si utira pot od srca do srca in povezuje generacije pevcev in poslušalcev. Zajeten je njen opus, zajetna je dediščina, ki so jo pevci Lire in njeni

zborovodje prispevali v kulturno zakladnico našega naroda. Neprecenljiva je družbena vloga zbora v naši zgodovini.

Pot je Lira vodila po ožji in širši domovini. S pesmijo so pevci prekrizarili dolge poti od Italije do Poljske, od Madžarske do Holandije. Naporna je bila pot Lirinega kulturnega poslanstva, dolga in vendar bogata. Številne plakete in priznanja dokazujejo kvaliteto; številna ustvarjena prijateljstva pa moč lepe Lirine pesmi.

S koncertom na brestaniškem gradu je Lira Kamnik našim poslušalcem predstavila skrbno izbran in zelo tenkočutno kronološko obdelan izbor pesmi, ki v širini izbora pripadajo vsem vokalno-stilnim obdobjem od renesanse do sodobne pesmi (Adam de la Halle, J. Gallus, F. Schubert, J. Brahms, K. Mašek, Z. Prelovec, D. Šostakovič, A. Srebotnjak, S. Vremšak, Agrenjev Slavjanski, U. Krek, C.

Vremšak, L. Kramolc, E. Adamič, D. Švara, Ubald Vrabec).

Poleg izbora pesmi je Lira odlično pripravila vezno besedilo in v njega vključila zgodovinske znamenitosti in obeležja naših krajev. S tem je Lira svojemu nastopu dala posebno privlačnost. Lirina pesem na brestaniškem gradu je očarljivo izzvenela. Značilnost njenega petja je v tem, da z izredno natančnostjo pristopa k izvedbi vsake pesmi. Gre za izredno čiste linije posameznih glasov in za izredno dovršeno fraziranje. Zbor odlikuje čistost harmonije. Pri izvajanju poje največ polglasno ali tiho. Ta zadržanost v dinamiki pa je pri določenih pesmih v akustičnem okolju brestaniškega gradu morda dala tudi nekoliko manjši efekt, kot bi ga zbor lahko dosegel s svojo glasovno kapaciteto in kvaliteto.

Oceno dajemo tudi poslušalcem, ki so bili izredno disciplinirani in hvaležni kvalitetnemu nastopu, le da je bilo poslušalcev očitno premalo. Posebno pozornost posvečamo zborovodji Lire, profesorju Samu Vremšaku, ki ima že 25 let zborovodskega dela pri Liri Kamnik. Poznamo ga po vrhunskih priredbah narodnih pesmi (domačih in tujih). Na gradu v Brestanici nas je počastil s svojimi prirejenimi pesmimi *Kozara* in *Pa kaj to more biti*.

Nekaj podatkov o nastopu 9. 5. 1987:

Dirigent: prof. Samo Vremšak, solisti: Marjan Novak, Tone Rakar, Janez Majcenovič, napovedovalec: Tina Romšak, koncertni list: Albert Čebulj, vezno besedilo: Janez Majcenovič.

Zor je bil v gosteh pri MoPZ DKD Svoboda Brestanica. Pri organizaciji je sodelovala občinska konferenca SZDL Krško.

MoPZ DKD Svoboda
Brestanica

Ureja Ivan Mirt

ZADIŠALO JE PO SENU IN DOPUSTU...

Junjski dnevi se iztekajo in kmalu bo tudi v našem mestu zavladal značilen poletni mir in zatišje. Ljudje bomo množično odhajali na dopuste, ki jih bomo preživeli ob delu na travnikih in poljih ali ob bazenih in morju oziroma v gosti senci domačega vrta. O hladni pijači bo stekel lahkotnejši počitniški klepet o cenah, vremenu ali o športnih rezultatih z zagrebške univerzide...

Toda še pred nekaj dnevi je dan za dnem, teden za tednom naše mesto živahno vrelo od prireditve, srečanj in dogodkov. Nekdo je rekel, da bi morala biti v koledarju dva meseca maja ali junija, da bi se lahko vse prireditve zvrstile v bolj umirjenem tempu. Kakorkoli že, sezona 19887 je mimo in tudi v Literarnem klubu Bena Zupančiča obujamo spomine na delo v preteklem letu. Ne vem, dragi bralci, kako dobro poznate delovanje našega kluba, a je kljub temu prav, da ga predstavim. Predvsem lahko rečem, da je raznovrstno!

— Naša osnovna dejavnost je operta na literarno ustvarjanje članov kluba. Da bi bilo to vedno kvalitetnejše, je Jožica organizirala **srečanje s Samom Šimčičem**. V pestrem razgovoru s člani kluba je razložil svoj pogled na literarno ustvarjanje in tako pomagal pri oblikovanju kriterija do letnega pisanja. Sicer pa se naši literati dobivajo tudi brez posebnih gostov, da razmišljajo o literarnih vprašanjih.

— Nekaj podobnega se je dogajalo tudi na literarni koloniji, a v širšem obsegu. Naš klub je bil namreč soorganizator literatov iz vse SLOvenije. Pravo študijsko vzdušje smo popestrili z učinkovitim literarnim večerom v izvedbi članov našega kluba.

— Tamara, Alenka in Matjaž — naši trije mlajši člani — so se udeležili **srečanja literatov začetnikov**, ki je potekalo v Vinici. Njihovi prispevki so bili lepo sprejeti in tudi objavljeni v Samorastniški besedi (Trebnje).

— Asta, Ana in Jožica so svoja dela objavili v širši javnosti, npr. na Radio Ljubljana ter revijah Sam Dialogi, Kurirček,

Obzornik. Astine, Marijine in Matjaževe pesmi pa je objavilo tudi velenjsko literarno glasilo Hotenja. Poleg tega je Dolenjski list predstavil razgovore s štirimi člani našega kluba; med njimi je bil portret tedna z Asto, ki pripravlja izdajo svojih pesmi. To bo vsekakor poseben dogodek za naš klub.

— Novost preteklega sezone je **literarni kotiček v Našem glasu**. Zamislili smo si ga tako, da v njem predstavimo drobce iz ustvarjanja članov kluba (Pesnik se predstavi), objavljamo pa tudi nekatera aktualna in kritična sporočila ter razmišljanja. Silvo vsakokrat prispeva posebno rubriko (Pesem hoče biti luč) ki pomeni njegov izbor iz svetovnega pesniškega snovanja.

— Izmed **rednih mesečnih oddaj**, ki jih pripravljamo za Radio Brežice (vsaka druga sobota v mesecu razen v poletnih mesecih), naj posebej izločimo oddajo, v kateri je Jožica predstavila našo pevko Stanko. Omenjena oddaja in tudi vse nadaljnje so bile posnete v DKD E. Kardelja Krško.

— Nazadnje naj omenim še mnoge **na-stope izvajalske skupine** našega kluba, saj nas pogosto vabijo domače delovne organizacije, da prispevamo k vzdušju ob praznovanjih (SOP, SDK, RESA, DOM UPOKOJENCEV), posamezniki pa tudi pogosto sodelujemo na prireditvah, ki jih ne organizira klub, ampak druge skupnosti in organizacije.

Tako se »benovci« družimo že vrsto let in jeseni bomo začeli še eno. Morda si bomo zamislili zopet kaj novega, saj je to glavni motiv, da nas naše delovanje ne dolgočasi.

Naj zaključim s pesmijo Na večer, kijo je zapisala Vidka, inspiracijo pa je očitno našla kar med nami...

ČRNO

(Očetu rudarju)

V požrešnem žrelu
železne mišice žrejo živo črnino.
Črni žulji.
Črn zrak.
Črna čustva.
Črn čas.
Žrelo želi žrtev.
Rožlja z zobmi.
Žarek, kje si?
Nedosežen odžari.

Žrelo liže črno moč.
Še angel počrni.

Še preden
žametna temina
zaklene dan,
smo tu.
Kozarec na mizi,
sonce v očeh,
na ustih pesem,
v srcih smeh.
Za mizo mi,
kot ogrlica,
iz različnih
biserov spletena,
na videz nenavadna,
a vendar dragocena.

Ivan

PESNIK SE PREDSTAVI

Jožica VOGRINC je učiteljica na osnovni šoli v Krškem, članica kluba je od vsega začetka. Danes piše v glavnem pesmi, čeprav jo poznamo tudi po krajših proznih zapisih. Uspešna je tudi kot satirik. Njene pesmi so pogosto objavljene v različnih revijah, v zadnjem času pa objavlja otroške pesmi v reviji Kurirček. Jožica je tudi dober organizator dejavnosti v klubu. — Danes objavljamo dve pesmi iz zadnjega obdobja. Njene pesmi pogosto razkrivajo razočaranja iz širšega družbenega življenja ali v osebnih stikih z ljudmi. V pesmi Črno pa je uspela učinkovito uporabiti glasove, ki poudarjajo pesniško izpoved.

Jožica Vogrinc:

ELEGIJA

v oznojenih ozarrah
zakopana samozavest.
na trtinah žuljih
črčkove solze.
na bolečini bukvinih panjev
kosova žalostinka.
pod skorjo nasmeha
mraz
mraz

PESEM HOČE BITI LUČ

Najboljše pesmi svetovnih pesnikov po izboru Silva Mavsarja

Eugenio Montale

INDIJANSKA SERENADA

*Je pa najin ta razpad večerov.
In najina ta sled, ki od morja
se proti parku pne in aloe rani.*

*Za roko pelješ me lahko, če hliniš,
da si v resnici z mano, če ves nor
bi daleč ti sledil, in to, kar stiskaš,
kar praviš, je, kot kaže, v tvoji moči.*

...

*Da bi na prag me prikovalo tvoje
življenje — in da bi lahko posodi ti kak
obraz, te sanjal živo. A ni,*

*to ni tako. Polip, ki med čermi
izteza črne lovke, ima vso moč
nad tabo. Ti ne veš, a mu pripadaš.*

Ti si polip, a misliš, da si ti.

(Eugenio Montale je bil peti italijanski književnik z Nobelovo nagrado. Prvo knjigo pesnika, ki se je rodil 1896. leta v Genovi, je v slovenščini izdala založba Lipa leta 1975.)

OBISKAL NAS JE BORIS A. NOVAK

Učenci OŠ Jurija Dalmatina, Krško bodo verjetno še dolgo pomnili 19. maj 1987, ko jih je v DKDE. Kardelja obiskal pesnik in dramaturg ter sedanjí urednik revije KURIRČEK? Boris A. Novak.

Imeli smo izredno srečo, da smo se o obisku dogovorili s pesnikom že celo leto prej, točneje v jeseni 1986, ko je prišel v Krško na povabilo Literarnega kluba Beno Zupančič. Takrat ga je povabila Jožica Vogrinc v imenu šole. Tov. Novak pravi, da ne bi prišel, če ga ne bi bili že takrat povabili, saj je preveč zaseden in mora obiske po šolah odpovedovati. Po zamisli Jožice Vogrinc je nastal scenarij za svečano podelitev bralnih značk: članica Literarnega kluba Beno Zupančič, znana glasbenica in učiteljica petja, Stan-ka Macur iz Brestanice, je uglasila Novakovo pesem NEBESNI PING-PONG. V šoli smo jo posredovali učencem razredne stopnje v pisni in nato še v zvočni obliki, tako da so jo prepevali še doma. Učenke in učenci petih razredov so pod vodstvom tov. Vogrinčeve pripravili še dramsko izvedbo Novakove pesmi MALI PRODAJALCI ZIJAL. Vzporedno s tem je manjša skupina deklet iz 6. razreda po koreografski zamisli tov. Brede Rudman-Učakar vadila ritmično-plesno spremljavo besedila in glasbe pesmi NEBESNI PING-PONG. Učenka 8.

Pesnik Boris A. Novak je bil vidno presenečen, da ne rečem očaran, ko jesko-raj cela dvorana zapela NEBESNI PING-PONG in so nekoliko zatem nastopili MALI PRODAJALCI ZIJAL.

Pesmi, ki jih je predstavil mladim gledalcem v dvorani, ni samo bral, ampak je k dopolnjevanju rime ali besed poklical na pomoč gledalce. Tako so vsi glasno sodelovali pri pesmih, kot so: ŠALICA (ali MALA ŠALA), KAKO RASTEJO STVARI, NORI DNEVI (ali DVAIN-DVAJSET VERZOV VRTOGlavICE), NAJLEPŠA POŠTA, VODOMET in še BLABLA, ki jo vsakdo lahko izvaja po svoje. Tudi v razgovoru z mladimi bralci je povedal marsikatero anekdoto iz svoje mladosti.

Ped podelitvijo bralnih značk je šolski knjižničar Drago Pirman pohvalil vse mlade bralce in se zahvalil mentorjem, ki so pripomogli k letošnjemu rekordu — 341 bralcev je osvojilo cicibanovo oz. Kajuhovo bralno značko. Najbolj so se izkazali učenci prvih in najvišjih razredov.

D. Pirman

»S peresom v roki«

Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja je ob 10-letnici svojega obstoja in delovanja popestril svoje redne programe s številnimi dodatnimi predstavami in drugimi dejavnostmi. Med njimi je bil tudi natečaj S peresom v roki, ki je povabil k sodelovanju mlade ustvarjalce iz osnovnih šol in vzgojno-varstvenih ustanov naše občine. Mladi so se množično odzvali — v celi vrsti literarnih in likovnih izdelkov so sprostili svoja doživlja in svojo domišljijo, delavci doma pa so v posebnem »glasilu« objavili del prispevkov iz osnovnih šol v Leskovcu, Krškem in Koprivnici ter vrtcev. Za bralce Našega glasa smo iz njega izbrali pesmico in perorisbo.

DOLGOČASEN DAN

*Kakšen je dolgočasen dan?
Dolgočasen dan je meglen in zaspan.
Ko ga ura prebudi,
vrže meglo v smeti.
Vsi se prebudimo in se nasmejimo.
Tako izgine dan in prihiti noč na pomoč
Ko zaspimo, sanjamo,
da poganjamo pedala na kolesu in da
se 1. maja vrtimo ob kresu.*

Petra Rožič, 7.r.
OŠ Leskovec

Janez Knez akvarel z razstave v Krškem

razreda Klavdija Omerzel je pripravila dve narodni pesmi v instrumentalni izvedbi (citre)? Katja Šulc pa je prevzela recitacijo Kajuhove pesmi POMLADNI SONET. Učenki Anja Bah in Vita Šebek sta bili izbrani za vodenje programa.

Branko MUSAR:

Kruh naš vsakdanji ima več skorij

Žito — TOZD Pekarna Krško ima delovni enoti v Krškem in Brežicah. Ustanovljena je bila 1978 — v sedanjem obsegu 80-članski kolektiv oskrbuje s kruhom celotni občini Krško in Brežice ter del hrvaškega trga do Zaprešiča. Njihov trg predstavlja okrog 60.000 prebivalcev, ki letno pohrustajo okrog 4.000 ton kruha. Vsako noč peki v Krškem in Brežicah zamesijo in spečejo povprečno 13 — 14 ton kruha in ga z lastnimi tovornjaki razvozijo.

V brežiški enoti se delavci zberejo ob 22. uri, medtem, ko v Krškem začnejo delati po polnoči. Tak način dela je seveda izčrpavajoč in zaposleni so nenehno na očeh javnosti, saj je kruh pač eno osnovnih živil za večino prebivalstva in vse, kar v zvezi z njim ni brezhibno, zbuja veliko ogorčenja.

Zato smo sklenili pogovoriti se z direktorjem TOZD Pekarna, Brankom Musarjem in tudi odjemalcem predstaviti težave, ki spremljajo nastajanje njihove dišeče, lepo zapečene štruce kruha.

Branko Musar je v svoje prepričanju dosleden in nepopustljiv: »Skoraj vroč kruh, ki ga zahtevajo naši potrošniki, ni v prid nikomur: niti nam, ki ga moramo ponoči delati in ne ljudem, ki si z njim kvarijo zdravje! Po načelih proizvodne tehnologije naj bi kruh, potem ko pride iz peči, vsaj pet ali šest ur stal, da se ohladi in stabilizira, šele nato bi ga smeli izročiti trgovcu oz. kupcu. Tako pa ga že vročega stlačimo v košare, prepeljemo v prodajalne, tam pa ga zopet stlačijo na police. Jasna posledica je, da je kruh pogosto pomečkan, nelepe oblike, pa še zdravju resnično ni v prid.«

Kljub temu vi pečete kruh ponoči in ga jutraj še skoraj vročega prodajate?

MUSAR: »Da, kupci pač to zahtevajo. Skušali smo že vpeljati nov sistem, a le za kratek čas. Zaradi negodovanja, pritiskov preko potrošniških svetov in še česa smo morali poizkus opustiti. Trdim namreč, da bi bilo povsem dovolj, če bi ljudje zgodaj jutraj dobili sveže pecivo (žemlje)? kruh pa okrog desetih dopoldne prvič in nato postopno tja do štirinajste ure še nekaj pošiljk. To bi našim delavcem močno olajšalo delo, saj bi lahko prihajali v službo med 4. in 5. uro jutraj, ne pa sredi noči. S tem bi tudi odpravili sedanji razkorak med potrošnjo kruha in našimi zalogami...«

Ali mislite, da potem ne bi kruha zmanjkovalo tako pogosto, kot se to dogaja v krški prodajalnah sedaj?

MUSAR: »Gotovo bi probleme lažje reševali. Po sedanjem sistemu so naši ljudje ob osmi uri dopoldne že utrujeni, na koncu svojega delavnika in gredo domov počivat, medtem ko prodajalci lahko ugotovijo, da jim kruha zmanjkuje šele proti poldnevu. Takrat je za kakršno koli popraviljanje seveda prepozno. Če pa bi mu začeli delati ob štirih jutraj, bi proizvednjo npr. lahko uskladili s prodajo.

Tik pred zaključkom redakcije so nam iz tozd Pekarna sporočili, da njihovi stroji niso več ustrezni za proizvodnjo drobtin. Izdelek ne bi bil higijensko neoporečen, zato ni več možnosti (za določen čas), da bi od trgovcev nazaj sprejemali ostanek kruha in ga predelovali v drobtine

Največ kruha bi moralo biti v prodajalne po 13. uri, da bi bil ljudem na voljo v času, ko zapuščajo službo. Tudi če se pokaže, da kruha pričinja primanjkovati, bi mi z rezervno skupino lahko na hitro popravili zamujeno. Dodatno peko kruha smo sposobni zagotoviti v uri in pol, a ne v pogojih, ko so naši delavci proti deseti uri dopoldne že izčrpani in potrebni počitka.«

Ali v sedanjih pogojih dela sploh obstaja možnost, da se ta problem neskladja med proizvodnjo in potrošnjo kruha reši?

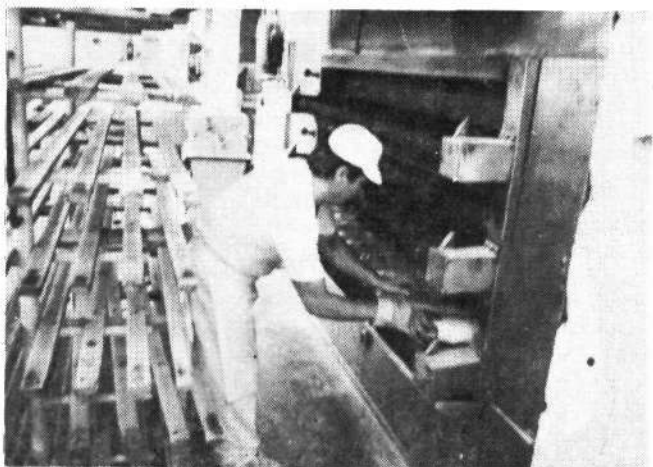
MUSAR: »Pri tem so odločujoča naročila prodajalcev, ki pa (objektivno gle-

dano) zelo težko usklajujejo količine. Zadostuje, da se vreme nepričakovano skisa ali zjasni in že prodaja kruha sunkovito pade ali pa zelo naraste. Če pade prodaja, smo nezadovoljni mi in trgovci, če kruha zmanjka, so besni potrošniki. V Krškem smo se uspeli dogovoriti, da v času neposredno pred prazniki naši delavci do določene ure dežurajo in lahko spečejo dodatne količine kruha, če se pojavi potreba. Res pa je, da nam je 3. maja ostalo 800 kg kruha.«

V Krškem se zelo pogosto dogaja, da kruha v popoldanskih urah ni več možno kupiti. Prodajalci pravijo, da ga naročajo raje manj kot več, ker jim sicer ostaja in jih zaradi tega pekarna (to ste vi) zasipava z drobtinami. Ali ni vendarle neverjetno, da se nekdo pritožuje nad ostanki kruha in drobtinami, pri tem pa mu kruha redno zmanjkuje? Kaj pravite k temu?

MUSAR: »V načelu so krivi trgovci, ki ne naročajo dovolj kruha! Res pa je, kot sem že prej omenil, da lahko dan lepega ali slabega vremena podre ves sistem predvidevanj. Po tej plati so trgovci resnično

Predpečnik, delavec, ki peče kruh, skrbi za pravilen čas peke, dodajanje pare, ki zagotavlja lesk kruhove skorjice, prazni in polni peč.... Da pa mu med posameznimi delovnimi fazami ne bi bilo dolgčas, ima že pult, na katerem »spotoma« izdeluje preste in drobno pecivo! Delovni proces in stroji priganjajo vse, ki so v pekarni! Preste so v veliki meri namenjene gostincem, ki jih tudi večinoma naročajo, v času sezone pa jih veliko prodajo tudi na obalo.

reveži. Po drugi plati pa smo ravno na našem področju kar se da ugodno uredili probleme s presežki kruha. To namreč drugod po Sloveniji ni ravno pravilo. Če trgovina naroči preveč kruha, ji ga »odkupimo« po 300 dinarjev za kilogram. Stem se obvežemo, da bomo kruh razrezali, posušili v peči, zmleli in drobtine zapakirali v papirnato vrečko, ki tudi ni zastoj! To je strahotno veliko delo brez ekonomske računice. Naša cena drobtin je 320,— dinarjev za pol kilograma, za to pa potrebujemo cel kilogram kruha!

Povem naj še, da v Ljubljani priznavajo trgovcem za 1 kilogram neprodanega kruha 120,— dinarjev odkupnine! Vse to počnemo kljub izgubi zgolj zaradi ljubega miru na trgu. Res pa je, da so prodajalci sila nebolgli pri predvidevanju porabe kruha, ker nanjo ne morejo vplivati. Vedeti pa je treba, da je po sedanjem sistemu največje tveganje (poslovno) pri nas! Zato tudi samoumevno pričakujemo, da bodo prodajali pri nas narejene drobtine, da jih ne bodo nabavljali drugje. Ob 1. maju smo naprimer na lastno odgovornost napekli 800 kg kruha več. Posledica je bila, da smo dobili po praznikih 1,5 tone drobtin, s tem, da so bile prodajalne že prej z njimi krepko založene! Tega ne ve nihče, če pa bi kruha zmanjkalo...«

Če stvar razmisliš: zaradi vsega tega trgovci ne naročajo radi kruha na zalogo. Zaradi strahu, da ga bo zmanjkalo, si vsi tisti, ki imajo to možnost, kruh skušajo zagotoviti že dopoldne, med delovnim časom in k temu jih trgovci s svojim ravnanjem v bistvu še spodbujajo. Kaj je sploh mogoče storiti, da se prepreči tako stanje?

MUSAR: »Tisto, kar sem že povedal in za kar se vsa ta leta borim! Če bi mi začeli z delom ob štirih zjutraj, bi prve peke kruha

Če bi peki začeli svoj delavnik ob štirih zjutraj, bi bilo to vse kaj drugega kot sedaj, ko začnemo ob 0,30. Zelo malo spi, praktično nimajo ne prostega časa in ne družinskega življenja. Delo je že samo po sebi naporno in poleti se vročini ob peči pridruži še zunanja, tako da je njihova »delovna temperatura« tudi do 50° C. Normalno je, da v 10—15 letih takega dela vsakega izmed njih »zviije«, pojavijo se zdravstvene težave... Zato si zelo prizadevajo, da bi se uvrstili v skupino z benificirano delovno dobo. Prepričani so tudi, da si to zaslužijo.

poslali v šole in delavske menze ter pecivo v prodajalne. Po deseti uri dopoldne pa bi začel kruh prihaja v prodajalne in največ bi ga moralo biti tam okoli 14. ure, ko gredo ljudje iz služb.

Tako bi tudi delo pekov humanizirali, saj je sila naporno zdržati 40 let nočnega

dela in sicer po šest noči na teden! Jasno je, da se pojavlja pri kadrih osip, bolezn...«

Kakšno kadrovsko strukturo imate?

MUSAR: »Glede na občutljivost proizvodnje je izobrazbena struktura pre nizka. V celi TOZD imamo samo 5 kvalifici-

ranih pekov, skupaj z vodstvenimi delavci jih je 8. Vsi ostali pa imajo različno izobrazbo, tudi brez dokončane osemletke jih je veliko, ker ni dovolj kadrov, ki bi bili pripravljeni delati vsako noč.

Socialna sestava je zelo mešana: nekaj je polkmetov, nekaj čistih proletarcev, tako da pri nas ni toliko izpadov zaradi sezonskih kmečkih del, kolikor jih je zaradi bolniških izostankov. Bolniška je v naglem porastu. Delno je temu gotovo vzrok težko delo, nekatere stvari pa pripisujem tudi zdravstvenim delavcem.

Kakšni so osebni dohodki vaših delavcev in kakšna bi po vašem mnenju morala biti cena kruha, da bi ustrezno ovrednotili nočno delo?

MUSAR: »Za nočno delo bi moral biti osebni dohodek najmanj za 45-50% višji od siceršnjega. Sedaj pa je povišana ura dražja od normalne za 28%. Osebni dohodek peka se giblje med 240 in 250 tisoč din za 25 nočnih šifto! V strukturi imamo okrog 45% nočnega dela — to je priznано samo od 1. do 6. ure zjutraj, dalje pa štejemo dnevne ure. Poleg tega imamo v brežiški poslovni enoti še slaščičarno, kjer delajo samo podnevi.

Ocenjujem — na podlagi porasta prodaje kruha — da bomo morali septembra, ob koncu dopustov in začetku šolskega leta, svoje delo pomakniti še bolj v noč. Še bolj zgodaj bomo morali začeti, če naj napočemo dovolj kruha. Tako trgovci kot prebivalstvo (zlasti po vaseh) so navajeni kruh sprejemati samo zjutraj. Jezni so, če naš tovarnjak zamudi 5 minut. Na nas stresajo nejevoljo in sploh ne pomislijo na to, da se pri nas lahko pokvari stroj, tovarnjak, da lahko zmanjka elektrike...«

Je tega pri vas veliko?

MUSAR: »Glede na pogoje, v katerih delamo, smo v zelo neugodnem položaju. Imam npr. 12 let stare peči in s sedanjo ceno kruha — ki je administrativno določena — tudi ne vidim možnosti, da bi prišli do novih. S ceno osnovnega kruha (110 din za kilogram) ne pokrijemo niti stroškov za moko. Moramo ga speči glede na naročila, kilogram moke pa danes stane 300 din!«

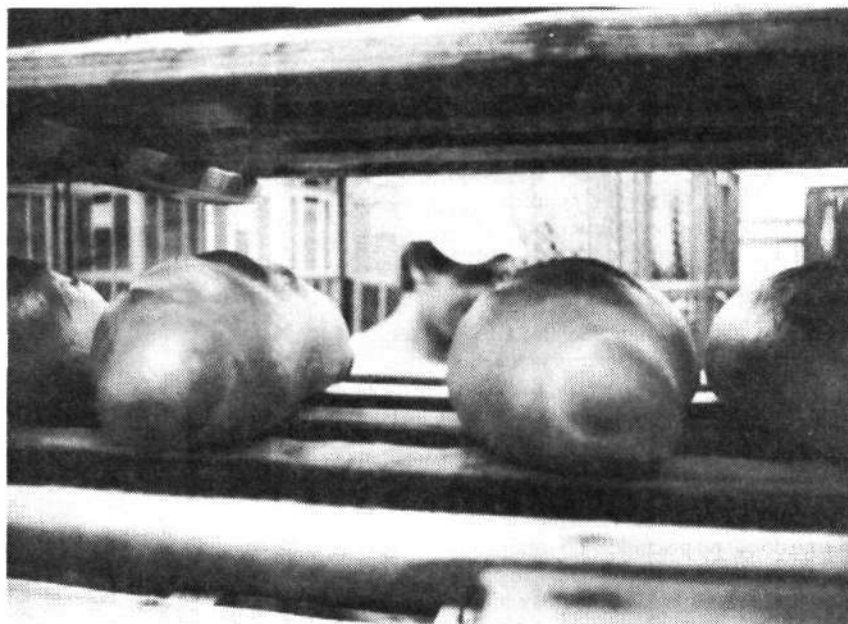
Ped časom je bil kruh v Krškem izredno neakovosten, medtem ko se sedaj zdi (nam osebno), da je boljši od tistega v Brežicah. Kdo je kriv, če kruh ni slan, če je pacast, zažgan....?

MUSAR: »Hm.... več dejstev je. Najpomembnejši je človeški faktor. Kruh je živa snov in pomembno je, koliko zna pek oceniti pravi trenutek pri vzhajanju, peki... Odločilne so minute! Razen osebne prizadevnosti in skrbnosti delavcev pa je zelo pomembna kakovost moke. Ta je zelo raznovrstna, ekskluzivno smo pri nabavi moke vezani na Žito, s tem da je včasih drugje sploh ni bilo možno dobiti,

Ljudje vse preveč vztrajajo na belem (po možnosti polem) kruhu in jim še na misel ne pride, da bi si prehrano popestrili z različno izbiro kruhov. Bogata miza pa je tudi tista, ki nudi več vrst kruhov, saj tudi kulinarika predpisuje nekatera načela: k divjačini sodi bel kruh, k šunki n.pr. koruzen, pri pojedini s siri pa lahko ponudimo kar celo paleto kruhov, ker s tem še poudarimo plemenitost same osnovne jedi....

Vso paleto trajnih proizvodov TOZD Pekarna Krško prodaja tudi na območju med Reko in Karlobagom ter na Rabu in Krku. V času sezone oskrbujejo Primorje tudi s svežim kruhom — zlasti s temnimi kruhi, katerih na tem območju ni dovolj.

Sodobna tehnologija temelji na načelu, da se kruh iz peči zлага na paleto, potem roma v prodajalno na isti paleti in tam kar z nje v roke kupcu. To je danes težko izvedljivo že zaradi številnih stopnic in pragov v naših prodajalnah. Je pa ta sistem v rabi v nekaterih mariborskih prodajalnah. Praviloma bi moral kruh po prihodu iz peči počivati 4 — 6 ur in šele nato bi bil primeren za prenos v prodajalne. Žal naši potrošniki terjajo dišeč, vroč ali vsaj topel kruh. Načela zdrave prehrane nimajo s tem nič opraviti!

V kranjski občini je združeno delo zbralo sredstva (letos!) in za svoje občane nabavilo celotno novo opremo za pekarno. Investicija je bila vredna 70 milijard! V Krškem so sila veseli novih kadi in mešalnik roč iz nerjavečega jekla. Vsaka velja 120 milijonov dinarjev, a zagotavlja, da se poslej v testu kruha ne bodo pojavljali drobci plastike, s katero je bila preplečena prejšnja oprema.

medtem ko so danes nekoliko boljši časi. Če so parametri moke (vzhajalna sposobnost, npr.) slabi, tudi kruh ne bo dober. Preden to ugotoviš in prilagodiš proces proizvodnje kakovosti moke, imaš že 200 do 300 kilogramov kruha narejenega.

Pogosto ljudje mislijo, da goljufamo in mešamo črno moko med belo, pa ni tako. Le bela moka je takoslabša, da ni kaj storiti, saj jo spremlja čisto soliden atest. Pomembna je še kakovost kvasa in drugih dodatkov. To niso sintetični, ampak naravni, res kakovostni aditivi, ki jih moramo dodati dobremu kruhu. Na primer: »domačemu« kruhu (štruca 1,5 kg) dodajamo sveža jajca in mleko v prahu.«

Poltrajni kruhi so tisti, ki jih prodajajo embalarane in so uporabni 7 dni. To so: vikend kruh, pleški kruh (z velikim deležem ržene moke) bio hlebček (z otrobi), kruh z lanom (dodana so lanena zrna, ki ugodno vplivajo na prebavo — čistijo prebavni trakt!), kruh z ovsenimi kosmiči, koruzni mešani kruh (vsebuje do 30% koruzne moke), sojin kruh (do 10% sojine moke), rženi mešani kruh in toast. Poleg tega izdelujejo še mlince in sicer samo tiste kakovostne z jajci, ki jih v veliki meri naročajo obrati družbene prehrane, ter preste.

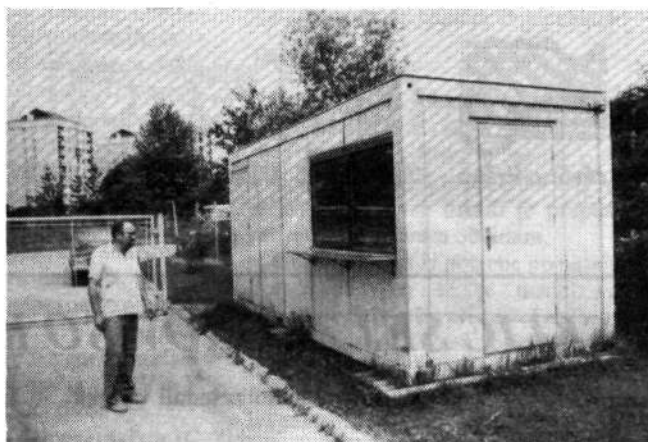
Imate obsežen program svežih in poltrajnih kruhov, izdelujete celo paleto slaščic od tort do kakovostnih keksov. Ali ste že kdaj razmišljali o tem, da bi ustanovili svoj lokal (v Krškem), kjer bi imeli potrošniki možnost VEDNO nabaviti vsaj eno izmed številnih vrst vaših kruhov in bi lahko ob mizi s kavo ali sokom v miru použili katero izmed naših slaščic?

MUSAR: »Mi razmišljamo v tej smeri: dohodkovnost take prodajalne je zelo vprašljiva, ker je rabat tako nizek, da z njim ne bi pokrili niti dohodka za trgovca. Smo se pa ob nastajanju prostorskih planov za občino Krško pogovarjali o možnosti ustanovitve prodajalne skupaj s TOZD Imperial. Mi bi prodajali slaščice, morda tudi kruh, oni pa žvečilne gumije — v bistvu bi bila to industrijska prodajalna.

Zavedamo se potrebe po takem lokalu in v svetu je tako načelo: za prodajalno mora stati pekarna. Že sedaj prodamo v krških prodajalnah zelo veliko slaščic. Vizija našega razvoja je, da bi skupaj z Imperialom nabavili in uredili lokal — morda v okviru postavitve nove avtobusne postaje.

Imamo pa v mislih še eno možnost: stran od glavne ceste bomo postavili vhod v

Branko Musar: V tem bivalniku bo vratar vedno prodajal kruh, tudi če ga bo vsepovsod drugje zmanjkalo. Lastnik Imperial — bo v njem uredil industrijsko prodajalno žvečilnih gumijev, mi pa bomo lahko zadovoljili potrebe kupcev po kruhu.

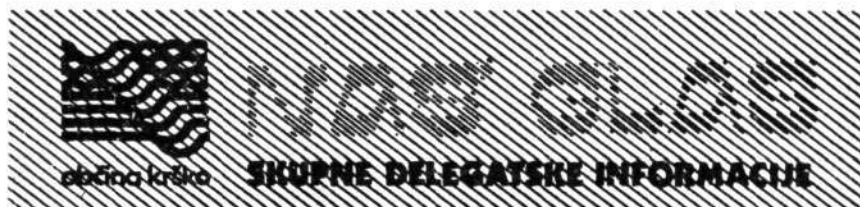

Slaščičarna v Brežicah izdeluje vse vrste tort, tudi po naročilu, kremne rezine in zvitke, krofe, princeske, marmorne, rozinove kolače ter celo vrsto keksov. Teh po novem ne pakirajo več v polivinilaste vrečke, ampak v kartonske škatle »Naša peciva so relativno draga, ker imamo tako strojno opremo, ki terja relativno visok delež maščobe (40%) v testu! Raje bi delali cenena, a kaj moremo...« pravi Brane Musar. Keksi so s sojo, makom, lešniki in še vrsta drugih z različnimi komercialnimi imeni.

Zaradi politike cen se jim slaščičarna ne izplača, pravijo, a kljub izgubi, ki jo trenutno prinaša, vztrajajo pri teh dopolnilnih programih, ker se v določenih trenutkih pokažejo uporabni. Kekse npr. prodajajo predvsem v Istri in na Goriškem, radi pa bi dosegli neko znosno raven potrošnje tudi v posavskih prodajalnah!

našo delovno organizacijo in ob bodočih glavnih vratih že stoji kontejner. Če bi prav povsod zmanjkalo kruha, ga bo tam moč vedno dobiti — in seveda žvečilne gumije. Tako bi rešili problem oskrbe. Ljudje pa imajo še eno možnost: da se navadijo uporabljati embalarane — poltrajne kruhe. Če jim svežega kruha zmanjka, si lahko pomagajo s tako »rezervno« štručko kruha. Le premagati morajo svoje zadržke do teh embalaranih kruhov, ki pa so sila kakovostni. To prepreko in mit toplega belega kruha bi morali prebiti tudi prodajalci z agresivnejšo ponudbo poltrajnih kruhov, ki so bolj obstojni (do 7 dni)? s tem pa bi preprečili tud nepriljubljeni dotok drobtin.«

Branko Musar: »Zavedamo se svojih napak in vemo, da ga včasih krepko položimo. Delamo pa živito, ki je najbolj razširjeno, zato smo vedno vsem na očen in ljudje niso pripravljeni niti pomisliti, da nas pesti vrsta težav. Če je napaka naša (npr. če je kruh neslan), smo s prodajalci dogovorjeni, da kruh kupcu zamenjajo, se opravičijo v našem imenu in tveganje prevzamemo na svoja pleča.«

SKLIC SEJ ZBOROV SO KRŠKO

Zbori občinske skupščine bodo zasedali v torek, 30. junija od 15. ure dalje.

Na dnevnem redu:

- predlog odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev srednjeročnega in dolgoročnega plana občine Krško;
- predlog sklepa o ustanovitvi in delovanju sveta za načrtovanje in uresničevanje sodelovanja s pobratenimi in prijateljskimi občinami;
- poročilo o izvajanju programa nalog ter o zaključnem računu sklada stavbnih zemljišč občine Krško za l. 1986;
- program nalog in finančni načrt sklada stavbnih zemljišč občine Krško za l. 1987;
- predlog odloka o uvedbi nadomestila za ureditev sistema za odvod in čiščenje sanitarnih odpadnih voda;
- predlog za izdajo odloka o javnih poteh v občini Krško z osnutkom odloka;
- predlog odločbe o uvedbi komasacijskega postopka na komasacijskem območju Prekopa—Dobrava;
- volitve in imenovanja;
- predlog in vprašanja delegacij.

Svet za načrtovanje in uresničevanje sodelovanja s pobratenimi in prijateljskimi občinami

Skupščina občine Krško je doslej podpisala tri listine: z občino Bajina Bašta listino o pobratenju (1975), z občino Litija (1980) in občino Obrigheim (1982) pa listino o prijateljstvu in sodelovanju.

Vsebinska izhodišča vseh treh listin so enaka: poglobljanje prijateljstva in sodelovanja, večje medsebojno razumevanje - z načrtovanjem in uresničevanjem skupno dogovorjenih aktivnosti na različnih področjih.

Dosedanje uresničevanje določil in duha vseh treh listin je potekalo dokaj različno. Izmenjavala so se leta večjega zagona ter popolnega mirovanja; v ospredju so bila izmenjalna srečanja delegacij na občinski ravni, ob njih zastavljeni tudi programi gospodarskega sodelovanja, med katerimi so bili uresničeni le nekateri.

Kljub temu se vezi med vsemi štirimi občinami podpisnicami dokaj tesne. Pomemben delež so k temu prispevale

izmenjava amaterskih kulturnih skupin, nekaj manj pa tudi sodelovanje na športnem področju.

Dosežena stopnja sodelovanja nas ne more zadovoljiti. Sedanje družbenoekonomske razmere in težave ga ne bi smele krniti ali celo prekiniti. Prav nasprotno — v tem času mora biti naša skupna naloga, da ga poglobimo ter usmerimo na področja, kjer lahko s povsem konkretnimi, letno načrtovanimi aktivnostmi služimo skupnim ciljem, skupnemu razvoju. Prav za to naj bi skrbel svet za načrtovanje in uresničevanje sodelovanja s pobratenimi in prijateljskimi občinami, o njegovi ustanovitvi pa se morajo odločiti delegati vseh treh zborov SO Krško.

Sekretariat SO

Sklad stavbnih zemljišč je prebrodil začetne težave

Sklad stavbnih zemljišč občine Krško je začel delovati 1. 1. 1986. Ker še ni imel izkušenj s tovrstnim delom, je pripravil program dela na podlagi resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine za l. 1986 in finančni načrt. Oboje je potrdila občinska skupščina.

Svoje naloge, t. j. pridobivanje stavbnih zemljišč, pripravo temeljne urbanistične dokumentacije ter urejanje in opremljanje stavbnih zemljišč, je sklad zaradi pomanjkanja izkušenj in drugih težav le delno uresničil. Po naročilu občinske stanovanjske skupnosti je pridobil zemljišče za stanovanjsko izgradnjo Pod goro. Na območju med Bohoričovo ulico in Valvasorjevim nabrežjem do Gasilske ulice je pridobljeno vse zemljišče z nepremičninami razen zgradbe Dalmatinova 1, garaž za blokom CKŽ 48 in kioska Karimani. Do konca leta je predvidena selitev SOP-a iz starega mestnega jedra. Nerešena so še vprašanja selitve bencinske črpalke, Agrokombinatove prodajalne in zasebnega lokala na Dalmatinovi. Zemljišča na območju zazidalnega načrta Leskovec—gmajna še niso pridobljena, ker so odločbe o parcelaciji šele pred kratkim postale pravnomočne. Poleg tega so prizadete stranke dale ustavnemu sodišču SRS pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti odlokov o tem zazidalnem načrtu in prenehanju lastninske pravice. Na območju zazidalnega načrta mestnega centra in naselja Videm potekajo aktivnosti za pridobitev zemljišč, potrebnih za izgradnjo ceste za avtobusno postajo. Doslej je odkupljena hiša Prešernova 1, predvidena za rušenje.

Ker v l. 1986 še ni bilo vseh zakonskih podlag za intenzivnejše delo pri pripravi prostorskih izvedbenih načrtov, je večina nalog s tega področja ostala za naslednja leta tega srednjeročnega obdobja. Doslej so izdelane strokovne podlage za prostorske izvedbene načrte obrtnih con MDB Leskovec in Brestanica — sejmišče, zaključena je razprava o variantah strokovnih rešitev za pripravo osnutka zazidalnega načrta; sprejeta sta ureditveni načrt ožjih ureditvenih območij III, IV in V starega mestnega jedra Krško in zazidalni načrt Sp. Grič II; pripravljena je lokacijska dokumentacija za vse nezazidane stavbne parcele v družbeni lasti.

Od nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč, prodaje zemljišč in kreditov je sklad v l. 1986 pridobil 269.118 tisoč din. Za pridobitev stavbnih zemljišč je bilo porabljenih čez 186 milijonov din, za pripravo stavbnih zemljišč čez 36 milijonov din in za ostale potrebe nekaj čez 2 milijona in pol din, od tega za obveznosti do

krajevnih skupnosti (za l. 1985) 735 tisoč din in za obresti za kredite čez 1.700 tisoč din. Tako so razpoložljiva sredstva sklada ob zaključku l. 1986 znašala 43 milijonov in pol din.

Sklad je skupaj s svojimi strokovnimi službami prebrodil začetne težave in pričakovati je, da bo po drugem letu njegovega delovanja že več konkretnih rezultatov. Opozarjajo pa, da bo treba resno razmisliti o okrečitvi služb, ki opravljajo posle za sklad (v okviru komiteja za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanja prostora, službe za splošno porabo in uprave za družbene prihodke), še posebno zato, ker se njegove naloge bistveno širijo.

Sklad bo v letu 1987 pridobil stavbna zemljišča na ureditvenih območjih naselij v občini Krško, predvsem pa na območjih naslednjih prostorskih izvedbenih načrtov:

- zazidalnega načrta Leskovec—gmajna,
- zazidalnega načrta Brestanica—Dorc,
- zazidalnega načrta Kostanjevica—Gajska cesta,
- zazidalnega načrta Spodnji Grič II,
- zazidalnega načrta Videm (naselje in mestni center),
- novosprejetih zazidalnih načrtov,
- ureditvenega načrta ožjega ureditvenega območja III, IV in V starega mestnega jedra Krško,
- za potrebe samoupravnih organizacij in skupnosti in druge potrebe, usklajene s srednjeročnim družbenim planom in finančnimi možnostmi sklada.

Sklad stavbnih zemljišč občine Krško bo v letu 1987 financiral in vodil izdelavo prostorskih izvedbenih načrtov, določenih za to leto; po programu izvršnega sveta (Ur. l. SRS, št. 9/87) so to:

- zazidalni načrt Brestanica—Dorc,
- ZN Obrtna cona Brestanica—sejmišče,
- zazidalni načrt IOC Kostanjevica (po posebni pogodbi),
- zazidalni načrt Črneča vas,
- zazidalni načrt Narpelj,
- zazidalni načrt Obrtna cona MDB Leskovec,
- zazidalni načrt Čičev hrib—Senovo
- ureditveni načrt Brestanica—trg
- ureditveni načrt Grajsko območje Kostanjevica
- ureditveni načrt Staro jedro Leskovec

—lokacijska dokumentacija za posege v prostor na območjih, kjer so sprejeti veljavni prostorski izvedbeni načrti.

Sklad bo financiral in vodil izdelavo prostorskih izvedbenih načrtov tudi za druge nosilce izdelave, če bodo ti izkazali

interes in sklenili za takšno nalogo posebno pogodbo. Kot posebno nalogo bo sklad financiral tudi ureditveni načrt ožjega ureditvenega območja II starega mestnega jedra Krško (ki je sicer programiran za leto 1990) po posebni pogodbi s TVD Partizan in Srednjo šolo kovinarske in elektrotehnične usmeritve Krško.

Urejal in opremljal bo stavbna zemljišča na vseh območjih, kjer so sprejeti zazidalni in ureditveni načrti in niso v celoti realizirani, še posebej pa bo njegova aktivnost usmerjena:

- na območje ureditvenega načrta ožjega ureditvenega območja III, IV in V starega mestnega jedra Krško,
- na območje zazidalnega načrta IC Žadovinec,
- na območje zazidalnega načrta Sp. Grič II,

— na zapolnitev v veljavnih prostorskih izvedbenih načrtih, še posebej pa na komplekse v ZN Brestanica—Dorc, Kostanjevica—Grajska, Senovo—Stara kolonija in Videm (mestni center in naselje) ter Stara vas.

Za uresničitev programa je v finančnem načrtu sklada predvideno 2.570 milijonov din.

Upravni odbor sklada stavbnih zemljišč je program in finančni načrt sprejel 23. 4. 1987, občinska skupščina pa mora oba dokumenta potrditi.

Prispevki za kanalizacijski sistem namesto gradnje greznic

Skupščina občine Krško je 22. aprila obravnavala predlog odloka »o sofinanciranju izgradnje sistema za odvod in čiščenje odpadnih voda« (gl. NG 3, str. 24 in NG 4, str. 6). Zbor združenega dela je predlog odloka sprejel, zbor krajevnih skupnosti pa ne, ker ni bil sklepčen. Zaradi upoštevanja mnenj in pripomb iz razprave na seji zbora je tokrat v predlogu — predvsem zaradi večje jasnosti in razumljivosti — naslednje:

- naslov odloka je spremenjen zaradi zagotavljanja in rabe sredstev in se sedaj imenuje **odlok o uvedbi nadomestila za ureditev sistema za odvod in čiščenje sanitarnih odpadnih voda**;
- v drugem členu je dodano besedilo:

»in prispevna območja, opredeljena s projekti glavnih kanalizacijskih zbiralnikov«;

Osnutek odloka o javnih poteh

Dvanajsti člen zakona o cestah (sprejet je bil 25. 12. 1981) je bil podlaga za izdelavo osnutka odloka o javnih poteh v občini Krško. Zakon je definiral le to, kaj je javna pot, vse ostalo je prepustil v rešitev posameznim občinam.

Odlok nastaja iz potrebe po natančnih določitvah, saj se je doslej veliko primerov dalo reševati na več načinov in z več razlagami. Vseh pritožb ni bilo mogoče reševati samo z zakonom o cestah. Potrebni so bili dogovori med inšpektoratom krajevnimi skupnostmi in upravnim organom, vendar je tudi po izrečenih rešitvah pogosto ostajala negotovost, ali se v popolnosti ujemajo z zakonom in politiko občine.

Osnutek odloka predvideva določila o upravljanju, gradnji, rekonstrukciji, vzdrževanju in varstvu javnih poti ter zagotavljanju sredstev za te namene.

Po definiciji javnih poti naj bi mednje sodile dovozne, vaške in poljske poti, gozdne in druge krajevne poti, s katerimi ne gospodarijo organizacije združenega dela in ki niso njihovo osnovno sredstvo.

Evidenco javnih poti naj bi vodil upravni organ za geodetske zadeve, z njimi gospodarile krajevne skupnosti, o vzpostavitvi ali ukinitvi pa bi odločala občinska skupščina. Krajevne skupnosti naj bi tudi izdajale soglasja za gradnjo ali rekonstrukcijo dovoznih priključkov in pristopov na cesto, za kar bi lahko uporabnikom tudi zaračunala stroške. V posebnih primerih bi soglasje smel izdati pristojni občinski upravni organ.

Odlok naj bi predpisal, da mora biti ob javnih poteh 1,5 m širok varovalni pas, v katerem se ne bi smele graditi stavbe niti uvajati podzemne instalacije, razen v izjemnih primerih in ob izdaji ustreznega soglasja. Uporabniki, ki intenzivno in čezmerno pogosto uporabljajo javno pot, bi morali za to plačati povračilo. Na javni poti ali ob njej bi morali z odlokom prepovedati izvajanje opravil, ki bi na kakršen koli način poškodovale pot, ovirala promet ali ogrožala varnost (npr. vlečenje raznih strojev po poti, oranje čez določeno mejo, nalaganje raznega materiala ob poti, postavljanje ograj, raznih nasadov itd.). Za kršilce so predvidene denarne kazni.

Vzdrževalci javnih poti bi bili po odloku krajevne skupnosti, ki bi za ta namen občanom — uporabnikom lahko naložile samopríspevek v delu ali denarju.

Za inšpekcijo javnih poti bi bil pooblaščen medobčinski inšpektorat na zahtevo krajevne skupnosti.

Strokovna služba, ki je pripravila osnutek odloka, in občinski izvršni svet predlagata sprejem tega dokumenta po trifaznem postopku, pred sprejemom pa naj bi o osnutku tekla široka javna razprava.

Začetek razprave o komasacijah na območju Krka—Prekopa

V skladu z 80. členom Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 17/86) se komasacijski postopek uvede, če je zasnova komasacijskega območja opredeljena v dolgoročnem planu, meja komasacijskega območja ter materialna podlaga za izvedbo komasacije pa v dogovoru o temeljih družbenega plana ter v srednjeročnem planu občine, če je izdelana idejna zasnova ureditve komasacijskega območja ter proizvodni program.

Melioracijska in komasacijska dela, ki se bodo izvajala na območju Krka—Prekopa so predvidena v dolgoročnem planu občine Krško, ki je bil sprejet 11. 12. 1985.

Kmetijska zemljiška skupnost občine Krško je 10. 6. 1987 predlagala uvedbo komasacijskega postopka zemljišč v delu k.o. Kostanjevica, ki so v lasti občanov iz krajevne skupnosti Kostanjevica in krajevne skupnosti Šentjernej. Lastniki iz KS Kostanjevica so naslednji: Ivan Abram, Dobrava 9; Ivanka Cekuta (Cvelbar), Dol. Prekopa 47; Rudolf Cekuta in Stanka Cekuta (Goltez), Dol. prekopa 1; Marija Colarič, Dol. Prekopa 49; Alojz Cvelbar, Dol. Prekopa 7; Janez Cvelbar, Dol. Prekopa 17; Ljudmila Cvelbar (Završek, Dol. Prekopa 45; Ljudmila Jordan (Cvelbar) Dol. Prekopa 45; Marija Cvelbar (Jerele), Dol. Prekopa 17; Miran

Črtalič, Dobrava 1; Franc Dermaž, Dol. Prekopa 9; Marija Divjak, Dol. Prekopa 20.; Antonija Gorenc (Pungerčar), Dol. Prekopa 45; Marija Gorenc (Župan), Dobrava 7, in Franc Župan, Kanada; Alojz Hosta in Marija Hosta (Žabkar), G. Prekopa 2; Marija Hosta (Žabkar), G. Prekopa 2; Franc Jenškovec, Dol. Prekopa 34; Ljudmila Jenškovec (Zagorc), Dol. Prekopa 29; Ferdinand Jereb, Dol. Prekopa 42; Franc Jereb, Dol. Prekopa 4; Marija Jereb (Jordan), Dol. Prekopa 42; Alojz Jordan, Dobrava 8; Jože Jordan, Dol. Prekopa 39; Jožefa Jordan, G. Prekopa 4; Betka Jorga (Jordan) in Franc Jorga, Dol. Prekopa 10; Ana Kekič (Cekuta), Gor. Prekopa 9; Terezija Kekič (Škoda) Gor. Prekopa 9; Marija Kovačič (Kekič) Gor. Prekopa 18; Ana Kekič, Gor. Prekopa 3; Jože Kiren, Gor. Prekopa 13; Jože Kirn, Dol. Prekopa 18; Marija Kirn (Strojin) Dol. Prekopa 18; Marija Kodrič (Kovačič), Dobe 21; Jože Kovačič, Gor. Prekopa 18; Angela Kuhar (Colarič), Dol. Prekopa 49; Franc Kuhar, Dol. Prekopa 49; Franc Kuhar, Dol. Prekopa 15; Janez Kuhar, Dol. Prekopa 35; Frančiška Lenčič (Metelko, Dol. Prekopa 3; Karel Lenčič, Dol. Prekopa 41; Vladimir Lenčič, Dol. Prekopa 41; Jožefa Lešnjak (Kirn), Dol. Prekopa 48; Ana Metelko (Jorga), Dol. Prekopa 31; Janez Metelko, Dol. Prekopa 3; Milena Pibernik, Dol. Prekopa 7 a; Jože Premru in Marija Premru (Cvelbar), Dol. Prekopa 8; Stane Pungerčar, Dol. Prekopa 27; Matija Rabzelj, Dol. Prekopa 11; Antonija Selan, Gor. Prekopa 12; Jožefa Selan, Gor. Prekopa 12; Franc Simončič, Dol. Prekopa 38; Janez Smolič, Dol. Prekopa 5; Antonija Tržinar (Verbič), Gor. Prekopa 8; Ivan Tržinar, Gor. Prekopa 8; Albina Zagorc (Župan) Dol. Prekopa 7 a; Antonija Zagorc (Franko), Dobrava 5; Janez Zagorc in Milan Zagorc, Gor. Prekopa 19; Marija Zagorc (Kovačič), Dol. Prekopa 46; Antonija Žabkar

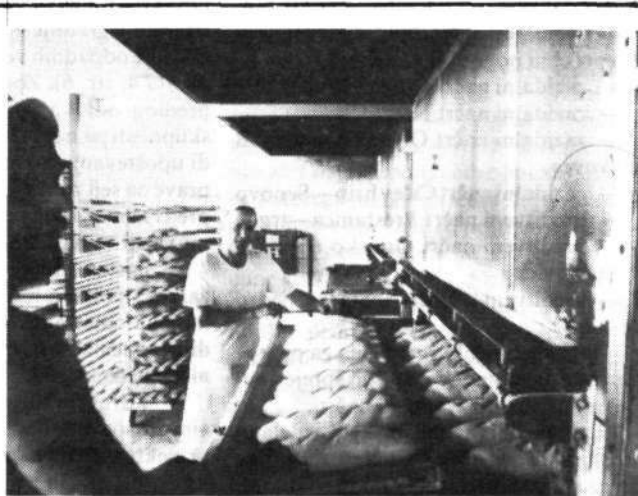
(Zagorc), Dol. Prekopa 46; Marija Zagorc (Kovačič), Dol. Prekopa 40; Stanko Zagorc, Gor. Prekopa 37; Albin Zupančič, Oražnova 6, Kostanjevica, in Antonija Zupančič, Dol. Prekopa 30; Antonija Zupančič, Dol. Prekopa 30; Franc Župan, Dol. Prekopa 2; Neža Župan (Šeško), Dol. Prekopa 44.

Predlagatelj je predložil okvirni predračun in razdelitev stroškov med komasacijske udeležence in izdelano idejno zasnovo ureditve komasacijskega območja. Celotna površina komasacijskega območja znaša 82 ha.

Iz idejne zasnove ureditve komasacijskega območja in tudi iz seznama zemljišč, ki so predmet komasacije, je razvidno, da so tu manjše parcele poprečne površine 0,35 ha. Zaradi velike razdrobljenosti in njihove neprimerne oblike zemljišč ni mogoče intenzivno obdelovati niti na njih dobro gospodariti. Z regulacijo potokov in z izkopom melioracijskih jarkov se bo število parcel še povečalo, nastale bodo tudi parcele, do katerih ne bo dostopa z javnih poti, zato je nujno izvesti tudi komasacijski postopek.

Komasacijski postopek v občini Krško se bo izvajal vzporedno s komasacijskim postopkom v občini Novo mesto zaradi racionalne in ekonomične izvedbe. Upravna organa skupščine občine Krško in Novo mesto se sporazumeta, kdo bo vodil komasacijski postopek.

Predsednik SO Krško
Zoran Šoln

Avtocesta:

Pred začetkom gradnje so potrebne spremembe družbenih planov

Odločitev o izgradnji avtoceste bratsva in enotnosti Ljubljana—Bregana na odsekih, kjer še ni zgrajena, ter rekonstrukciji že obstoječe narekuje spremembo družbenih planov občin za obdobje do 1990 oziroma 1995/2000.

Združena cestna podjetja Slovenije so posredovala situacijo trase transjugoslovanske avtoceste Karavanke—Bregana v merilu 1:5000, ki naj bi služila kot strokovna podlaga za izdelavo srednjeročnih družbenih planov. Iz situacije je razviden potek avtoceste na odseku Dobruška vas—Brežice (za našo občino), vendar ne tako podrobno, da bi lahko služila kot strokovna podlaga za izdelavo vseh sprememb v občinskih planih.

Skupnost za ceste SRS mora dopolniti srednjeročni plan cestnega gospodarstva in pripraviti strokovne podlage za dopolnitev družbenih planov občine Krško, delegati skupščine pa morajo s sprejetjem ustreznega odloka verificirati izdelavo osnutka sprememb. V predlogu odloka, ki ga je pripravila strokovna služba občinskega komiteja za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora, je predvideno, da naj bi izvršni svet **julija** letos pripravil in dal v obravnavo osnutek, **avgusta** pa predlog sprememb in dopolnitev srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana občine. Strokovni nosilci te naloge bi bili: strokovne službe upravnih organov SO Krško in samoupravnih interesnih skupnosti, Savaprojekt in Skupnost za ceste SRS.

Cestne zapore

Tudi v naši občini je zadnje čase vse več prireditvev, ki terjajo občasne zapore večjih ali manjših cestnih odsekov. Da pa bi bil prireditveni prostor varen in da bi promet kljub zaporu lahko nemoteno potekal, je treba pravočasno zavarovati zapore in hkrati zagotoviti nadomestne prometne poti.

Doslej so prireditelji vloge za zapore cest pošiljali občinskemu komiteju za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora. Komite je te vloge sicer obravnaval in izvajal komisijske ogleda, vendar v referatu za promet opozarjajo, da tak postopek ni v skladu z zakonom.

Zakon o cestah namreč določa, da občinski upravni organ za ceste lahko iz-

da dovoljenje za zaporo ceste **le na predlog organizacije za vzdrževanje cest**. Dovoljenje za zaporo magistralne ceste izda republiški upravni organ, za zaporo regionalne ali lokalne ceste pa občinski.

Upravni organ za ceste zato prosi bodoče organizatorje, naj **vloge za zaporo cest odslej pošiljajo organizacijam za vzdrževanje cest: za magistralne, regionalne in lokalne ceste Cestnemu podjetju, za komunalne pa DO Kostak**. Vloga naj vsebuje navedbo časa, predvidenega za začetek in zaključek prireditve, ter **skico in opis prireditvene proge** (relacijski in časovni) oddati pa jo je treba vsaj **30 dni** pred načrtovano prireditvijo. Vzdrževalec ceste bo vlogo posredoval upravnemu organu za promet, ta pa bo organiziral komisijski ogled in nato izdal ustrezno dovoljenje.

SKLEPANJE O IMENOVANJU

Za vodjo organa za postopek o prekrških je predlagana Jožica TULJAK, sodnica za prekrške; za sodnika za prekrške v občini Krško je predlagana Edita FABIJAN, dipl. pravnica; Martin KOLAN in Zdenka LIPOVŽ sta predlagana za delegata družbene skupnosti v DS Zdravstvenega doma Krško, Miroslav BRAČUN pa za delegata v komisiji SDK Zdravstvenega doma.

Kovinarska

O B R A Z L O Ž I T E V

Delovna organizacija Kovinarska Krško posluje z motnjami že od leta 1983, v letu 1986 pa je izkazala izgubo, ki je do 31. 12. 1986 dosegla višino 1.518 mio din.

Poslovni rezultat v 1986. letu in bistveno moteni samoupravni odnosi so bili razlog uvedbe začasnega ukrepa družbenega varstva v vseh TOZD in na ravni delovne organizacije, sprejetega na skupščini občine Krško 23. 9. 1986. Za spremljanje izvajanja sanacije v delovni organizaciji Kovinarska je izvršni svet Skupščine občine Krško imenoval komisijo, sestavljeno iz predstavnikov organizacij združenega dela, banke, SDK ter Izvršnega sveta Skupščine občine Krško, ki sodelujejo pri izvajanju sanacije in pokrivanju izgube.

V tekočem poslovnem obdobju (I. trimesečje) pa delovna organizacija Kovinarska Krško še vedno izkazuje izgubo v višini 137.394.000 din, kar dokazuje, da še vedno obstajajo motnje, zaradi katerih je bil že izrečen ukrep družbenega varstva v delovni organizaciji Kovinarska Krško.

Skladno s sklepom o začasnih ukrepih družbenega varstva v delovni organizaciji Kovinarska - Tovarna idustrijske opreme in konstrukcij Krško, delovni organizaciji Kovinarska Krško - Delovna skupnost skupnih služb, v delovni organizaciji Kovinarska Krško - TOZD Tehnoservis in v delovni organizaciji Kovinarska Krško - TOZD Prodajni inženiring in Zakonom o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela je bil sprejet sanacijski program delovne organizacije Kovinarska, ki je bil osnova za samoupravno združevanje sredstev za pokritje izgube po zaključnem računu 1986 in vsebuje ukrepe za odpravo vzrokov izgube.

Eden izmed ukrepov sanacij je uskladitev samoupravne organiziranosti po 320. in 321. členu Zakona o združenem delu.

Ker takšna statusna sprememba pomeni pravno prenehanje združenega dela kot pravne osebe v takšni organiziranosti, je potrebno za nadaljevanje izvajanja ukrepov družbenega varstva sprejeti novo odločitev družbeno-politične skupnosti.

S samo statusno spremembo Kovinarske še niso odpravljeni vzroki, ki so bili razlog za izrek začasnega ukrepa družbenega varstva z dne 23.9.1986.

Komisija za spremljanje izvajanja sanacije v delovni organizaciji Kovinarska je na svoji seji 13.5.1987 dala, skladno z 72. in 73. členom zakona o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela, pobudo za nadaljevanje izvajanja ukrepov z utemeljitvijo, da niso podani pogoji za nadaljnje izvajanje sanacijskega programa, in sicer:

sanacijski program predvideva, poleg načina kritja izgube in reorganizacije delovne organizacije v skladu z zakonom o združenem delu, še določitev programske usmeritve z ustreznimi tehnološkimi rešitvami do konca leta 1987. Le-te so osnova dolgoročne sanacije delovne organizacije in tudi osnova združevanja sredstev sanatorjev in ostalih organizacij združenega dela v delovni organizaciji Kovinarska v skupni višini 1.518 mio din.

Neizvršen sanacijski program v tem delu je osnova pobude izvršnega sveta, skladno z 72. in 73. členom zakona o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela, za uvedbo začasnega ukrepa družbenega varstva v delovni organizaciji Kovinarska s l. 7. 1987.

Ukrepi, določeni v sanacijskem programu terjajo korenite spremembe v načinu vodenja proizvodnje kot posledica:

- dosedanje programske nedorečenosti;
- neustrezne finančne politike;
- slabe delovne discipline;
- neustreznih odnosov do družbene lastnine;
- neustrezne organiziranosti;
- pomanjkanja strokovnosti pri sestavi in izvajanju planskih dokumentov;
- neustrezne kadrovske politike;
- neupoštevanja opozoril zunanjih institucij, danih samoupravnim in poslovnim organom.

To so bili bistveni razlogi za uvedbo začasnega ukrepa družbenega varstva z dne 23.9.1986 in se s statusno spremembo niso odpravili, zato je podan predlog v sklepu o omejitvi samoupravnih pravic do stopnje sprejemanja končne odločitve, utemljeno. V tem sklepu je podan predlog sodločanja organov upravljanja za razliko do sedaj, ko so bile te pravice delavcem v celoti odvzete.

Iz navedenega izhaja, da sanacija v delovni organizaciji Kovinarska ni končana, da motnje v poslovanju, ki so bile razlog uvedbe ukrepa družbenega varstva pred statusno spremembo še niso odpravljene in obstajajo bistvene motnje v samoupravnih odnosih in da so hujše oškodovani družbeni interesi, s čimer je dana osnova po Zakonu o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela za uvedbo začasnega ukrepa družbenega varstva v delovni organizaciji Kovinarska Krško od 1.7. 1987 do 28. 2. 1988.

Začasni kolegijski poslovodni organ bi po tem sklepu sestavljali štirje člani: Vinko TRAFELA kot predsednik ter Karel PLATINOVŠEK, Murat DEDIĆ in Stanislav ČUBER, kot člani.

Predlagatelj:
Izvršni svet SO Krško

J. C. Benoist—Lucy (Mediapac — Francija): Ob prvi priliki si bom pogledal tovarno. Program, ki ga pripravljate, je zanimiv za Francijo. Poleg razvoja v Drvarju morate

OBVEŠČEVALEC
GLASLO KOLEKTIVNE TISKARNE CELIALE IN PAPIRA KRŠKO

Titov Drvar

Maks Vake (Sladkogorska — komercialni direktor):

To je eden od načinov, da bomo v bodoče plačevali pametneje za nerazvite republike, saj bo denar sigurno naložen. Pripravljeni smo sodelovati z vami tako po komercialni kot po tehnološko plati, ker potrebujemo za svojo predelavo dodatne kapacitete.

stalno razvijati nove kvalitete tudi v Krškem. Zaupam v vaše znanje, ker že danes hitreje reagirate na marsikatero spremembo kot vaši partnerji v ZDA ali ZRN.

Ameriške razglednice (6)

Piše: Silvo Mavsar

Kje je Jugoslavija

Naslednji dnevi v Pittsburghu so hitro minili, saj je bil delovni dan dolg, zvečer pa sem bil ponavadi povabljen k družinam Westinghouseovih uslužbencev. Za večerni del programa sem se moral še posebej potruditi, ker se me je okoli osemnajste ure zvečer, ko sem se vrnil z dela v hotel, že močno loteval spanec. Kako tudi ne, saj je bila tačas v domovini že polnoč. Kljub temu sem vztrajal ponavadi do ene ure, ob štirih zjutraj pa sem se znova zbudil in po tuširanju gledal televizijo, predvsem najnovejša poročila in prijetni rekreacijski program aerobike. Seveda sem tak tempo zdržal le prvi teden, v naslednjem sem spanje podaljševal do šeste in celo sedme ure. Vsekakor nisem hotel po nepotrebnem zamuditi niti najmanjšega koščka toliko hvaljene in opevane Amerike. Že drugi večer sva s Peris obiskala nekoliko premožnejšo četrt Pittsburgha — Shady side, kjer smo v hiši dveh sodelavcev praznovali rojstni dan. Tako sem v živo doživel izvedbo tudi pri nas dobro znane pesmi *Happy birthday to you* in spoznal, da praznovanja družinskih, osebnih in verskih praznikov Američanov niso živahna le v filmih in TV serijah. Ob taki priložnosti je hiša polna prijateljev, sodelavcev, znancev, sosedov, ki prinesejo slavljenca številna drobna darila, ki jih potem enega za drugim navdušeno odpirajo in ploskajo domiselnosti darovalcev.

Kot v drugih mestih lahko tudi v Pittsburghu dokaj natančno oceniš premoženjsko stanje in standard prebivalca, če veš, v katerem delu mesta stanuje. Če izpuštim najrevnejše in najbogatejše — oboje sem videl le od daleč — lahko preostale Američane, ki sem jih spoznal, razdelim nekako v tri skupine. V prvi so lastniki manjših stanovanj ali skromnejših montažnih hiš v bližini industrijskih con, pri hiši imajo nekaj rabljenih starejših avtomobilov, hranijo se tako, da kupujejo hrano na tržnicah in v najcenejših trgovinah. Drugi imajo srednje veliko hišo v enem izmed prijetnejših, z zelenjem obdanih predelov, dva avtomobila srednjega razreda in vrtič ob hiši ali pa celo nekoliko zemlje zunaj mesta, na kateri za hobi pridelujejo zelenjavo in prirejajo manjše piknike. V tretjo skupino bi prišle družine, katerih oba družinska poglavarja imata dobro zaposlitev na odgovornejših delovnih mestih, zato si lahko privoščita večjo hišo z desetimi sobami in parkom okoli nje, v katerem rastejo le okrasna drevesa, saj bi morebitni sadeži povzročali preveliko dela in

preglavi ob skoraj vsakodnevni košnji angleške trave. Ovezna je seveda garaža za najmanj dva avtomobila, od katerih je eden manjši in športni model, drugi pa zavidanja vredna limuzina višjega razreda. Taki domovi so postavljeni v naseljih izven mesta, ki so odlično vzdrževana, njihovi stanovalci se skoraj ne poznajo med sabo, sosedje pa se srečajo največ enkrat na teden, in sicer v golf klubu.

Glede na to, da se mladi Američani v šoli še vedno učijo, da je Jugoslavija država za železno zaveso vzhodnega bloka, ni čudno, da je za povprečno ameriško družino zanimiv obisk koga iz komunistične dežele. Doživel sem lep sprejem ob prihodu in ker je bil dokaj tople večer, se nisem branil hladnega piva in čipsa. Odzval sem se vabilu gospodarja, naj si ogledam njihovo belo mačko, ki naj bi kmalu dobila naraščaj. Mačka je bila v začetku osrednja tema pogovora, dokler se nismo vsi skupaj opogumili in razvneli pogovor, ki nas je vodil od vprašanja naše (ne)odvisnosti od Sovjetske zveze do njihove »zmage« v Vietnamu. Američani sicer vedo, da se je Tito uprl Stalinu, vendar si kljub temu predstavljajo našo deželo zelo podobno vzhodnim, z mnogo strožjim režimom, cenzurami, nepoznavanjem zahodne kulture in dogajanja nasploh. V Jugoslaviji poznajo morda še Dubrovnik

in iz novejšega časa Sarajevo ter naš avto yugo, s katerim sedaj poimenujejo tudi vsakega prišleka. Naša razprava pa je kaj hitro zamrla, ko se je začel prenos tekem ameriškega nogometa.

V hotel sem se vrnil nekaj po trindvajseti uri, tako da sem še zmozel pripraviti nekaj vprašanj za naslednji dan, ko me je med drugim čakal obisk v privatnem studiu za pripravo javnih nastopov. Ob tridesetih televizijskih programih tokrat nisem mogel premagati radovednosti in sem se odločil porabiti 5 dolarjev za enega od treh kabelskih programov. Izbral sem seveda sloviti program Playboy, vendar sem kljub dokaj vročim scenam že čez četrto uro zaspal.

Naslednje jutro sem v neki ulici zagledal prvi primerek našega izvoznega posla stoletja — yuga America. Žal je bil tudi zadnji, ki sem ga opazil med potovanjem. Zato pa me je navdušila televizijska reklama zanj, ki sem jo ugledal v enem od Mac Donaldovih lokalov, v katerem se je s hamburgerji in colo krepčala množica potencialnih kupcev našega malčka — dijaki in študentje iz bližnjih šol. Morda se je prav takrat kdo izmed njih odločil, da bo svojo nekajmesečno žepnino namenil zanj.

Namizni nogomet

Ni dolgo tega, kar je bil v krški gostilni »Kom-očar« veliki turnir v namiznem nogometu in njegovi udeleženci so ga razglasili za neuradno svetovno prvenstvo. Tekmovanja se je udeležilo 8 parov in igrali so po sistemu izločanja. V veliki finale sta se prebila para v sestavi Drago Pinoza in Vinko Hočevnar ter Jože Antolovič in Mitja De Glerija. Prva dva sta tudi osvojila zmago in nagrado (amatersko: zaboj piva!) drugouvrščeni par pa se je potolažil s paketom izbranih slovenskih vin. Zlasti zaključni del prvenstva je bil bojda sila naporen a (tudi bojda) so vsaj domači bili potolaženi, ker so imeli za vse popoldne lepr spravljene svoje najdražje na varnem kraju!

SONČENJE IN MORJE

Znano je, da sta svetloba in sonce izjemno pomembna za naš organizem. Sonce je največji vir energije, ki močno vpliva na naše telesno zdravje in tudi na duševno razpoloženje. Kdor premalo izpostavlja svoje telo soncu, bo kmalu ugotovil, da ima organske motnje: težave v vegetativnem sistemu in kmalu tudi težave v krvnem tlaku.

Zato dopust na morju izredno koristi utrujenim in izčrpanim ljudem, zlasti če ima človek zdrave življenjsko pomembne organe. Vsi naravni vplivi so za organizem zdrava »obremenitev«. Tu gre predvsem za spodbujanje telesne odpornosti. Zdrav človek se na nove razmere navadi v dveh tednih, več koristi pa ima v štirih. Koliko koristi bivanje na zraku in stik s soncem, so ugotovili v razvitih industrijskih družbah, zato socialna zakonodaja teh dežel to upošteva in ne skopari z letnimi dopusti. Kljub koristi, ki jo ima koža od sončnih žarkov, pa ni odveč, če preberete nekaj opozoril, preden se začnete sončiti.

Sončnim opeklinam se bomo s pametnim sončenjem izognili na dva načina:

— soncu se moramo privajati postopno tako, da bomo izkoristili sončne žarke, ne da bi se »žgali« na soncu ob največji vročini;

— drugo metodo pa vam ponuja sodobna kemija, ki vse bolj domiselno izumlja preparate za intenzivno sončenje.

Ne glede na izbiro velja povedati, da je koža občutljiv organizem in da je tudi po estetski plati najlepša tista zagorelost, ki smo jo pridobili postopoma, in tudi dlje traja.

Zato izkoristite sončno naravo in sonce kot najcenejši eliksir življenja, ki vpliva na več kot 20.000 cm² kože in ves organizem, ki ga spodbuja in krepi.

S. I.

»Naučimo se plavati«

V zadnjih letih smo dosegli lepe uspehe pri plavalnem »opismenjevanju« mladih, predvsem osnovnošolcev. Med odraslimi pa je, žal, še vedno precej takih, ki za sistematično plavalno usposabljanje niso imele prave priložnosti.

Pri ZTKO Krško so se zato odločili, da bodo **julija in avgusta** letos organizirali plavalne tečaje za starejše neplavalce. Za vsako skupino bo tečaj trajal predvidoma 14 dni po dve šolski uri na dan.

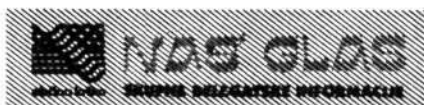
Če se želite udeležiti tečaja, sporočite to na naslov: **Andrej Škafar, ZTKO Krško, CKŽ 11**. V prijavi navedite ime in priimek, naslov, starost in mesec, v katerem bi se lahko udeležili tečaja. O vseh podrobnostih boste obveščeni na sestanku pred začetkom tečaja.

Taborniki:

Odlična organizacija v Kostanjevici!

5. in 6. junija je bil v Kostanjevici na Krki področni taborniški mnogoboj za M in MČ posavske regije. Organizacijo taborniškega tekmovanja je prevzel taborniški odred »TIHA KRKA« iz Kostanjevice na Krki, ki je svojo nalogo več kot odlično opravil.

Žal je bila udeležba precej okrnjena, saj je taborniška aktivnost v sevniški in krški občini zelo slaba. Tako so se tekmovanja udeležili trije odredi iz brežiške občine, čast krške občine pa je reševal gostitelj.

Nivo znanja vseh nastopajočih ekip je bil dokaj dober. Vse ekipe so imele velike težave pri disciplini — kurjenje ognjev —, saj je bilo vreme pred samim tekmovanjem deževno, tako da je samo dvema ekipoma ogenj tudi zagorel.

Zmagovalne ekipe v posameznih starostnih kategorijah MČ bodo konec junija nastopile na republiškem taborniškem mnogoboju v Zagorju.

Omenimo naj tudi, da je bil pokrovitelj tekmovanja Občinski sekretariat za LO občine Krško.

Rezultati tekmovanja med murni: zelo uspešne so bile ekipe iz odredov Jože Šmurič (Dobova) Matije Gubca II (Brežice) ter Bizeljskih goric (Bizeljsko), uspešna pa je bila ekipa Matije Gubca IV. (Brežice), Taborniški mnogoboj v lovu na lisico, kurjenju ognjev, postavljanju šotorov iz šotorov ter premagovanju ovir so med mlajšimi medvedki najboljše opravili odredi: Jože Šavrič (Dobova) Bizeljskih goric (Bizeljsko) in Matije Gubca (Brežice).

Pri čebelicah so se najbolj uvrstila dekleta iz odreda Tiha Krka — Kostanjevica, sledile pa so jim MČ iz Bizeljskih Goric in Jožeta Šavriča.

Starejši medvedki in čebelice so tekmovali v orientacijskem pohodu, kurjenju ognja, postavljanju šotorov iz šotorov, premagovanju ovir, med dvema ognjema in lokostrelstvo. Prve tri ekipe so bile:

pri starejših medvedkih: Tiha Krka — Kostanjevica, Bizeljske gorice, Jože Šavrič

pri starejših čebelicah: Odred Bizeljskih Goric, odred Tiha Krka, odred Matije Gubca

Matjaž Zajčnik

OS ZSS Krško — komisija za šport in rekreacijo:

Rezultati športnih srečanj

Komisija za šport in rekreacijo pri Občinskem svetu ZSS Krško je želela v letošnjem letu v delavske športne igre vključiti čimveč delavcev, tekmovanja pa vsa speljati po liga sistemu. Čeprav je realizacija tega vezana na kopico problemov in kar v nekaj panogah nismo uspeli z novo zastavljenim načinom tekmovanj, lahko rečemo, da je bil ta pri malem nogometu zadetek v polno. Odigranih je bilo 62 tekem, sodelovalo pa je 21 ekip!

VRSTNI RED:

1. SOP TOZD Klepar Krško
2. SOP TOZD Oprema Krško
3. DO »Djuro Salaj« Krško
4. TCP »Djuro Salaj TOZD Proizvodnja papirja« Krško
5. Kovinarska Krško
6. Rudnik rjavega premoga Senovo
7. Zaposleni pri obrtnikih
8. M-Preskrba Krško
9. Nuklearna elektrarna Krško
10. TOZD PTT Krško
11. Žito TOZD Pekarna Krško
12. Metalna TOZD TGO Senovo
13. Poklicna gasilska enota Krško
14. Uprava za notranje zadeve in Postaja milice Krško
15. SGP Pionir TOZD Gradbeni sektor Krško
16. TOZD Sigmat Brestanica
17. M-Agrokombinat Krško II
18. TOZD Papirkonfekcija Krško
19. M-Agrokombinat Krško I
20. IGMP Sava Krško
21. ISKRA — IEZE TOZD IE Kostanjevica

Od prijavljenih ekip se tekmovanj ni udeležila le ekipa iz TOZD TES Brestanice; pri vseh drugih panogah ugotavljamo, da je razlika med prijavljenimi in ekipami, ki se tekmovanja tudi udeležijo zelo velika.

Razen v malem nogometu smo uspeli zbrati še rezultate srečanj v namiznem tenisu in šahu:

NAMIZNI TENIS:

1. mesto — Nuklearna elektrarna Krško
2. mesto — DO »Djuro Salaj« Krško
3. mesto — Poklicna gasilska enota Krško

ŠAH:

1. mesto — Kovinarska I
2. mesto — DO »Djuro Salaj«
3. mesto — Kovinarska II

OSNOVNA VPRAŠANJA O ČERNOBILSKI RADIOAKTIVNI NEVARNOSTI PRI NAS (2)

BILTEN NEK

Razpravo o radioaktivni nevarnosti bi bilo treba zasnovati na rezultatih in priporočilih skupin kompetentnih strokovnjakov, ki delujejo v svetu. Takšna telesa so: znanstveni komite ZN za učinke atomskega sevanja (UNSCEAR), mednarodna komisija za radiološko zaščito (ICRP), komisija za raziskovanje bioloških učinkov ionizirajočega sevanja akademije znanosti ZDA (BEIR) nacionalna komisija za radiološko zaščito v Veliki Britaniji (NRPB). Alarmantnim glasovom, ki so v nasprotju s stališči kompetentnih teles, pa ne bi smeli nasedati.

— Kje je pri nas mogoče najti strokovni prikaz delovanja sevanja?

Precej podroben strokovni prikaz je podan na primer v univerzitetnem učbeniku Osnove radiacijske dozimetrije in varstva pred sevanjem, katerega avtorja sta Valerija in Guy Paic.

— Kako deluje radioaktivno sevanje na živ organizem?

Radioaktivno sevanje deluje z elektromagnetno silo na elektrone posameznih atomov in molekul, iz katerih je aktivno zgrajeno. Pri tem prihaja do ioniziranja (iz molekul so odvzeti posamezni elektroni) in do povečanja energije molekul v tkivu. To delovanje lahko spremeni ali uniči nekatere sestavine celice in nato lahko nekateri od ustvarjenih produktov delujejo na celico kot kemični strup.

— Kaj je ionizirajoče sevanje?

Vsako sevanje, ki povzroča ionizacijo, se pravi odmetuje elektrone iz atomov oziroma molekul v snovi, na katero naleti.

Poleg radioaktivnega sevanja delujejo ionizirajoče tudi druga sevanja, na primer kozmično in rentgensko.

— Katere so zgodnje posledice delovanja radioaktivnega sevanja?

Vpliv velikih doz sevanja, večjih od tisoč milisievertov, je medicinsko dobro znan. Zelo velika doza okoli deset tisoč milisievertov, sprejeta po vsem telesu, je smrtonosna. Doza okoli štiri tisoč milisievertov je smrtonosna v 50% primerov. Če pa človek prejme dozo tisoč milisievertov, okreva nekoliko tednov. Najmanjša doza, ki lahko povzroči zgodnji učinek, je okoli petsto milisievertov: začasno se spremeni krvna slika, lahko se pojavi tudi rahla slabost.

— Ali bi lahko »černobilske doze« pri nas povzročile kakšne zdravstvene težave?

Ne. »Černobilska doza« 0,2 milisieverta je nekaj tisočkrat manjša od doze, ki bi lahko povzročila občutek slabosti.

— Koliko mikrorentgenov na uro bi bilo smrtonosna doza, če bi izpostavljenost sevanju trajala 14 dni?

Smrtonosno dozo sevanja — deset tisoč milisievertov bi človek prejel, če bi bil štirinajst dni izpostavljen sevanju 3.000.000 mikrorentgenov na uro. Če bi bil izpostavljen pol manjšem sevanju, bi imel okoli 50% možnosti, da bi preživel in okreval.

— Katere so možne dolgoročne posledice velikih doz sevanja?

Velike doze sevanja — te so tisočkrat in več večje od naravnih — lahko povzročijo rakasta obolenja. To je bilo ugotovljeno pri žrtvah Hirošime in Nagasakija, pri bolnikih, ki so se ponesrečili v nesrečah z radioaktivnimi snovmi in pri rudarjih, ki so pred vojno delali v rudnikih urana z zelo visoko koncentracijo radioaktivnega radona v Češkoslovaški, na Švedskem in v ZDA. Na ta način je bilo medicinsko ugotovljeno, da lahko doza sevanja okoli tisoč ali več milisievertov povzroči nastanek raka. Številčno izgleda to tako:

Če tisoč ljudi prejme dozo sevanja po tisoč milisievertov po celem telesu, pride med njimi do okoli deset obolenj za rakom. To pomeni, da bi število obolelih za rakom v tej skupini ljudi v naslednjih desetih letih poraslo za recimo okoli 200 — to je mogoče normalno pričakovati — na 210.

Če pa vsak od tisoč ljudi prejme dvakrat večjo dozo sevanja, se pravi dva tisoč milisievertov, bo tudi število obolelih za rakom dvakrat večje — to pomeni, da jih bo okoli dvajset. To pomeni, da se bo v tem primeru v tej skupini pojavilo okoli 220 obolenj za rakom, 200 »normalnih« in 20 povzročenih s sevanjem.

Torej, za velike doze velja tim. linearna povezava med dozo sevanja in zdravstvenim učinkom, ki ga le-ta povzroči: dvakrat večja doza povzroči dvakrat večje število dodatnih obolenj za rakom, kot pa je normalno povprečje.

Te rezultate so potrdile tudi številne raziskave na miših in podganah, ki so bile izpostavljene sevanju.

— Kolikšna pa je verjetnost, da bi majhne doze sevanja, kot je naravna doza en milisievert, povzročile obolenje za rakom?

V mnogih državah opravljajo števila in obsežna raziskovanja, da bi ugotovili, kako majhne doze sevanja delujejo na ljudi (naravne doze sevanja in majhne doze sevanja pri jedrskih eksplozijah, pri medicinski uporabi sevanja ali na delovnem mestu). Opravljeno je tudi veliko število raziskav z nadzorovanim obsevanjem velikega števila živali, in te raziskave naj bi pokazale, kako majhne doze sevanja učinkujejo na živali. Rezultat: Dokazan ni bil nikakršen vpliv majhnih doz sevanja.

— Ali je na območjih s povečano naravno radioaktivnostjo število obolenj za rakom večje?

Naravna doza radioaktivnosti se od kraja do kraja razlikuje. Zato lahko kot test delovanja majhnih doz radioaktivnosti uporabimo primerjavo med številom rakastih obolenj na območjih, na katerih se stopnje naravne radioaktivnosti znatno razlikujejo. Kjer je naravna radioaktivnost večja, bi moralo biti število obolenj večje.

— Kaj je pokazal neki ameriški test o vplivu majhnih doz sevanja na zdravje?

Skupina raziskovalcev iz nacionalnega laboratorija Argone v ZDA je raziskovala, kako je število umrlih za rakom odvisno od naravne radioaktivnosti. Povečana letna doza naravne radioaktivnosti v ZDA je 1,31 milisieverta, vendar je v sedmih zveznih državah naravna radioaktivnost znatno povečana. Te države so: Kolorado, Vajoming, Južna Dakota, Novi Meksiko, Utah, Montana, Idaho in Nebraska. Letno prejme prebivalec v njih dozo 1,6 milisieverta (v Nebraski) do 2,5 milisieverta (v Koloradu in Vajomingu). V povprečju je naravna radioaktivnost v teh zveznih državah za okoli en milisievert večja kot v ostalih.

Ali je posledica tega povečanje obolenj za rakom v teh sedmih državah? Ne! Nasprotno, odstotek smrti zaradi raka je okoli 15% manjši kot v ostalih delih ZDA z manjšo dozo sevanja. Ti rezultati kažejo, da bi bilo letno rešenih okoli 30000 življenj, če bi se vsi Američani, ki živijo v zveznih državah z nizko naravno radioaktivnostjo, preselili na območja z visoko naravno radioaktivnostjo.

Verjetno je ta nepričakovani pojav posledica tega, da je v sedmih zveznih državah z večjo radioaktivnostjo onesnaženje s kemičnimi karcinogenimi snovmi manjše. (Znano je, da deluje vrsta kemijskih snovi karcinogeno, tako na primer razne odpadne snovi kemijske industrije, cigaretni dim, dim od zgorevanja premoga in nafte, kemijskih sredstev v kmetijstvu in prehrabeni industriji itd.

Nadaljevanje prihodijo

Društvo kadrovskih delavcev Posavja:

Znanje pomembnejše od tehnologije

Društvo kadrovskih delavcev Posavja ima 70 članov, čeprav se samo z nalogami s tega področja ukvarja več zaposlenih, številni pa so tudi zunanji udeleženci različnih oblik njihovega dela. To so predavanja priznanih strokovnjakov, ki naj bi kadrovskim delavcem razširjala obzorja znanja na področjih, kot so invalidsko-pokojninsko zavarovanje, pravice iz delovnih razmerij, varstvo in zdravstveno varstvo invalidov, disciplinska odgovornost; v zadnjem času pa so seveda najbolj obiskana predavanja in razgovori o osnutku sprememb zakona o združenem delu. Že trikrat jih je doslej vodil dr. Janez Novak, sodnik sodišča združenega dela SRS in vsakič so, ob polnoštevilni udeležbi članov društva, predavanja prišli poslušati tudi nekateri poslovodni delavci! Ravno ta »nekateri« pa kali zadovoljstvo in daje vodstvu Društva posavskih kadrovskih delavcev občutek, da je njihovo delo potrebno, zaželeno in smiselno. Pravijo, da je stanje njihovih služb nezavidljivo, tako po kvalifikacijski kot po organizacijski plati. Ta odnos do služb se seveda začne krhati že pri nezavzetosti individualnih poslovodnih organov za to, da bi probleme uredili, vzrok za to pa je podcenjevanje vloge, del in nalog kadrovnika. Niso redki primeri, ko pričakujejo, da bo kadrovski delavec opravljal zgolj z zakonom predpisana referentska dela (prijava, odjave, zavarovanja in druge pisarniške podrobnosti), medtem ko bi bilo načrtovanje in vodenje dolgoročne kadrovske politike v delovni organizaciji rado že kar nekako odveč. Pogosta pa je seveda taka rešitev, da ima delovna organizacija enega delavca zadolženega za vsa taka »nadležna« pisarniško-referentska opravila.

Hkrati vzrok in posledica takega odnosa do načrtnega kadrovskega dela in strokovnih delavcev je tudi zelo borno kadrovske stanje v posavskem združenem delu. Tam, kjer imajo urejeno kadrovnisko službo — torej v večjih delovnih organizacijah — stvari še ne kako tečejo, drugod pa se problemi kar nizejo. Člani društva si zelo prizadevajo, da bi spravili v življenje tezo o nevzdržnosti vztrajanja pri delovno intenzivnih tehnologijah, o potrebi po čim večjem številu izobraženih, sposobnih kadrov, skušajo uveljaviti moč znanja, tako nujnega za našo družbeno stvarnost. Proces usposabljanja in izpopolnjevanja kadrov je edini, ki Posavje lahko reši kadrovskih zagat, te pa so se v preteklosti pojavljale in se še vedno pojavljajo že za-

radi obrobne položaja regije, nikar da bi k temu tako rekoč še zavestno pripomogli s slabo kadrovsko politiko.

Marsikatero gorko misel so zapisali pripravljavci referata, ki je služil kot uvod k njihovemu zadnjemu delovnemu srečanju — pred kratkim v Krškem. Med njimi naj naštejemo tisto o negativni selekciji kadrov, ki da omogoča ohranjanje in pridobivanje položajev mimo strokovnih meril, na osnovi delovnih izkušenj, konformnosti... o razvrstitvenju izobrazbe, samozaščiti položaja vodilnih struktur, ki ponekod niso več kos potrebi po sodobnem razmišljanju, ali pa tisto o omejevanju izobraževalnih ambicij mladitve, ko glede na t.i. kratkoročne potrebe združenega dela predpisujemo število vpisnih mest na šolah...

Posavski kadroviki poudarjajo, da našteje značilnosti niso iz kake daljne preteklosti, ampak iz minulega srednjeročnega obdobja, in če stvari ne bomo premaknili z mesta, bomo leta 2000 imeli

veliko slabšo izobrazbeno strukturo, kot jo imajo razvite dežele danes. To hkrati pomeni, da naša družba ne le ne bo mogla tehnološko napredovati, pač pa ne bo sposobna niti za sprejemanje tujih tehnologij.

Zato si člani Društva kadrovskih delavcev Posavja toliko prizadevajo osvestiti ne le svoje člane, ampak tudi čim več tistih, ki lahko kakorkoli pripomorejo k premaknitvi stanja z mrtve točke. Poudarjajo, da za to ni ovira nikakršen zakon ali ukrep izvršilnih organov, ampak zadosť je zgolj zavest in dobra volja. Nekateri to imajo in se v vse akcije tvorno vključujejo: strokovna služba SIS za zaposlovanje Posavja, delno poslovodni delavci; veliko več sodelovanja kot doslej pa si želijo z Medobčinsko gospodarsko zbornico in upajo, da bodo njihove pobude vendarle našle na ugoden odmev — pri tej ustanovi in pri nekaterih individualnih poslovnih delavnicah.

ika

MODEL RAZREŠEVANJA PROBLEMA PRESEŽKOV DELAVCEV

Uvod

ZA Slovenijo lahko rečemo, da ima močno izkoriščene delovne potenciale, saj lahko govorimo o skorajda polni zaposlenosti prebivalstva (51% aktivnih med prebivalstvom, 46% zaposlenih). Na drugi strani imamo torej zelo nizko brezposelnost (1,6%)? kar je v primerjavi z jugoslovanskim povprečjem (16%) desetkrat manj.

Vendar se s temi podatki ne smemo preveč slepiti, saj nekateri drugi podatki

zakonodaja označuje kot ekonomski ali tehnološki presežek.

Naj pojasnimo zadnja dva pojma.

Ekonomski presežek so delavci, katerih delo v OZD ni več potrebno zaradi ekonomskih težav, v katere je organizacija zašla in zaradi katerih se je začel postopek za sanacijo ali prenehanje OZD.

Tehnološki presežek so delavci, katerih delo bi v OZD postalo nepotrebno zaradi

»**S**tanje in predlogi za učinkovitejšo razreševanje presežkov delavcev ob predvidenem prestrukturiranju in modernizaciji ter prehajanju na tržne zakonitosti poslovanja organizacij združenega dela« je bil naslov predavanja, ki ga je 20. maja Jože Verbek, strokovni sodelavec pri Zvezi skupnosti za zaposlovanje SRS kot uvod k razgovoru ponudil udeležencem seminarja društva kadrovskih delavcev Posavja.

Pripravi smo, da je to vsebina, ki bi morala zanimati še veliko več strokovnih in vodilnih delavcev, kot se jih je udeležilo srečanja v krškem hotelu (48): zato objavljamo povzetek predavanja.

kažejo, da gre v veliki meri za t.i. **prikrito brezposelnost** med že zaposlenimi (podzaposelnost). Govorimo o produktivno ne dovolj zaposlenih delavcih, kar naša

tehničnih in tehnoloških izboljšav, ki bi prispevale k večji produktivnosti in večjemu uspehu OZD.

Obseg napovedanih in razreševanih presežkov

V letih 1981 — 1987 se je obseg gibal od 2900 do 1096 oseb (spremljanje v skupnosti za zaposlovanje na obrazcih MK-LP Rad-30). Napovedi so bile vedno manjše od dejanske realizacije, saj je bilo razreševanih v povprečju 60% več presežkov, kot je bilo načrtovanih. Večina teh delavcev je bila prerazporejena oziroma prezaposlena znotraj DO ali znotraj SOZD v odprto brezposelnost jih je prišlo le 4%.

Med presežki je bilo okoli 54% tehnoloških in okoli 46% ekonomskih.

Študija, ki jo je l. 1982 izdelal ekonomski inštitut pri pravni fakulteti v....., pod vodstvom dr. Mencingerja, je pokazala, da znaša **prikrita brezposelnost v Jugoslaviji 980 000 oseb v gospodarstvu in 200 000 oseb v negospodarstvu**. Po izračunih z enako metodologijo jih je v Sloveniji

70000. Te podatke je mogoče uporabljati zgolj ilustrativno, prav gotovo pa presežki niso realno načrtovani.

V SR Sloveniji je v l. 1986 poslovalo z izgubo 257 OZD izguba pa je znašala 69.926 milijonov din. Do 15. marca ni pokrilo izgube še 28 OZD s 5335 zaposlenimi. Usmeritev v striktnije ukinjanje neperspektivnih proizvodenj (stečaj) bi po dosedanjih izkušnjah povzročila, da vsaj **tretjine** presežkov ne bi bilo mogoče prezaposeliti do samega stečaja, tako da bi v odprto brezposelnost moralo začasno preiti okoli 2000 delavcev.

Sistemske možnosti za razreševanje po sedanjih zakonodaji

Zakon o združenem delu in Zakon o delovnih razmerjih vsebujeta dovolj pravnih osnov za razreševanje problema presežkov delavcev, pri čemer je predvsem dosledno izpeljano načelo, da sta skrb in odgovornost za to predvsem **stvar delovne organizacije** in njene statusne povezave, izjemoma tudi izven teh povezav.

V skladu z dosledno izpeljavo te usmeritve:

— delovno razmerje **tehnološkim presežkom** sploh ne more prenehati, razen če delavec neupravičeno odkloni ponujeno ustrezno zaposlitev ali preusposobitev;

— **ekonomski presežki** lahko preidejo v odprto brezposelnost le v primeru uvedbe stečaja, če jim v predsanacijskem in sanacijskem postopku ni bilo mogoče zagotoviti dela v drugi delovni organizaciji.

Pri razreševanju presežkov so delovni organizaciji na voljo naslednji viri sredstev za preusposabljanje:

1. materialni stroški za potrebe strokovnega izobraževanja (105. čl. ZZD),

2. sredstva sklada skupne porabe (118.

čl. ZZD), zlasti tisti del, ki se namensko oblikuje za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje,

3. sredstva (občinskih) rezerv za ekonomske presežke,

4. del dohodka oziroma čistega dohodka, ki ga po 188. čl. ZZD združujejo TOZD v okviru DO ali SOZD za namene socialne varnosti,

5. sredstva, ki jih TOZD oziroma DO posebej namensko združujejo v skupnosti za zaposlovanje po 37. čl. Zakona o zaposlovanju.

Deloma je mogoče razporejati viške v druge TOZD znotraj DO ali pa v drugo DO, s katero ni sklenjen noben sporazum, vendar morajo biti izpolnjeni določeni pogoji. Taki prehodi oziroma prerazporeditve delavcev potekajo brez javnih objav prostih del (6. odst. 177. čl. ZZD).

Naloge skupnosti za zaposlovanje

Že iz 9. člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti je razvidno, da so skupnosti za zaposlovanje dolžne sodelovati v procesu restrukturiranja zaposlenosti v gospodarstvu in negospodarstvu, vendar ne kot osnovne nosilke ali celo kot edine odgovorne za te procese, ampak kot **nosilke usklajevanja** politike zaposlovanja in nekaterih elementov solidarnosti pri zagotavljanju socialno-materialne varnosti zaposlenih ter **nudenja neposredne strokovne pomoči** organizacijam združenega dela pri izvajanju akcij prezaposlovanja in preusposabljanja.

V primeru, da gre za razporejanje delavcev v drugo TOZD znotraj DO ali SOZD, se skupnost za zaposlovanje vključuje le s **strokovno pomočjo** (neposredna **svobodna menjava dela**). Če pa gre za prezaposlovanje presežkov v drugo delovno organizacijo, s katero prva statusno ni povezana, je skupnost za zaposlovanje dolžna sodelovati in to sodi v njen **redni program**.

Strokovna pomoč skupnosti za zaposlovanje obsega:

1. informacije o prostih delih in nalogah (MK-LP, PP) in izločitev tistih OZD, ki s svojimi potrebami najbolj izstopajo in ustrezajo kvalifikacijski strukturi presežkov;

2. akcije neposrednih pogovorov v OZD, ki naj bi prevzele delavce v prezaposlitev (sindikat, IS);

3. specificiranje presežkov:

— na tiste, ki jih je mogoče takoj prezaposeliti v istem poklicu,

— na tiste, ki jih je mogoče prezaposeliti v najbolj sorodnem poklicu brez preusposabljanja,

— Na delavce, ki bodo potrebovali preusposabljanje;

4. intervjuji z delavci, ki gredo v preusposabljanje v drugo OZD.

OZD, ki delavce oddaja, pa mora natančno obdelati kadrovsko komponento, ki mora vsebovati:

1. stari in novi sestav (po številu, poklicih, funkcionalnem znanju);

2. časovno dinamiko izvajanja sprememb v sestavi delavcev;

3. točen pregled, katere delavce bo v posamezni fazi OZD prerazporedila znotraj DO;

4. imenski seznam presežkov delavcev z naslednjimi podatki: spol, starost, poklic, delo, ki ga opravlja, delovna doba, socialni status (invalid, samohranilec, število zaposlenih v družini), prvi možni rok upokojitve, domicil.

Ob izvajanju zasnovanega modela sodelovanja pri razreševanju problematike presežkov delavcev so se v preteklosti skupnosti za zaposlovanje srečevale z mnogimi težavami. Najbolj tipične so bile naslednje:

— nezanesljivost pri napovedovanju presežkov delavcev (SDK, gospodarska zbornica);

— slabo razdelana zakonodaja (ZZD, ZDR) v samoupravnih aktih, predvsem opredelitev kriterijev za določanje presežkov;

— slabo medsebojno obveščanje vseh, ki so se dolžni vključevati v razreševanje problema;

— nezmožnost skupnosti za zaposlovanje, da bi se tudi materialno lahko vključevala v prezaposlovanje in preusposabljanje še pred stečajem.

Predlagane so nekatere dopolnitve in dograditve modela razreševanja presežkov v skupnostih za zaposlovanje v okviru sedaj veljavnih zakonskih možnosti.

Gre predvsem za:

1. aktiviranje možnosti zagotavljanja sredstev po 37. čl. Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti;

2. odobravanje nekaterih olajšav delovnim organizacijam glede plačevanja prispevkov interesnim skupnostim;

3. dograditev operativnega modela za dejavnost skupnosti za zaposlovanje;

4. izpeljavo funkcionalnega usposabljanja delavcev strokovnih služb v zvezi z razreševanjem problematike presežkov;

5. spremembo zakonodaje (posebni začasni status oseb, ki so prešle v odprto brezposelnost kot ekonomski viški — višje nadomestilo za OD, nekatere pravice iz minulega dela ter pokojninsko-invalidskega zavarovanja).

Povzetek je pripravila
Irena Pirc,
SS SIS za zaposlovanje
Posavja

»Dvigujejo roke za neumnosti«

Občinski komite ZK Krško razpravljal o gospodarskih in političnih razmerah — Za novega sekretarja občinske konference ZK Krško izvoljen Franc Dular

KRŠKO — Čeprav na podlagi gospodarskih rezultatov po prvem četrtletju še ni mogoče soditi, kako se bo obnašalo gospodarstvo čez leto, je vendarle moč ugotoviti, da se je število izgubarjev v krški občini povečalo. Precej sprememb je prinesel tudi nov obračunski zakon, težave povzročajo intervencijski zakoni, vse skupaj pa vpliva na to, da so se politično-varnostne razmere poslabšale. Člani občinskega komiteja ZK Krško, ki so se sestali 19. maja, so zato največ razpravljali prav o tem.

Predsednik IS Igor Dobrovnik je v uvodu povedal, da je bila v resoluciji zapisana 3-odst. gospodarska rast, v resnici pa je bilo v prvem četrtletju doseženo le lansko poprečje. Še hujše je, da se je v občini povečalo število izgubarjev, da več delovnih organizacij posluje na meji rentabilnosti. Po novem obračunskem zakonu so zaloge bolj realno ovrednotene, večja je amortizacija ipd., zato je seveda razumljivo, da je manjša tudi akumulacija. Ta znaša v krški občini samo milijardo dinarjev. Večina delovnih organizacij je pripravila sanacijske programe, vendar je med njimi tudi precej takih, ki so zgolj formalne naprave. Pohvalil je sanacijski program Kovinarske. V Kovinarski bodo uvedli disciplinske postopke proti vsem, ki so delovno organizacijo pripeljali v tako stanje.

Posebno kritične bodo razmere v skupni porabi, kjer so marca in aprila še nekako zvozili, sedaj pa obstaja resna bojazen, kako bo maja in junija. SDK je izločila za 580 milijonov dinarjev sredstev, samoupravne interesne

Silvo Gorenc, član CK ZKS: Kaj smo v teh zadnjih petih letih naredili, da smo iz samoupravljalcev naredili mezdne delavce, da nikogar več ne zanimajo razvojne perspektive, ampak samo še plače. Vsa družbena struktura se ukvarja z »genialnimi« intervencijskimi zakoni, preračunava indekse, namesto da bi se ukvarjala z gospodarstvom, proizvodnjo, izvozom. Povečano administriranje duši samozavest ljudi, jim jemlje energijo, da bi spreminjali razmere. In kadar govorimo o takoli imenovani varnostnopolitični situaciji, ne bi smeli pozabiti tudi na to. Skupščine so samo še za to, da delegati dvigajo roke tako rekoč za vsako neumnost, ki si jo kdo izmisli. Jasno pa je, da moramo marsikaj

počistiti tudi v svojem lastnem okolju. V komunalni skupnosti Krško se ne ve, kdo pije in kdo plača. V zadnjih letih smo kljub temu da smo ena izmed najbolj razvitih občin v Sloveniji, naredili zelo malo. In naj omenim še skupno porabo. V Sloveniji je neka meja, preko katere ne moremo. Dovolj nam je eksperimentov z zakoni, saj ljudje nismo laboratorijske živali, na katerih se opravlja vivisekcija.

Na seji komiteja so za novega sekretarja izvolili Franca Dularja, dosedanja sekretar predsedstva občinskega komiteja ZK Krško Jože Habinc pa je odšel na novo delovno dolžnost v tovarno celuloze in papirja.

skupnosti so svoje lanske presežke že porabile, pri bankah pa morajo najemati kredite. Zlasti kritično je v zdravstveni skupnosti. Ostaja tudi resna bojazen, da bodo občinsko upravo zapuščali najboljši delavci, denarja pa ni inšpekcijske službe itd. Vprašanje je tudi, kako bodo svoje probleme reševale krajevne skupnosti.

V takih razmerah bi bila vloga ZK lahko

drugačna, kakor je sedaj, vendar je v njej vse preveč oportunistov, ljudi, ki jim ni do politične akcije, ki se boje prepaha. Zato tudi ni mogoča selektivnejša kadrovska politika, čeprav bi bila v marsikaterem okolju še kako potrebna.

J. SIMČIČ
Dolenjski list
z 8. 5. 1987

Kmetijstvo: samo hitro ukrepanje

Franc Pipan, sekretar MS ZKS Posavja:

V Posavju je kmetijstvo pomembna gospodarska panoga. V pretežni meri imamo dobre naravne danosti za razvoj poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in vinogradništva. V letih pospešenega kmetijskega razvoja v Sloveniji smo tudi v Posavju dosegli napredek. Zlasti opazen je bil razvoj na področju vinogradništva, sadjarstva in živinoreje. Tudi na kmetijah je bilo postorjeno veliko naprednega in tok deagrarizacije se je upočasnilo. Ljudje, ki delajo v kmetijstvu, so dobili zaupanje v družbene odločitve, ki so zadevale kmetijstvo. Kriza, v kateri se sedaj nahajamo, pa je ponovno porušila ugled državne in samoupravne politike

do tega področja. Kmetijstvo je v tem trenutku morda najhujše prizadeto in ljudje so prepričani, da bodo zopet kmetje delavci v kmetijskih delovnih organizacijah plačali napake drugih. Nezadovoljni so, posledice se kažejo v nemotiviranosti za vlaganja v zasebno kmetijsko proizvodnjo in v upadanju kmetijske proizvodnje. Mladi se ne odločajo za prevzem kmetij, starostna struktura kmečkih gospodarjev postaja vse bolj ovira za tehnološki napredek kmetij. Potrebno je hitro ukrepati, sicer bomo ob čredo, vinogradi in sadovnjaki se nam bodo postarali in njiv ne bomo več gnojili.

V Posavju smo v tem času pred pomembnimi posegi v ravninski kmetijski prostor. Nepovratno bo izgubljenih nekaj tisoč hektarjev plodne zemlje. Akumulacije savskih elektrarn, nova

avtocesta, hitra železnica, plinovodi, daljnovodi in še kaj krčijo obdelovalne površine. Zaradi teh posegov se bodo gotovo rojevali določeni politični konflikti. Zavedamo se, da so ti posegi za narodno gospodarstvo nujni, vendar istočasno terjamo, da naj bodo skrajno pretehtani. Za odvzeto zemljo terjamo pravično odškodnino in odločno se bomo zavzeli, da se bo ta odškodnina uporabila za pridobivanje novih kmetijskih zemljišč oz. za vlaganja v kmetijsko proizvodnjo. Ob tem bo potrebna zadostna pomoč strokovnih institucij, zlasti gospodarske zbornice in kmetijskih delovnih organizacij.

V pripravih na današnjo sejo CK ZKS smo v Posavju ocenili gradivo za sejo kot dobro in nakazane usmeritve za dopolnjevanje strategije razvoja kmetijske pr-

oizvodnje kot vzpodbudne. Želimo le njih hitro uresničitev. Konkretno pa bi dodali še nekaj mnenj:

— Ob spremembi ustave se moramo med drugim odločno zavzeti, da se v 80. členu zvezne ustave spremeni oz. črta ideološki anahronizem — 10 ha agrarnega maksimuma. Ne bom tu razvijal razlogov za takšno naše stališče, saj so jih že mnogi pred menoj, gotovo zelo odmevno profesor Mencinger s pravne fakultete pred časom v časopisni polemiki. Ob sedanjih tehnološki stopnji obdelave kmetijskih površin je sedaj veljavni agrarni maksimum primerljiv z velikostjo ohišnice v starih časih stalinizma vzhodne Evrope.

Znebiti se moramo prastrahu pred kulaki. Za urejanje zemljiškega maksimuma bi morala biti pristojna republiška zakonodaja.

— Glede kmetijskih zemljiških skupnosti smo mnenja, da bi kazalo proučiti opravičljivost njihovega obstoja oz. razdeliti njihove funkcije tako, kot je to opisano v gradivu za današnjo sejo. Torej bi se zavzel za delitev funkcij, ki jih sedaj opravlja kmetijskozemljiška skupnost, med upravne organe in kmetijske delovne organizacije.

— Še vedno smo priča nezadržnega drobljenja kmetijske posesti. Zemlja vse bolj prehaja v roke nekmetov. Ta proces moramo nujno ustaviti z ekonomskimi vzvodi oz. z davčno politiko. Zelo slabo izkoriščamo možnost, da bi neboleče večali fond družbenih zemljišč. Kmetijske delovne organizacije nimajo denarja, da bi odkupovale zemljo, ki je naprodaj. 128. člen Zakona o dedovanju je sprožil proces, ki je družbeno pozitiven: zemlja ostarelih kmetov, ki jih vzdržuje socialno skrbstvo, ob zapuščinskem postopku preide v roke socialnega skrbstva. To zemljo bi morali obdržati v fondu družbene lastnine in bi jo lahko uporabljali za nadomestilo odvzete zemlje ali za organizirano kmetijsko proizvodnjo v družbenem sektorju.

— V gradivu bi kazalo več pozornosti posvetiti hranilno-kreditni službi, kajti sedanji predpisi dobesedno hromijo to sicer že zelo staro ekonomsko institucijo kmetov. Obračunski zakon in politika obrestnih mer zavirata delovanje hranilno-kreditnih služb. To je potrebno prilagoditi interesom varčevalcev in posojilojemalcev, ne pa prepustiti odločanje v tej instituciji državni administraciji.

Razprava tov. PIPANA na 8. seji CK ZKS dne 27. 5. 1987

V razmislek ...

Več znati, več veljati

Znanje je bilo že od nekdaj v človeški družbi tisti dejavnik, ki je ločevalo ljudi med sabo, ki je vzpodbujevalo in krojilo razvoj in napredek. Od večje količine znanja in njegove večje uporabe v vsakdanjem življenju je bila vedno odvisna tudi materialna osnova človeške skupnosti in stopnja njenega blagostanja. Znati je ves čas pomenilo storiti kaj hitreje, učinkoviteje in bolj jasnovidno.

Temelje takšnemu načinu razmišljanja in življenja je postavila že starogrška, antična družba; v času renesanse, poldrugi tisočletje, temno in mračno tisočletje pozneje je bil s humanističnim pogledom na svet, zastrtim predvsem v človeka, postavljen most v novoveško skupnost, ponovno oprt na trdne temelje znanosti in znanja.

Danes znova znanje, slabo tisočletje pozneje, odločilno dobiva na pomenu... Kaže se nam kot edini izhod iz nakopičenih protislovij, kot zadnja možnost v bodoče še ohraniti in negovati krhke in zlahkne silnice, ki so pripeljale Homo sapiensa iz krapinskih votlin do sodobnih nuklearnih kažipotij.

Znanje je v našem svetu temeljni produkcijski dejavnik. Zatorej smemo še vedno pritrditi Marxovi misli, da znanost kot oblika razvoja človekovih produktivnih sil, izsiljuje revolucionarno akcijo producentov — akcijo za spremembo načina produkcije svoje eksistence.

Razvoj produkta — na znanstveni osnovi — je potemtakem samo način razvoja producentov.

Peveč zapleteno, preveč znanstveno?

Morebiti.

Potrditev tega stališča najdemo povsod, kjer so znanje znali uporabiti v konkretni praksi. To pa je mogoče le ob primerni koncentraciji znanja, z združevanjem intelektualnih potencialov in s timskim delom.

Zato so tudi današnje najrazvitejše družbe zmogle tolikšen korak naprej in odločilno vstopiti v tretjo tehnološko revolucijo.

Kdor danes prodaja znanje, žanje uspeh in ekstra profit. In potem znova vlaga v znanje!

Začne pa se vse skupaj z navidez pretiranim povečanjem števila tistih, ki se radi učijo, ki se hočejo spopadati s knjigami in iz njih črpati moč. Dejstvo, da smo v našem kolektivu v zadnjih treh letih potrojili število štipendistov, čeprav nam danes to še objektivno ne zmore obroditi pričakovane kakovosti, nas navdaja z optimizmom. Tudi zato, ker so podobna pota že pred leti ubrali kolektivi, ki v našem gospodarstvu kaj pomenijo. Znanje, ki ga na ta način nameravamo v večji količini usmeriti v našo tovarno in v Posavje, nas mora potegniti naprej. In nas spremeniti, preobraziti...

Kajti, da je znanje moč, je spoznal že Giordano Bruno, brezkompromisni borec za napredek človekove misli in sreče, za njegovo humanistično renesanso.

Več znaš, več veljaš, pravi slovenski ljudski rek. Zato hočemo več znati in več veljati. Pa tudi boljše živeti.

Milan Jazbec

Uskladiti interese v dobro človeku!

"Stopnja idejne zavesti članov ZKS je skoraj na ničli," so menili nekateri udeleženci razgovorov o aktualnih idejno-političnih razmerah v družbi in Zvezi komunistov, ki se te dni vrstijo v Posavju. Če je sklepati iz tega, da temu prepričanju ni nihče oporekal, potem lahko nižemo tudi naslednje kritične pripombe, izrečene na račun vloge in delovanja komunistov v družbi. Očitno smo si o sebi ustvarili neko podobo, ki pa nikakor ni enaka tisti, ki jo imajo o nas delovni ljudje in občani. Zaradi tega je seveda tudi vprašljiva pripravljenost teh ljudi, da bi sledili našim idejam, od opredeljenih stališč do njihove uresničitve pa je zopet pogosto predolga pot.

Res je sicer, da smo postali vse preveč družba potrošniško usmerjenih zasebnikov in nam ostaja kaj malo časa in volje za družbeno koristno-prostovoljno delo, kljub temu pa ne gre podcenjevati t.i. obrobnih vprašanj, kot jih opredeljuje delovno gradivo, ker so za občane ta vprašanja prej eksistenčnega kot obrobnega pomena. Pri tem ni nič manj bistveno, če govorimo o padcu standarda ali o razkoraku med deklarirano samoupravnostjo naše družbe in dejanskim, čedalje pogostejšim etatističnim načinom odločanja.

Posledica teh in cele vrste drugih napak v ravnanju tako posameznikov kot celotne ZK je zelo visoka povprečna starost članstva, skrajno majhen dotok mladih in čedalje manj delavcev v naših vrstah. Zveza komunistov bi morala pereča vprašanja, ki pestijo družbo, prva načenjati in iskati rešitve skupno z ostalimi subjekti, ne pa čakati, da jih potisnejo na površje stavke, revolte, izsiljeni sestanki..... S samimi deklarativnimi opredelitvami delovnih ljudi, še najmanj pa mladine, ne bomo pritegnili na svojo stran. Program ZK mora biti namenjen mobilizaciji delavcev, ne pa samemu sebi in pri njegovem razčiščevanju, pri iskanju skupnih stališč igra

načina kadrovanja za te oblike dela. Tudi sicer nam ne bi smelo biti vseeno, kakšne kadre in kakšno znanje imamo v družbi, saj ob dejstvu, da je skoraj polovica delovne sile v naši republiki nekvalificirane moramo računati na ogromen tehnološki višek v bodočem razvoju gospodarstva in jasno je, da lahko od teh kadrov pričakujemo predvsem zaviranje nadaljnjega tehnološkega razvoja. Ravno znanje pa je v perspektivi edini stvaren nosilec razvoja.

Še vrsto elementov bi lahko razčlenili, ob katerih so se razpravljalci zadržali: "usoda" višine članarine v ZK, vzroki za izstopa iz članstva, načini, kako kar se da omejiti zlorabo družbenih sredstev nesposobnost uresničevanja zastavljenih ciljev..., a takim problemom pač ni lahko preprosto priti do konca! Tako so se jih pač samo dotaknili in zabeležili svoja razmišljanja o tem. Kar precej besed pa so namenili povečanju učinkovitosti dela in nagrajevanju po delu, ki je v neposredni zvezi s tem, oboje pa izhaja iz normativnih sprememb, ki so pred nami. Prevladalo je mnenje, da so delavci (zlasti slabi) na svojih delovnih mestih vse preveč zaščiteni, da imajo nanje skoraj monopol. Ko so enkrat zaposleni, so tako rekoč nepremakljivi, ne glede na to, če so (ne) ustvarjalni, se dodatno (ne) izobražujejo....

Ena izmed poti, da povečamo učinkovitost dela bi bila po nekod že preverjena metoda, skrajšanja fiksnega dela osebnega dohodka celo na 40 %. S 60 % variabilnim delom osebnega dohodka bi delavca gotovo (ne glede na stopnjo izobrazbe in delovno mesto) prepričali, da bi bolje delal - začutil bi, da dela zase.

I. Kastelic

temeljno vlogo javnost dialoga nad idejnimi strujami, katerih nobene ne kaže podcenjevati. Mi pa smo vse premalo sposobni razbrati agregacijo interesov, prisluhniti pravočasno zahtevam in predlogom posameznih skupin in v demokratičnem dialogu poiskati skupni jezik. V bistvu bi šele tako začeli res uveljavljati pluralizem interesov.

Sicer pa so se udeleženci razprav o gradivu "Aktualne idejnopolične razmere v družbi in ZKS" izrazili pozitivno, češ, da le-to odstopa od načinov pisanja, doslej uveljavljenih v partijskih dokumentih. Kljub temu pa so nekateri menili, da je v njem še vedno premalo čutiti skrb za človeka. Naš sistem vrednot je postal ohlapen in izmed pokazateljev takega stanja naj navedemo preko 50 % osip kandidatov v različnih oblikah IPU, kar je seveda delno tudi posledica

V DVEH DNEH TROJE ZMAG KRŠKIH KOLESARJEV

Mladi, obetajoči kolesar Dejan Jordan iz Brestanice se vse bolj uspešno prebija v slovenski pionirski kolesarski vrh. 20. junija je zmagal med pionirji A na dirki v Bohinjski Bistrici v okviru kriterija za pokal slovenskih mest, 21. junija pa na republiški dirki za pokal mesta Hrastnik. Na tej dirki je med mlajšimi mladinci ugnal vse svoje tekmece tudi Igor Kranjec iz Krškega. Uspeh so dopolnili tudi ostali krški kolesarji z boljšimi mesti.

ROMAN BLATNIK

Novice iz kolesarstva

Od našega zadnjega javljanja v aprilu pa do sedaj se je zopet nabrala kopica lepih rezultatov mladih krških kolesarjev.

Na ciklokrosih za republiško prvenstvo v Krumperku in Mengšu sta se na težki progi izkazala Igor Kranjec in Tomaž Logar s po dvema osvojenima 1. mestoma. Obetavni Dejan Jordan je bil med pionirji A enkrat 2. in drugič zaradi velike smole 7. Boris Radej in Aljoša Šumlaj pa sta osvojila 5. in 8. mesto. Na kriteriju mesta Karlovac sta se Igor in Tomaž med S/M prebila na 6. in 7. mesto, drugi dan na cestni dirki v istem mestu pa je bil Igor odlični drugi. Istega dne je na zaključni prireditvi mednarodne dirke Alpe-Jadran v Novem mestu Dejan Jordan v tekmovalstvu za naslov sprinterja Dolenjske osvojil 3. mesto, Božo Kovač pa je bil šesti. Dirka na relaciji Zagreb-Kumrovec, posvečena dnevu mladosti, je Igorju prinesla 2. mesto, v skupni razvrstitvi enotne kategoriji S/M in M/M pa 8. mesto. Tudi teden dni kasneje, na dirki za veliko nagrado TIK Kobarič, ni šlo brez uspeha mladih Krčanov. Dejan Jordan se je uvrstil na 2., Igor pa na 3. mesto. Končno je nastopil tudi dan zmagoslavja mladega Jordana. Dosegel ga je z zmago na Talisovem kriteriju v Mariboru. Drugi dan na cestni dirki po okolici Maribora, pa je Igor osvojil gorski cilj in bil 2. na letečem cilju, medtem ko je v skupni uvrstitvi zasedel 8. mesto.

Tudi po organizacijski plati so se navdušenci krškega kolesarskega športa Logar, Blatnik, Kranjec, Žižek in drugih izkazali. V počasitev dneva mladosti in 100. obletnice kolesarstva v Sloveniji s pripravili in uspešno izpeljali II. tradicionalni kolesarski maraton Matije Gubca. V lepem, sončnem nedeljskem dopoldnevu se je na 65 km dolgo pot podalo 130 kolesarjev iz Slovenije in sosednje Hrvaške. Kolesarje so med vožnjo vzpodbujale viže narodno-zabavnih ansambllov, ki so jim jih »servirali« iz spremljevalnega vozila. Tudi precej izdelana cesta od Bizelskega do Globokega jim ni vzela poguma in dobre volje. V slabih dveh urah in pol je bila večina že na cilju v Krškem, kjer so prejeli lične medalje in okusen pasulj iz tovarniške menze »Djura Salaja«. Najštevilnejša je bila ekipa DO SIP Šempeter (12), najštevilnejša družina iz Litija (3), najstarejša udeleženca pa z Vrhnike (56 in 55 let).

Tudi druga prireditve — kolesarska dirka za nagrado Krškega, ki šteje za točkovanje v kriteriju slovenskih mest, je minila uspešno in ob imenitni udeležbi vseh najboljših kolesarjev jugoslovanskega kolesarstva. Tu so bili dvakratni zmagovalec

dirke po Jugoslaviji Jure Pavlič iz Roga, balkanski prvak Sandi Papež iz Krke, zmagovalec dirke Alpe-Jadran Gorazd Penko in ostali mojstri tega športa. V boj za najboljša mesta so posegli tudi gostje iz beograjskega kluba Čukarički. Daleč najuspešnejši so bili tekmovalci novomeške Krke, saj so osvojili kar štiri prva mesta od petih možnih. Med pionirji B je tako zmagal Uroš Muren, med pionirji A Boštjan Mrvar, med starejšimi mladinci Igor Turk, in med člani Sandi Papež. Eno samo prvo mesto je krkašem »ukradel« Andrej Dolinar iz Ljubljanske Astre v kategoriji mlajših mladincev.

Krčanom pa je športna sreča ravno pred domačim občinstvom obrnila hrbet. Najuspešnejši je bil prav gotovo Dejan Jordan (P/A), ki mu je 2 kroga pred ciljem počila zračnica in se je moral zadovoljiti s 15. mestom. Igor Kranjec je pristal na 10. mestu. Zato pa so prijetno presenetili novinci — v kategoriji P/B Smiljan Hriberšek s 5. ter David Dremelj in Tomaž Malik s 7. oziroma 8. mestom. Naj povemo, da je bila to njihova prva »ta zares« dirka. Na tej prireditvi, ki je sodila v okvir praznovanja občinskega praznika, je sodelovalo preko 100 kolesarjev iz 10 klubov.

Roman Blatnik

KOLAŽ

SPORED FILMSKIH PREDSTAV V JULIJU IN AVGUSTU

DKD za vas ob vstopu v 10. obletnico v poletnem filmskem programu — julij in avgust — znižana vstopnina za kino (300 din!) — brezplačne nočne petkove predstave (ob 21.30) — srede s karatejem — in voščilo: prijetno dopustniško razloloženje!

Pridružujemo si pravico do morebitnih sprememb!

Vabljeni k ogledu — upamo, da smo se dovolj potrudili, da se boste pri nas počutili prijetno!

Seveda pa si želimo slišati vaše odmeve na našo poletno dopustniško akcijo — obiščite nas, pokličite nas in pomagajte nam uresničiti vaše želje!!!

JULIJ 1987

Sreda, 1. julij ob 18. uri: SREČEN PRAZNIK, francoska komedija
Četrtek, 2. julij ob 20. uri: PROFESORJI SO PONORELI, ameriška komedija
Petek, 3. julij ob 21.30. uri: NOČNA PREDSTAVA: VABA, ameriš. detektiv. psihološki film
Nedelja, 5. julij ob 18. uri: POGREŠAN, ameriški politični
Torek, 7. julij ob 20. uri: ČASTNI KONZUL, ameriški triler
Sreda, 8. julija ob 18. uri: LOV NA ČLOVEKA, ameriško italijanski akcijski
Petek, 10. julij ob 21.30: NOČNA PREDSTAVA: RESNIČNE ZGODBE VII, nemški erotični
Nedelja, 12. julij ob 18. uri: BRAZIL, angleško ameriški fantastični
Torek, 14. julij ob 20. uri: UBIJALEC V HIŠI, ameriški horor
Sreda, 15. julij ob 18. uri: LEGENDA O TARZANU, angleški avanturistični
Četrtek, 16. julij ob 20. uri: KOBRA, ameriška kriminalka
Petek, 17. julij ob 18. uri: KOBRA, ameriška kriminalka
Petek, 17. julij ob 21.30: NOČNA

PREDSTAVA: UČENKE MADAME OLGE, španski erotični

Nedelja, 19. julij ob 18. uri: PASJA VROČINA, francoska kriminalka

Torek, 21. julij ob 20. uri: MORSKI VOLKOVI, ameriški vojni

Sreda, 22. julij ob 18. uri: NEOBVLAĐANA MOČ ameriški znanstveno fantastični

Četrtek, 23. julij ob 20. uri: MRTVI IN POKOPANI, ameriški fantastični

Petek, 24. julij ob 21.30: NOČNA PREDSTAVA: TELESNA STRAST, amer. ljubezenski triler

Nedelja, 26. julij ob 18. uri: NOČ KOMETE, ameriški znanstveno fantastični

Torek, 28. julij ob 20. uri: ZLOČINIZSTRASTI, ameriški erotični triler

Sreda, 29. julij ob 18. uri: OSVAJALCI DŽUNGLE, italijanski avanturistični

Četrtek, 30. julij ob 20. uri: BITJE, ameriški horor

Petek, 31. julij ob 21.30: NOČNA PREDSTAVA: GOLJUFIVA IGRA, ameriška kriminalka

AVGUST 1987

Sobota, 1. avgust ob 20. uri: LET NAD KUKAVIČJIM GNEZDOM, ameriška tragikomedija

Nedelja, 2. avgust ob 18. uri: LET NAD KUKAVIČJIM GNEZDOM, ameriška tragikomedija

Torek, 4. avgusta ob 20. uri: ŽENA V PLAMENU nemška drama

Sreda, 5. avgust ob 18. uri: V ZMAJEVEM GNEZDU, hongkonško ameriški film

Petek, 7. avgust ob 21.30: NOČNA PREDSTAVA: PRIVIDI GROZE, amer. film groze

Nedelja, 9. avgust ob 18. uri: POLICAJ NA ROBU ZAKONA francoski akcijski

Torek, 11. avgust ob 20. uri: VOLKOVI, ameriški horor

Sreda, 12. avgust ob 18. uri: NA ZMAJE-

VI POTI, hongkonški karate
 Petek, 14. avgust ob 21.30: NOČNA
 PREDSTAVA: HUDOBNI FANTJE,
 ameriška drama
 Nedelja, 16. avgust ob 18. uri: CINDY,
 italijan, ameriška ljubezenska drama
 Torek, 18. avgust ob 20. uri: ŽELO 2,
 ameriški akcijski
 Sreda, 19. avgust ob 18. uri: PEST VE-
 LIKEGA ZMAJA, hongkonški karate
 Petek, 21. avgust ob 21.30: NOČNA
 PREDSTAVA: VROČA DEKLETA,
 nemški erotični
 Nedelja, 23. avgust ob 18. uri: OB-
 RAČUN V VELIKEM MESTU, ameri-
 ški avanturistični
 Torek, 25. avgust ob 20. uri: HANA IN
 NJENE SESTRE, ameriška zabavna
 drama
 Sreda, 26. avgust ob 18. uri: PET ZMAJE-
 VIH KREMPLJEV, hongkonški karate
 Sreda, 26. avgust ob 20. uri: HANA IN
 NJENE SESTRE, ameriška zabavna
 drama
 Četrtek, 27. avgust ob 20. uri: HANA IN
 NJENE SESTRE, ameriška zabavna
 drama
 Petek, 28. avgust ob 21.30: NOČNA
 PREDSTAVA: MORILSKO POLETJE,
 francoska drama strasti
 Nedelja, 30. avgust ob 18. uri: SMA-
 RAGDNI LED, ameriški avanturistični
 PRIHAJA — TOP GUN!!!

Uprava

NOGOMETNI TURNIR NA ZDOLAH

V nedeljo, 7. junija je zdolski TVD Par-
 tizan skupaj z mladinsko organizacijo
 priredil že 6. nogometni turnir Memorial
 Petra Mavsarja, katerega se je tokrat
 udeležilo 10 ekip. Dva favorita ekipa JLA
 iz Cerklj in Ptujka iz Ljubljane sta iz-
 padla presenetljivo že v 1. kolu, po dokaj
 zanimivih srečanjih pa je zaradi boljše
 razlike v zadetkih zmagala ekipa Caffé
 bar iz Krškega pred Kobro iz Veniš in
 Startasom prav tako iz Krškega. Predsed-
 nik organizacijskega odbora Jože Slivšek
 je podelil vsem sodelujočim ekipam
 posebna priznanja, prvim trem pokale,
 najboljšemu strelcu Plankarju in vratarju
 Bizjaku (oba Kobro) pa praktična darila.
 Veliki prehodni pokal bo leto dni
 dopolnjeval zbirko trofejev v lokalu Vrlja v
 Krškem.

S. M.

Zdaj gre zares

**V Krškem sprejemajo prijave za nape-
ljavo tv kablanskega omrežja**

KRŠKO — Po krajšem zatišju se je v
 Krškem začela resna akcija za gradnjo
 kablanske mreže za sprejem satelitskih tv
 programov. V teh dneh so dobili krajan
 treh krajevnih skupnosti, Krško, Lesko-
 vec in Dolenja vas, posebne vprašalnike, s
 katerimi bodo ugotovili, koliko je sploh
 interesentov za kablansko TV.

»Nadaljnji potek akcije je seveda
 odvisen predvsem od tega, koliko bo ta-
 kih gospodinjstev, ki se bodo odločila za
 napeljavo kablov,« meni Ivan Mirt, za
 informiranje v odboru za gradnjo
 kablanskega omrežja. »Če bo interesentov
 več, potem bo napeljava cenejša. Za
 primer naj povem, da bi po sedanjih ce-
 nah veljala 150.000 dinarjev, če bi se za
 napeljavo odločilo 2.000 gospodinjstev z
 območja teh treh krajevnih skupnosti. Če
 jih bo pol manj, potem bo prispevek še
 enkrat večji. Povedati pa moram, da
 bomo z napeljavo kablo predvsem izb-
 oljšali sprejem že obstoječih programov,

ljubljskih, zagrebških, koprskih, bolj-
 ši pa bodo tudi signali za sprejem radijskih
 valov. Posebno mikavna pa bo za naro-
 čnike tudi možnost sprejemanja prog-
 ramov TV s satelita, saj bodo lahko izbi-
 rali med osmimi programi. Kasneje se bo
 ponudba nemara še povečala. Vendar je
 sedaj najpomembnejše, da zberemo de-
 nar. Vsi ki se bodo prijavili kot naročniki
 za napeljavo kablanskega omrežja, bodo
 morali že do konca junija podpisati
 pogodbo. Do srede julija bodo dobili na
 dom položnice za plačilo stroškov, ves de-
 nar pa bi moral biti zbran v šestih mesecih.
 Računamo, da bo omrežje zgrajeno in
 sposobno za uporabo že do konca tega le-
 ta,« je povedal Mirt.

Kot kaže, je med prebivalci treh krajevn-
 nih skupnosti veliko zanimanja za nape-
 ljavo kablanskega omrežja. Ostaja pa tudi
 možnost za oddajanje lokalnega progra-
 ma TV. Dodajmo še to, da bo glavna
 sprejemna postaja zgrajena na Libni, pri-
 marni vod bo potekal do Stare vasi, od
 tam pa bodo napeljali kable k
 naročnikom.

J. S.
 Dolenjski list
 18. 6. 1987

VII. srečanje klubov Maksa Perca

Zveza klubov Maksa Perca Slovenije in
 klub Maksa Perca iz Krškega sta 23. maja
 organizirala 7. turnir Maksa Perca v
 počastitev dneva varnosti in spomina na
 narodnega heroja, po katerem nosijo ime
 zveza oziroma klubi upokojenih delavcev
 organov za notranje zadeve.

Na turnirju je sodelovalo 41 tekmoval-
 nih ekip, ki so prišle iz klubov v Ljubljani,
 Kopru, Celju, Mariboru, Novem mestu,
 Murski Soboti, Dravogradu, Trbovljah,
 Novi Gorici, Krškem, Postojni in Kranju,
 njihovi člani pa so se pomerili v streljanju,
 kegljanju, balinanju in šahu. V skupnem
 seštevku je bila najboljša ekipa Kranja, za
 njo pa ekipi Maribora in Celja; Krčani so
 bili deveti. V posameznih disciplinah so
 bili zmagovalci naslednji: v streljanju
 Kranj, kegljanju Celje, balinanju Ma-
 ribor in v šahu Ljubljana.

Prehodni pokal je ekipi Kranja izročil
 Tomaž Ertl, sekretar RSNZ. Predsednik
 Zveze klubov Maksa Perca, Dušan Roz-
 man — Orlov, pa je podelil pokale za prva
 tri mesta v posameznih disciplinah, me-
 dalje posameznikom in ostale nagrade.

Prihodnje leto bo srečanje v Novem
 mestu. Pokrovitelj srečanja je bila Tovar-
 na celuloze in papirja, podprli pa so ga še
 SO Krško, RSNZ, NEK, SOP in UNZ
 Krško.

Klub Maksa Perca s sedežem v
 Krškem je bil ustanovljen l. 1983.
 Trenutno šteje 49 članov — up-
 okojenih delavcev organov za not-
 ranje zadeve iz občin Brežice,
 Krško in Sevnica. Včlanjen je v
 Zvezo klubov Maksa Perca Slove-
 nije ter v Društvo upokojencev
 Krško.

Klub povezuje upokojence,
 njegov glavni namen pa je usmeriti
 čim več članov v dejavnosti, v kate-
 rih bi bili še naprej aktivni in koris-
 ni člani naše družbene skupnosti.
 V svojem poklicnem delu so si na-
 brali bogate izkušnje, ki danes
 lahko izjemno koristijo krajevnim
 skupnostim v dejavnostih, ki kre-
 pijo naš splošni ljudski odpor in
 družbeno samozagato, še posebno
 pa so dobrodošli pri organiziranju
 narodne zaščite. S svojim vključev-
 vanjem v vsakdanje delo krajevnih
 in drugih družbenopolitičnih or-
 ganizacij in društev prispevajo čla-
 ni kluba k utrjevanju našega
 družbenopolitičnega sistema. Ob
 vsem tem pa v klubskrbijo tudi za
 športno-rekreativno, kulturno in
 družabno dejavnost.

Delovanje kluba financirajo
 člani sami. To jim omogočajo
 njihovo vključevanje v varovanje
 družbenega premoženja in poseb-
 na opravila za organizacije zd-
 ruženega dela.

-J

MORALNE PČICE

Rasni senzibilitet

Svijet

Ne željo biti nepravilni, ali mislim da poznam samo jednu osebo koja uistinu nije rasist. Tamara, moja prijateljica sa studija, i ja bili smo u nekom londonskom disko-klubu i ona je otišla u toalet.

Brzo se vratila i uplašeno rekla kako se nije usudila ući u prostorij u umivaonice, odmah iza vrata, neki je mladić šamarao djevojku i ona je prokvarila iz nosa. Tamara je to odmah prijavila redarima.

Kad sam je desetak minuta poslije toga otpratio da bih provjerio je li sad sve kako valja, mladić i djevojka još su bili ondje, ali situacija se u međuvremenu očito smirila. Ona se umivala, on je sjedio na jednom od unevaonika razgovarajući sa čim, se, sasvim smirano. Tamara mi nije rekla malen detalj, mladić koji je malo-prije tukao djevojku bio je crnac.

To ni po čemu nije osobit incident — primjer rutinskog noćnog mučičkog nasilja zbog strasti, nespavanja, droge i preglahe glazbe — no zato je mnogo zanimljivija bila reakcija moje prijateljice.

Zapamtite se na trenutak kako biste u jednoj noćnoj, spontano, bez razmišljanja, opaski aličan događaj. Prema mom intencijom istraživanju na, priznajem, rela-

tivno uskom i nereprezentativnom uzorku, svi anketirani priznali su kako bi vjerojatno rekli: «Ondje u zahodu crnac tuče djevojku». Tamara je u tom smislu bila potpuno iznimka. Nije je mladičevu boku koze istakla, niti je je namjerno preispitivala što bi u oba slučaja, pokazalo njezin rasni senzibilitet. Ona je nije dovela ni u kakvu vezu sa spomenutim događajem, kao da je nije ni opazila.

To što većina ne bi propustila da, barem uzgred napomene kako upravo crnac, a ne jednostavno neki mladić, tuče djevojku, ne znači automatski da su oni aktivni rasisti, ali ipak često implicira rasni predrasuda: crnci su nečivilizirani, nasilni i opasni, pa tuku bjele djevojke.

Do prije nekoliko godina takvo bi se rezoniranje tajlo no postupno je postalo javno, što upozorava na promjene u ideološkoj klimi, morali i društvenim običajima.

Početak osamdesetih, obježen «novim konzervativizmom», očajan zbog je na ulici, pri konverzaciji za stolom pa i u medijima, prešutno odobro verbaliziranje rasnih predrasuda. Bilo rasisti li možda antisemiti, postalo je pomodno, ekscitirano i nekonvencionalno, način oponiranja liberalnoj većini koja je iz šezdesetih

izšla sa parolama rase, spolne ili nacionalne jednakosti. U nas je takvom stilu duha pogodovala krizna dnevno-politička praksa: Albanci, Bosanci i još neki, postali su naši crnci.

Ne kako pristojni ljudi ne mijenjaju elementarna humanistička uvjerenja kao marku džinsa ili boju kose, nema nikakvog razloga da se konformirate s takvim trendom. Budite odani i kad pred vama prijateljem židovom netko ispuca kakvu duhovitost s temom iz konologije, jasno pokazuje da je to neukusno. Ne upotrebljavajte Tursku kao metaforu za zaostalost: oni su nekada bili nešto prično uspjehi osvajači a danas se s inflacijom bore mnogo uspješnije od nas. Ne sudjelujte u kavarskim tribunama o tome, smrdi li crnci. U usporedbi s prosječnim zapadnim njezime crncem koji zaraduje barem desetputa više i živi u suvremenom središtu svijeta, mi visimo pri kraju civilizacijske liane. I ne zaboravite se, za bjelovjetrovskog rasista u koga ste se, eventualno iz pomodnosti, ugledali, bitne razlike između Turaka, Alžira i Jugoslavena zapravo i nema.

Vladimir Cvitanić

Scena iz filma «Pogodi tko dolazi na večeru»
Foto: Antun Stokich

svjet 43

Moralna zgodnica o rasizmu:

Zamorci nimaju vedno črne kože

Ne želim biti krivičen, a mislim, da poznajam samo eno osebo, ki resnično ni rasist. To je Tamara, moja prijateljica iz študentskih let. Bila sva v enem izmed londonskih disko klubov in napolila se je v sanitarije. Kaj kmalu je bila nazaj in razburjeno dejala, da ni upala vstopiti, ker je v prostoru z umivalniki neki mladenič klofotal dekle, da dekle krvavi iz nosu... Zadevo je prijavila redarjem.

Ko sem jo čez deset minut pospremil do sanitarij — hotel sem preveriti, ali je »zrak čist« — sta bila mladenič in dekle še vedno tam, a očitno sta se že umirila. Ona se je umivala, on je sedel na enem od umivalnikov in kazalo je, da se povsem mirno pogovarjata. Le nečesa mi Tamara ni povedala: mladenič je bil črnc. Izpad očitno ni bil po ničemer posebnost, razen po reakciji moje prijateljice.

Vprašajte se, kako bi sami, spontano, brez premišljanja v enem stavku opisali tak pretep. Po moji interni raziskavi na povsem nereprezentativnem vzorcu znanec in prijatelj sem dobil skoraj od vseh enak odgovor. Vsi bi rekli: Na stranišču črnc pretepa dekle! Tamara je bila izjema, ki barve mladeničeve kože in niti poudarila niti namerno zamolčala, kot da je ni opazila.

Večina bi izrabila priložnost in omenila, da ravno črnc pretepa belo dekle, kar sicer samo po sebi ne pomeni, da so rasisti. Pogosto pa je tako izjavo mogoče utemeljevati z rasističnimi predsodki: črnci so nečivilizirani, nasilni, nevarni in zato pretepa jo bela dekleta. Do pred nekaj leti bi takšna sklepanja tajili, a postopoma so postala javna, kar opozarja na spremembe v ideološki klimi, morali in družbenih običajih.

Na začetku osemdesetih, ki jih označuje »novi konzervativizem«, se je nenadoma, po nekakšem tihem sporazumu, na ulici, v kramljanjih za mizo in celo v sredstvih javnega obveščanja pojavilo izražanje rasnih predsodkov. Rasizem ali morda antisem-

JESMO LI NA CRNOJ LISTI

Moramo se privikavati na izmjenjene okolnosti u međunarodnim odnosima

Na otv. dan u Zagrebu održanim predavanju o međunarodnoj situaciji i misli u svet. SFRJ jedan je slušatelj rekao: «Ondje u zahodu crnac tuče djevojku». Tamara je u tom smislu bila potpuno iznimka. Nije je mladičevu boku koze istakla, niti je je namjerno preispitivala što bi u oba slučaja, pokazalo njezin rasni senzibilitet. Ona je nije dovela ni u kakvu vezu sa spomenutim događajem, kao da je nije ni opazila.

Ne kako pristojni ljudi ne mijenjaju elementarna humanistička uvjerenja kao marku džinsa ili boju kose, nema nikakvog razloga da se konformirate s takvim trendom. Budite odani i kad pred vama prijateljem židovom netko ispuca kakvu duhovitost s temom iz konologije, jasno pokazuje da je to neukusno. Ne upotrebljavajte Tursku kao metaforu za zaostalost: oni su nekada bili nešto prično uspjehi osvajači a danas se s inflacijom bore mnogo uspješnije od nas. Ne sudjelujte u kavarskim tribunama o tome, smrdi li crnci. U usporedbi s prosječnim zapadnim njezime crncem koji zaraduje barem desetputa više i živi u suvremenom središtu svijeta, mi visimo pri kraju civilizacijske liane. I ne zaboravite se, za bjelovjetrovskog rasista u koga ste se, eventualno iz pomodnosti, ugledali, bitne razlike između Turaka, Alžira i Jugoslavena zapravo i nema.

činjenica da se moramo početi privikavati i na izmjenjene okolnosti u međunarodnim odnosima i na drukčiju politiku Jugoslavije u njima, jer to naposljetku više nisu ni odnosi ni pozicija od prije dvadeset ili čak trideset i četiri godine. U nas čini se, mnogi na talosni misle da se nisu promijenili, nije — ni u jednemu ni u drugom pogledu.

No prije nego pokušamo odgovoriti što se to napravo krije u izgradnji ojednom tako očigledno stavljenju Jugoslavije i njezinih građana na crnu listu onih koje pogadeju pojedine restriktivne mjere mnogih zemalja, da pogledamo pojednostojno slučajeve, koje smo spomenuli.

Tanjugov dopisnik Đukan Radićević iz Pariza izvještava da francuska vlada zadržava namjeru izmijeniti nespojivu odluku o uvođenju ulaznih viza za građane svih zemalja, osim onih u EU, SFRJ, i Liban. Iznajmimo, postoje u vrhu Francuske i Libanizacija, postoje u vrhu Libana i Francuska, ali se smatra raznim razlozima da daljnija odluka o vizama

mitizem je postal svetovljanski, dobil je navdih ekscentričnosti, nekonvencionalnosti, postal je način nasprotovanja liberalni većini, ki je v šestdesetih letih uveljavljala parole o rasni, spolni in nacionalni enakosti.

Pri nas je takemu stanju duha botrovala krizna dnevno-politična praksa: Albanci, Bosanci in še nekateri so postali naši črnci.

Ker pa lepo vzgojeni ljudje ne spreminjajo temeljnih humanističnih prepričanj tako kot znamko jeansa ali barvo las, ni nikakršnega razloga, da bi podlegli takim

vplivom. Bodite zvesti tudi takrat, ko kdo vpričo vašega prijatelja Žida pove duhovitost o koncentracijskih taboriščih; jasno pokažite, da je to neokusno. Ne uporabljajte Turčije kot metaforo za zaostalost: nekoč so bili Turki naši dokaj uspešni okupatorji, danes pa se proti inflaciji borijo veliko učinkoviteje kot mi. Ne sodelujte v kavarjskih tribunah o tem, ali črnci smrdijo ali ne. V primerjavi s povprečnim zaposlenim newyorškim črncem, ki zasluži vsaj desetkrat več in živi v središču sodobnega sveta, mi visimo pri koncu civilizacijske liane. In ne slepite se: za svetovljanskega rasista, ki bi vam utegnil služiti kot vzornik, ni nikakršne bistvene razlike med Turki, Alžirci in Jugoslavani!

Vladimir Cvitanić
Svijet, 5. 6. 87

Deset Brankovih let

V majhnih kolektivih so tudi slovesnosti manj opazne kot v velikih, za nameček pa je še današnji čas tak, da ni naklonjen velikim praznovanjem. Zato so v delavnici mojstra Benčina proslavljali delovno, ko sta Branko Simončič in Edi Benčin dopolnila 10. leto poklicnega dela. Obiskali smo ju, a Edi, žal, ni bil pripravljen za pogovor.

Branko Simončič z Wolfve v Leskovcu je aprila dopolnil 30 let. V Celju se je izšolal za kleparski poklic, pred desetimi leti pa se je zaposlil pri mojstru Benčinu v Leskovcu.

Kleparskega dela v vseh teh letih nikoli ni zmanjkalo. Branko dobi v roke vozila vseh vrst, od skoraj novih do takih, ki se jih ne bi več splačalo popravljati, če bi bili časi drugačni, kot so. Pri takih so tudi največje težave, saj se na njih tudi najboljši varilni postopek marsikdaj slabo obnese, a Branko se s svojima dvema sodelavcema vedno potruji, kolikor se le da. Seveda so se delovni postopki in pripomočki tudi v tem poslu izboljšali. Tako so jim v pomoč razna dvigala pa boljše varilne tehnike (CO₂), vendar so pri kleparskem delu še vedno najpomembnejše izurjene in spretno roke. In Brankove očitno so take, saj je mojster povedal, da reklamacij skorajda ne poznajo. Z delom je zadovoljen, o osebnem dohodku pravi, da je tak, kot drugod v tej stroki. Z nadur-

nim delom ni obremenjen, če pa je treba delavnik kdaj »potegniti«, na ta račun lahko izrabi proste ure. To mu pride vedno prav, ker ima doma nekaj zemlje in tudi z gradnjo družinske hiše (ima dva otroka) še ni pri koncu.

Vse omenjene dejavnosti in skrbi, povezane z njimi, ga v polni meri zaposlujejo, zato pravi, da ne razmišlja o dodatnem izobraževanju ali drugem delu. Morda kdaj kasneje, je pripomnil.

ZAKAJ

organiziramo razne oblike mladinskega prostovoljnega dela

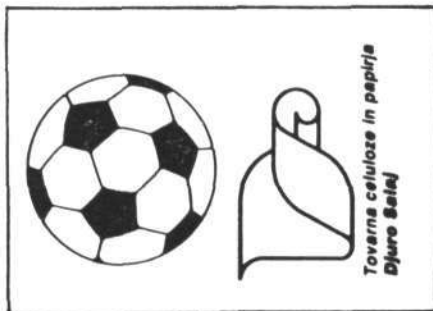
- **zato**, ker prostovoljno delo v naši družbi še vedno potrebujemo
- **zato**, ker se na njih srečujejo, spoznavaajo in sodelujejo mladi iz najrazličnejših okolij iz domovine in tujine
- **zato**, ker so razne oblike prostovoljnega dela, pravo mesto za izkazovanje delovnih in intelektualnih sposobnosti mladih
- **zato**, ker s tem neposredno sodelujemo pri razvoju manj razvitih in nerazvitih področij Slovenije
- **zato**, ker je mladinsko prostovoljno delo dejavnost, kjer ZSMS lahko spreminja svoje besede v dejanja.

Ob vsem tem ostaja naša glavna opredelitev raznolikost oblik mladinskega prostovoljnega dela, saj je tako zadoščeno najrazličnejšim interesom mlade generacije. V letošnjem letu bodo potekale:

- mladinske delovne akcije: **Suha krajina, Slovenske gorice, Kozjansko, Goričko, Gorjanci, Bela krajina, Brkini, Kobansko in Rogla**
- antifašistični delovni tabor »Stare žage«, Črmošnjice, **19. 7. – 8. 8.**
- socialno raziskovalni tabor »Hrastovec«, Hrastovec, **10. 9. – 30. 9.**
- socialni tabor »Dva topola«, Izola, **1. 7. – 1. 9.**
- kmetijski delovni tabor Sevnica – **julij**
- raziskovalni tabor Jurklošter – **5. 7. – 15. 7.**
- tabor mladih kovinarjev Jesenice – **junij, julij**
- socialni delovni tabor Dornava pri Ptuj – **18. 5. – 21. 5.**
- planinski delovni tabor – **julij, avgust**

Podrobnejše informacije o vseh navedenih oblikah, kot tudi o ostalih mladinskih delovnih akcijah v Jugoslaviji, so vam na voljo v vseh občinskih konferencah ZSMS, kjer se za izbrano obliko lahko tudi prijavite!

Marjan Serne in Alfred Istenič st. sta dolgo pomagala mlajšim generacijam krških nogometašev

KRŠKI NOGOMETNI PRAZNIK

Letos praznuje krška nogometna javnost 65 let obstoja tega športa v našem mestu.

19. junija so na slavnostni seji NK Celulozar podelili spominske listine najzaslužnejšim nogometašem in nogometnim delavcem, najstarejšim veteranom pa tudi knjižna priznanja. Predsednik NK Silvo Gorenc je v slavnostnem govoru orisal njihove zasluge ter spregovoril o načrtih Celulozarja. Ob tej prilož-

nosti je izšla tudi obsežna nogometna brošura z opisom krške nogometne zgodovine in bogatim slikovnim gradivom. Na slavnostni seji KS Krško je bila NK Celulozar podeljena srebrna plaketa te KS.

20. junija so se na stadionu Matije Gubca pomerili pionirji in veterani iz Brežic in Krškega. Gostje so bili obakrat boljši, nogometni upi so zmagali s 6 : 4, veterani pa z 2 : 1. Tekmo med krškimi mlajšimi in starejšimi veterani je odločila „mladost“ v svojo korist.

21. junija se je članska vrsta

NK Celulozar pomerila z Borcem iz Titovega Drvarja in izgubila z 1 : 2. Gostje so bili pač boljši nasprotniki.

Ob zapisu teh vrstic še nismo mogli zapisati rezultate tekme, ki je predstavljala višek nogometnega tedna v Krškem. NK Celulozar se je namreč 24. junija pomeril z novim zveznim drugoligašem, ljubljansko Integral Olimpijo. Jasno, da so Krčani pričakovali poraz, seveda s čim manjšo razliko. Kaj se je zgodilo, pa tisti, ki ste prisostvovali „spektaklu“, veste!

Nike

OBVEŠČEVALEC
GLASILO KOLEKTIVA TOVARNE CELULOZE IN PAPIRJA KRŠKO

IZ IZJAV TUJIH IN DOMAČIH STROKOVNJAKOV V ZVEZI Z NAŠO AKTIVNOSTJO V DRVARJU

Kurt Meyer (do leta 1986 direktor Imexco Milano, sedaj direktor Finnrose, trgovske hiše v okviru Sudeurope — Italija):

Kot vam je znano, tudi mi poznamo staro tovarno, ki je bila nekaj let v izgubah. Postrojenje v Drvarju je bistveno modernejše in v boljšem stanju, kot je naša tovarna Isola del Liri. Ekipa, ki jo imate, je ogromno naredila. Poskušajte narediti vse, da bo tovarna v vaših rokah, saj imate ljudi, ki znajo spraviti v pogon tako tovarno.

Po moji oceni je vrednost tovarne 60 milijard Lit, vi pa imate danes problem z bistve-

no manjšimi zneski v uvozu. Torej — preračunajte in prišli boste do rezultata, ki bo sigurno pozitiven. Ne poznam dovolj sistema pri vas, vendar v Italiji taka tovarna ne bi dolgo stala. Zelo hitro bi se našel kupec, ki bi vse skupaj prevzel. Naredili boste zelo slabo sebi in jugoslovanski ekonomiji, če boste pustili, da bo ta tovarna obstala. Prav tako ne pozabite, da je v Drvarju večina opreme boljše, kot je v Krškem. Zelo važna je disciplina in organiziranost. Po moji oceni je že sedaj na dokaj vidni ravni, vendar boste morali celotno ekipo privesti na višjo stopnjo tudi s šolanjem v Krškem.

